

Afgørelser – Reg. nr.: 07830.00

Fredningen vedrører: Benniksgård, Rinkeæs

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 21-12-1992

Fredningsnævnet 05-02-1992

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

Overfredningsnævnets afgørelse af
21. december 1992
om ændring af tidligere fredninger med henblik
på anlæg af et golfcenter ved Rinke-
næs i
Gråsten kommune, Sønderjyllands amt (sag nr. 111-6)

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har den 5. februar 1992 afsagt en kendelse, hvorved tidligere fredninger ændres for at muliggøre anlæg af et golfcenter på arealer mellem Rinke-
næs og Flensborg fjord. Kendelsen omfatter ca. 60 ha under landbrugs-
ejendommen Benniksgaard, hvis ejer har frafaldet erstatning i anled-
ning af fredningsændringerne.

Danmarks Naturfredningsforening har påklaget fredningsnævnets kendelse til Overfredningsnævnet.

Sagens baggrund.

Området er bortset fra ca. 13 ha omfattet af dels en fredningsdeklara-
tion af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen), dels Overfrednings-

nævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoftfredningen) og dels Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen).

Fredningsnævnet traf den 1. marts 1991 en afgørelse, hvorved golfbaneanlægget blev tilladt ved en dispensation efter naturfredningslovens § 34. Overfredningsnævnet ophævede den 1. maj 1991 denne afgørelse, idet tilladelsen reelt indebar en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne og derfor ikke kunne meddeles med hjemmel i naturfredningslovens § 34. Der var herefter ikke anledning for Overfredningsnævnet til at tage stilling til, om anlæg af golfbane på arealerne ville være i strid med fredningernes formål.

I forståelse med ejendommens ejer fremsatte Gråsten kommune den 21. oktober 1991 forslag til en sådan ændring af de gældende fredningsbestemmelser, jf. naturfredningslovens § 34 a, at der på de omhandlede arealer kan anlægges golfbane uden bebyggelse. Golfcentrets bebyggelse findes eller vil blive opført uden for fredningsområdet.

I december 1991 indtrådte Sønderjyllands amtskommune som medrejsler af fredningssagen.

Fredningsnævnets kendelse.

Hovedindholdet af fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 er, at der i fredningsområdet tillades anlagt golfbane efter nævnets godkendelse af et detailprojekt, og at der kun må foretages de ændringer af områdets tilstand iøvrigt, som golfbaneanlægget betinger. Der må eksempelvis ikke foretages andre terrænændringer eller opføres bygninger, heller ikke den beboelsesbygning som ejeren i henhold til fredningskendelsen af 24. april 1962 har ret til at opføre i denne del af fredningsområdet.

Kendelsen indeholder også bestemmelser om offentlighedens adgang i området og om naturpleje. Disse bestemmelser er opdelt i forskellige regelsæt afhængigt af, om området udnyttes til golfspil eller ikke.

Sagens behandling for Overfredningsnævnet.

Overfredningsnævnet har den 6. maj 1992 og påny den 7. oktober 1992 foretaget besigtigelse og afholdt offentligt tilgængeligt møde med de i sagen interesserede.

I skriftlige henvendelser og under mødet den 6. maj 1992 er navnlig fremsat følgende synspunkter:

Danmarks Naturfredningsforening har påstået fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 ophævet, således at de hidtidige fredningsbestemmelser for området fortsat vil være gældende. Foreningen har anført, at der principielt ikke bør tillades anlagt golfbaner på fredede arealer og slet ikke på et af de smukkeste steder ved Flensborg fjord. Der foreligger ikke de tungtvejende samfundsmæssige hensyn, som efter Overfredningsnævnets praksis skal være til stede, for at en gældende fredning kan tillades ændret. Arealerne drives i dag landbrugsmæssigt og skal efter de gældende fredningsbestemmelser bevares som landbrugsjord. Selv om en golfbane ikke vil fjerne udsigten over fjorden, vil den fremkalde et ganske andet landskab og derfor stride mod fredningsformålet.

Gråsten Byråd og Sønderjyllands Amtsråd v/ Udvalget for teknik og miljø har påstået fredningsnævnets kendelse stadfæstet. Det er herved navnlig anført, at de ændrede fredningsbestemmelser fortsat holder arealerne åbne og sikrer udsigten over fjorden, men yderligere vil medføre en forbedring af de landskabelige og biologiske værdier og gøre området tilgængeligt for offentligheden. Endvidere undgås en landbrugsmæssig udnyttelse af arealerne, som ville være i overensstemmelse med de hidtidige fredningsbestemmelser, men være landskabeligt og biologisk uheldig.

Byrådet har i øvrigt særligt henvist til, at et golfcenter vil fremme turist- og friluftslivet i regionen og have gunstige følger for beskæftigelsen. Amtsrådsudvalget har særligt fremhævet kendelsens bestemmelser om anlæg af offentligt tilgængelige stier, uanset om golf-

centret bliver etableret, og har tillige oplyst, at amtsrådet den 2. marts 1992 har vedtaget et forslag til tillæg til regionplanen, hvorefter en bebyggelse umiddelbart uden for fredningsområdet kan anvendes som feriehotel som en del af golfcentret.

Miljøministeriet v/Planstyrelsen har oplyst, at styrelsen vil indstille til miljøministeren at godkende forslaget til regionplantillæg, såfremt fredningsnævnets kendelse stadfæstes.

Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen har anbefalet fredningsnævnets kendelse stadfæstet. Styrelsen er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at der som principielt udgangspunkt ikke bør være golfbaner i fredede områder. Under forudsætning af, at fredningsformålet kan opretholdes, bør dette udgangspunkt dog forlades, hvis en nøje vurdering fører til, at fordelene ved en anvendelse af det fredede areal til golfspil vil overstige ulemperne. I det foreliggende tilfælde er disse betingelser opfyldt.

Ejendommens ejer har udtalt, at han efter nogen betænkelighed accepterede Gråsten kommunes forslag om anlæg af golfbane på Benniksgaards jorder. En del af fredningsområdet må betegnes som marginaljord, og alternativet til golfbaneanlæg var, at han af økonomiske grunde måtte udvide den animalske produktion og indhegne et betydeligt areal til fritgående grisesøer med flytbare farekasser, og den traditionelle planteavl måtte omlægges til frugtplantage og produktion af juletræer. Konkrete planer for en sådan produktionsomlægning var udarbejdet, før kommunens forslag til golfbaneanlæg fremkom.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anbefalet fredningsnævnets kendelse stadfæstet og herved udtalt sig i det væsentlige som byrådet og amtsrådsudvalget.

Nogle omboende har ligeledes støttet golfbaneprojektet, medens andre har udtalt sig imod.

Efter mødet den 6. maj 1992 lod Overfredningsnævnet mundtligt meddele de i sagen interesserede, at det ved flertalsafgørelser var besluttet

at tillade området anvendt til golfspil bortset fra ca. 10 ha syd for Fjordvejen og øst for vejen Stranderød, og at der i øvrigt måtte forventes nogle mindre ændringer af fredningsbestemmelserne.

Efter anmodning fra Gråsten kommune udsatte Overfredningsnævnet herefter sin endelige afgørelse for at give kommunen lejlighed til at fremsætte et ændringsforslag.

Ifølge dette ændringsforslag af 17. september 1992 udvides fredningsområdet med ca. 17 ha mod øst. Det areal, der således foreslås inddraget i fredningsområdet og dermed anvendt til golfbane, er i dets helhed omfattet af dels Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoftfredningen), dels Overfredningsnævnets kendelse af 21. maj 1962 (Knutzfredningen). Ejerne af arealet har tiltrådt ændringsforslaget og frafaldet et muligt krav på fredningserstatning.

I skriftlige henvendelser og under mødet den 7. oktober 1992 er navnlig fremsat følgende synspunkter på ændringsforslaget:

Gråsten kommune har anført, at den arealbegrænsning af golfbaneanlægget, som Overfredningsnævnets tidligere beslutning medfører, er yderst uheldig. Den vil medføre, at de enkelte baner kommer til at ligge ganske tæt, og dette vil være landskabeligt forringende og til ulempe for golfspillere. De omhandlede ca. 17 ha mod øst har landskabeligt set samme karakter som de arealer, der nu er tilladt anvendt til golfspil, og de udsigtshensyn, der ligger bag Overfredningsnævnets beslutning om ikke at tillade golfspil på ca. 10 ha umiddelbart syd for Fjordvejen, gør sig ikke gældende for dette areals vedkommende.

Danmarks Naturfredningsforening har udtalt sig imod ændringsforslaget. Overfredningsnævnets foreløbige beslutning er beklagelig, og der bør af både principielle og konkret landskabelige grunde ikke tillades en yderligere udvidelse af golfbaneanlægget.

Sønderjyllands amt, Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen, Landsforeningen Dansk Vandrelaug og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomitè har udtalt sig til støtte for kommunens ændringsforslag

under forudsætning af, at der anlægges offentligt tilgængelige stier på det omhandlede areal, selv om golfbaneprojektet ikke virkeliggøres.

Overfredningsnævnets beslutninger.

I sagens behandling og afgørelse har deltaget 10 af Overfredningsnævnets 11 medlemmer, dog kun 9 medlemmer for så vidt angår kommunens ændringsforslag.

Indledningsvis skal Overfredningsnævnet enstemmigt udtale:

Der er og har længe været hjemmel i lovgivningen for at foretage ændringer af gældende fredninger, når forslag hertil behandles efter reglerne for gennemførelse af nye fredninger.

Ethvert forslag om fredningsændring må undergives en konkret vurdering, men Overfredningsnævnet finder fortsat, at der skal foreligge tungtvejende samfundsmæssige grunde for at tillade en fredningsændring i strid med det oprindelige fredningsformål. Overfredningsnævnet finder tillige, at der må udvises tilbageholdenhed over for forslag om ændringer, som vel ikke anfægter fredningsformålet, men som ikke kan begrundes med et ønske om bedre varetagelse af fredningsmæssige hensyn.

Et flertal på 6 medlemmer udtaler herefter:

Formålet med de gældende fredningsbestemmelser for det omhandlede område var i første række at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystområde og bevare den fri udsigt over Flensborg fjord. De gældende fredninger forbyder derfor bl.a. ny bebyggelse og beplantning, men de udelukker ikke, at der foretages landskabeligt og biologisk set uheldige omlægninger af landbrugsdriften, og de giver ikke offentligheden ret til at færdes i området. Fredningsnævnets nu afsagte kendelse opretholder forbudene mod ny bebyggelse og beplantning, pålægger ejeren at foretage naturpleje og åbner området for offentligheden.

Efter flertallets opfattelse er fredningsændringerne ikke i strid med de oprindelige fredningsformål, og de fredningsmæssige hensyn vil blive bedre varetaget. Der findes derfor i overensstemmelse med myndighedernes samstemmende vurdering at måtte lægges en sådan vægt på hensynene bag forslaget om et golfcenter ved Rinkeby, at der bør tillades anlæg af golfbaner i området, selv om landskabets karakter derved ændres.

Mindretallet på 4 medlemmer udtaler:

Et ønske om anlæg af golfbaner kan ikke udgøre tungtvejende samfundsmæssige grunde til en fredningsændring i strid med formålene med de gældende fredninger fra 1962 og 1980. Efter mindretallets opfattelse vil de landskabelige værdier, som disse fredninger tilsigtede opretholdt, ikke blive bevaret ved landbrugsarealernes omdannelse til golfbaner. Som følge af de gældende fredningsbestemmelser kan ejerens alternative planer om udnyttelse af jorden til frugt- og nåletræsplantager ikke gennemføres. Mindretallet finder derfor, at fredningsnævnets kendelse bør ophæves.

På det hermed foreliggende grundlag udtaler et flertal på 6 medlemmer (mindretallet samt 2 medlemmer under ovennævnte flertal):

Samspillet mellem udsigten fra Fjordvejen og de landskabelige værdier gør det påkrævet, at det areal, der mod vest afgrænses af vejen Stranderød og mod syd af en bakkekam, fortsat anvendes landbrugsmæssigt. Dette areal på ca. 10 ha kan derfor ikke tillades anvendt som bestemt i fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992.

Mindretallet på 4 medlemmer har kunnet tiltræde fredningsnævnets beslutning om, at også dette areal må anvendes til golfspil. Mindretallet har herved lagt hovedvægten på, at udsigten over fjorden ikke vil blive forringet, selv om der anlægges golfbane på arealet.

Til kommunens ændringsforslag af 17. september 1992 bemærker et flertal på 6 medlemmer:

Overfredningsnævnet har under sagens behandling tiltrådt en fredningsændring, som muliggør etablering af et golfcenter ved Rinkenæs. Der er ikke i det for Overfredningsnævnet anførte tilstrækkeligt grundlag for at tillade golfbanearealet udvidet mod øst.

Mindretallet på 3 medlemmer har kunnet tilslutte sig ændringsforslaget.

Herefter udtaler Overfredningsnævnet enstemmigt:

Det følger af Overfredningsnævnets ovenstående beslutninger, at der må foretages enkelte ændringer af fredningsbestemmelserne i fredningsnævnets kendelse. Da naturbeskyttelsesloven ikke afgiver hjemmel for, at en fredningsafgørelse kan forlange kommunevejen Stranderød opretholdt som offentlig vej, må bestemmelsen herom ændres til, at vejen ikke må nedlægges. Overfredningsnævnet kan i øvrigt i det væsentlige tiltræde realiteten i de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat.

Idet fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992 ophæves, fastsætter Overfredningsnævnet følgende fredningsbestemmelser for det ca. 60 ha store område, som er afgrænset på kortet der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som helt eller delvis omfatter matr.nr. 2 og 1362 Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs, og matr.nr. 122 Bækken, Rinkenæs:

Fredningsbestemmelser

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

Skovdrift på de eksisterende skovarealer kan ligeledes fortsætte.

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes. Åbne vandløb må efter tilladelse fra Sønderjyllands amtsråd gives et mere naturligt forløb, men deres forløb må i øvrigt ikke ændres ved f.eks. rørlægning eller regulering.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11.

§ 4. Beplantning.

Der må ikke tilplantes med træer eller buske, selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Eksisterende skov skal bevares, og det pålægges ejeren at foretage fornøden genplantning.

Eksisterende krat, levende hegn og beplantninger langs veje samt fritstående træer og trægrupper skal bevares. Genplantning må kun foretages som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11 og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse. I levende hegn må der udtyndes, men store træer i hegnet skal bevares.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

§ 6. Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger.

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder o.lign.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingplads, ride- eller springbane, væddeløbs-, motor- eller skydebane eller oplags- og losseplads. Til jordbrugsmæssige formål må der dog hegnes med almindelige kreaturhegn i indtil 1,2 m højde, og i forbindelse med anlæg af golfbane må der anbringes de indretninger, som er nævnt i § 9, pkt. a og g.

Der må ikke anbringes telte, biler, campingvogne, udrangerede landbrugsmaskiner og lignende flytbare indretninger.

§ 7. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af eksisterende veje. Vejen Stranderød (kommunevej nr. 75) skal opretholdes som vej.

§ 8. Forurening af naturen.

Der må ikke henlægges affald eller foretages oplag.

Der må ikke foregå kraftig gengivelse af musik eller bruges højttaleranlæg o.lign.

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt. b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforening have haft lejlighed til at udtale sig.

b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stierne skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvis benyttes til golfspil.

c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.

d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".

e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm i forhold til eksisterende, naturligt terræn.

f. Skrånterne i bunkers skal holdes græsbeklædt, og sandet i bunkers skal være så mørkt som muligt.

g. Der må ikke anbringes andet synligt udstyr på golfbanen end nødvendige flag og stænger på greens. Der må ikke foregå nogen form for reklamering.

h. I hele det område, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må der kun gødskes og sprøjtes med insekt- eller ukrudtsbekæmpelsesmidler på stier, greens, tee-steder og fair-ways.

i. Ejeren skal fjerne selvsåede træer og buske uden for eksisterende skov og i øvrigt foretage naturpleje efter den af fredningsnævnet godkendte plan, jf. pkt. a.

j. Forinden golfbanen tages i brug, skal den eksisterende minkfarm og hjortefarm på ejendommen være nedlagt, og al eksisterende bebyggelse (herunder foderhuse) samt alle faste hegn (herunder trådhegn) og pæle skal være fjernet fra fredningsområdet.

§ 10. Offentlighedens adgang.

Den ret til at færdes i naturen, som efter naturbeskyttelsesloven tilkommer offentligheden, udvides og begrænses således:

a. Hvis området helt eller delvis anvendes til golfspil, har offentligheden kun ret til at færdes til fods på de stier m.v., der er nævnt i § 9, pkt. a og b, og vist skitse-mæssigt på fredningskortet med stiplede linie.

b. Hvis der ikke inden udgangen af 1994 er anlagt golfbane i området, har offentligheden ret til at færdes til fods på de stier, der er vist på fredningskortet med priklinie. Det pålægges Sønderjyllands amt - i den udstrækning, hvori forløbet ikke er sammenfaldende med vejen Stranderød og den private fællesvej - at anlægge og vedligeholde disse stier som naturstier uden fast belægning. Erstatningen til ejeren i anledning af stianlægget fastsættes af fredningsnævnet og udredes med 75 % af staten og 25 % af Sønderjyllands amtskommune.

c. Hvis der efter anlæg af stier i henhold til pkt. b anlægges golfbane i området, nedlægges disse stier, og en eventuel til ejeren udbetalt erstatning vil være at tilbagebetale.

d. For offentlighedens færdsel i området gælder følgende regler: Hunde, der medtages ved færdsel på stier, skal føres i snor. De ordensregler, der i øvrigt måtte blive fastsat af Sønderjyllands amt med fredningsnævnets godkendelse, skal overholdes.

§ 11. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands amt ret til uden udgift for ejeren at lade udføre naturpleje. Enhver plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller - i mangel af ejerens samtykke - godkendt af fredningsnævnet.

Det pålægges Gråsten kommune at foretage naturpleje på vejen Stranderød (kommunevej nr. 75) efter aftale med Sønderjyllands amt eller efter fredningsnævnets godkendelse af plejeforanstaltningen.

§ 12. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 13. Ophævelse af tidligere fredninger.

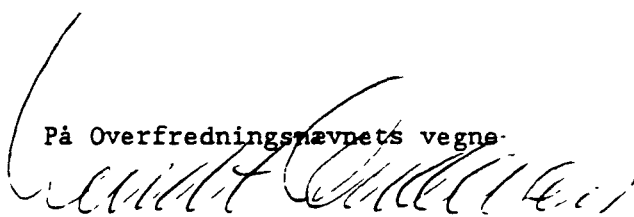
Følgende fredninger ophæves:

a. Fredningsdeklaration af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen), tinglyst den 26. november 1953 på matr.nr. 2 Rinke­næs Ejerlav, Rinke­næs.

b. Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brænd­stoffredningen) for så vidt angår de arealer, der er omfattet af nær­værende fredningsafgørelse, samt for så vidt angår den ret, som ved kendelsen blev tillagt ejeren af matr.nr. 2 Rinke­næs Ejerlav, Rinke­næs, til på den fredede del af ejendommen at opføre et sommerhus eller en aftægtsbolig.

c. Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækken­fredningen) for så vidt angår matr.nr. 122 Bækken, Rinke­næs.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET >

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS
AMTS sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6279 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

K E N D E L S E

afsagt den 5. februar 1992 vedrørende

fredning i forbindelse med anlæg af en golfbane på del af matr.
nr. 2 og nr. 1362 Rinkenæs samt matr.nr. 122 Bækken, der hører
til ejendommen Benniksgaard, Sejervej 79, Rinkenæs, Gråsten.

-o-o-o-o-o-o-o-

Fr.nr. 37/91

(OFN. J. nr. 111-6)
Bilag til akt nr. 4

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

**Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.**

Den 5. februar 1992 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds i

Sag nr. 37/91 Fredning i forbindelse med anlæg af en golfbane på del af matr.nr. 2 og 1362 Rinkenæs samt 122 Bækken, der hører til ejendommen Benniksgaard, Sejervej 79, Rinkenæs, Gråsten,

sålydende

k e n d e l s e :

Ved skrivelse af 21. oktober 1991 rejste Gråsten kommune fredningssag for del af matr.nr. 2 og 1362 Rinkenæs samt 122 Bækken i Gråsten kommune med areal ca. 60 ha. Arealet henhører under ejendommen Benniksgaard, Sejervej 79, Rinkenæs, der ejes af Mads Friis. Sønderjyllands amtsråd har i skrivelse af 13. december 1991 meddelt nævnet, at amtet er medrejser af fredningssagen.

Ejeren, der har frafaldet erstatning, har dog gjort sin accept af fredningen afhængig af, at der meddeles tilladelse til at anlægge en golfbane.

Sagsrejserne har erklæret, at de er enige i, at fredning og golfbane er så snævert forbundet, at denne fredningssag kun gennemføres, såfremt golfbanen tillades. Fredningssagen er derimod ikke afhængig af, om golfbanen anlægges. Hvis tilladelse til golfbane nægtes, gælder kun de nuværende fredninger I, II og III jfr. nedenfor under Eksisterende bindinger.

Eksisterende bindinger

I. Ca. 12 ha af arealet er omfattet af en fredningsdeklaration af 11. januar 1953, tinglyst den 26. november 1953. Deklarationens hovedformål er at frede udsigten fra Flensborg Fjordvej og

landevejen Sønderborg-Kruså (hovedvej 8) mod Flensborg Fjord og Angel. Det anføres tillige, at tilstanden på arealet ikke må forandres, men at arealet skal udnyttes som hidtil som landbrugsjord.

- II. Ca. 22 ha af arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962, Brændstoftfredningen (ialt ca. 68 ha).

Fredningens formål er at hindre bebyggelse og beplantning og at bevare arealet som jord i almindelig landbrugsdrift.

- III. Ca. 13 ha af arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980, Bækkenfredningen (ialt ca. 156 ha).

Fredningens formål er at bevare det kuperede kystområdes landskabelige værdier. Området skal bevares i dets nuværende tilstand. Herudover anføres i kendelsen geologiske og botaniske interesser, især i Munkemølleslugten.

- IV. Ca. 13 ha af arealet er hidtil ikke undergivet nogen fredning. Dette areal er beliggende i ejendommens nordøstlige hjørne, og er del af matr.nr. 2 og 1362 Rinkeas.

Fredningssagens behandling.

Fredningsforslaget blev offentliggjort af Gråsten kommune den 18. juni 1991, og offentligt møde blev afholdt den 17. juli 1991.

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget i JydskeVestkysten og Statstidende henholdsvis den 8. og den 9. november 1991.

Nævnet har afholdt offentligt møde den 13. december 1991.

Sønderjyllands Amtsråd, Skov- og Naturstyrelsen samt lokalkomiteen for Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet fredningsforslaget med visse mindre ændringer.

Danmarks Naturfredningsforening har rejst indsigelser imod forslaget og har bl.a. henvist til, at etablering af en golfbane strider imod de eksisterende fredninger, især imod Brændstoftfredningen, hvorefter jorden skal bevares til almindelig landbrugsdrift. Der bliver tale om et helt andet landskab end det, der karakteriserer landbrugsarealer. Herudover har foreningen anført, at det af hensyn til konsekvenserne vil være yderst betænkeligt at tillade etablering af golfbaner m.v. i det fredede område, samt at Gråsten kommune ikke i tilstrækkelig grad har undersøgt mulighederne for at anlægge en golfbane andetsteds i kommunen.

En del naboer har protesteret imod fredningen, bl.a. fordi der i forslaget tillades anlagt en golfbane, hvilket vil betyde en tilgang af turister til området ved Stranderød, der i forvejen er stærkt belastet af turister.

En nabo har protesteret imod, at god landbrugsjord inddrages til golfbane.

Nævnets bemærkninger og afgørelse.

Først bemærkes, at Overfredningsnævnet ved sin kendelse af 24. april 1962 - Brændstoftfredningen - tillod "gårdejer Friis og efterfølgende ejere af den fredede del af ejendommen art.nr. 2 af Rinkenæs at opføre et sommerhus eller evt. en aftægtsbolig". Arealet er på kortet, der hører til afgørelsen, angivet at ligge øst-syd-øst for Høffelbjerg. Det anføres i afgørelsen, at fredningsnævnet skal godkende tegninger og placering på arealet.

Efter ordlyden i deklARATIONEN og i Bækkenfredningskendelsen, kan der ikke foretages nogen ændringer i arealernes anvendelse, jfr. ordene i deklARATIONEN af 11. januar 1953 "tilstanden på

arealet må ikke forandres" og i Overfredningsnævnets afgørelse af 18. februar 1980 området skal "bevares i dets nuværende tilstand."

Der er dog ved Overfredningsnævnets afgørelse af 23. maj 1985 tilladt etablering af en hjortefarm på 10 ha af det fredede areal, idet fredningsbestemmelserne efter Overfredningsnævnets opfattelse ikke hindrede hjorteavl. Efter en "konkret vurdering" meddelte Overfredningsnævnet dispensation til etablering af en indhegning med et 2 m højt vildthejn rundt om de 10 ha.

Fredningsnævnet har senere ved afgørelse af 18. juli 1988 tilladt en udvidelse af hjortefarmen med ca. 1 1/2 ha og herudover tilladt opstilling af foder- og læskur m.v.

Det er herefter nævnets opfattelse, at de eksisterende fredningsbestemmelser må undergives en fortolkning, der bl.a. tager et vist hensyn til udviklingen i landbrugets driftsformer. Endvidere må der i naturfredningsmæssige betragtninger indgå hensynet til offentlighedens naturoplevelser ved adgang til fredede arealer.

Det er af Mads Friis overfor nævnet tilkendegivet, at han vil give afkald for sig og sine efterfølgere på den af Overfredningsnævnet givne tilladelse af 24. april 1962 til opførelse af sommerhus/aftægtshus på området øst-syd-øst for Høffelbjerg, såfremt der meddeles tilladelse til at anlægge en golfbane i forbindelse med nærværende fredningssag.

Nævnet finder efter en konkret vurdering, at der er store naturmæssige og rekreative fordele ved det fremsatte fredningsforslag, selv om det indbefatter etablering af en golfbane på ca. 60 ha. Nævnet har herved bl.a. lagt vægt på, at et væsentligt formål med Bækkenfredningen fra 1962 var at hindre sommerhusbebyggelse, at udsigten mod Flensborg Fjord og Angel bevares, at de kuperede kystområders landskabelige værdier bevares, bl.a. fordi der i § 4 er forbud mod en i øvrigt lovlig beplantning

efter landbrugsloven, at man, hvis golfbanen tillades, undgår at få placeret et sommerhus/en aftægtsbolig i det følsomme område lige øst-syd-øst for Høffelbjerg, at en minkfarm og en hjortefarm med et 2 m højt vildthejn omkring et ca. 11 1/2 ha stort areal tilligemed foder- og læskur fjernes, at der ved et udbredt stianlæg sikres offentligheden adgang til et ellers lukket naturareal, at der kun er tale om visse mindre terrænændringer ved tee-steder, greens og bunkers, hvilke terrænændringer er langt mindre indgribende end det, der accepteres indenfor landbrugsdrift, at der for en del af arealet er tale om marginaljord, at de geologiske og botaniske interesser, der omtales i Bækkenfredningen af 18. februar 1980 ikke berøres, da de ligger ca. 1 km væk, og at der ikke kræves erstatning for fredningen, heller ikke for de ca. 13 ha, som ikke tidligere har været fredet.

Det er i øvrigt nævnets opfattelse, at der ikke naturfredningsmæssigt er afgørende forskel på, om arealet henligger som golfbane eller som græsningsareal, samt at golfbanearealet lovligt ville kunne anvendes landbrugsmæssigt på en måde, som kunne være i modstrid med naturinteresser. Såfremt golfbanen etableres, sikres ved nærværende fredning imod udvidelse af hjortefarmen og minkfarmen, mod etablering af farm med frilandsgrise, som har været på tale og imod dyrkning af høje vækster f.eks., elefantgræs m.v.

Nævnet finder ikke, at det har betydning for fredningssagens afgørelse, om etablering af en golfbane vil forøge antallet af turister i Stranderød, eller om noget af golfbanearealet beslaglægger god landbrugsjord.

Under henvisning til det ovenfor anførte beslutter nævnet med enkelte ændringer at gennemføre det forelagte fredningsforslag, der tillige omfatter den del af kommunevej nr. 75 Stranderød, der går gennem det fredede areal, dog at fredningen kun gennemføres, såfremt golfbanen tillades.

Fredningsbestemmelserne for området, som er vist på kortet, der hører til nævnets kendelse, er herefter:

FREDNINGSBESTEMMELSER:

§ 1.

Fredningens formål.

Fredningen har til formål

at opretholde de landskabelige værdier og bevare det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord,

at bevare området som et godt levested for planter og dyr,

at forbedre offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området, og

at forbedre de rekreative muligheder.

§ 2.

Bevaring af området/tilstandsændringer.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, tilplantning eller bebyggelse, medmindre dette er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller senere tillades ved en dispensation efter § 11.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der under hensyntagen til fredningens formål etableres en golfbane uden bygninger i området, jfr. § 9.

§ 3.

Arealernes drift.

Almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlig driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning eller henligger udyrkede.

Skovdrift på de eksisterende skovarealer kan ligeledes fortsætte.

Arealerne må ikke yderligere opdyrkes eller afvandes.

Naturlige vandløbs frie forløb må ikke ændres f.eks. ved rørlægning eller regulering.

Vandhuller og vådområder i området, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og eventuelt forbedres. Rørlagte vandløb kan åbnes, og disse vandløb kan efter fredningsnævnets godkendelse gives et naturligere forløb.

Efter etablering af golfbane, jfr. § 9, må arealerne kun anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i § 10.

§ 4.

Beplantning.

Arealerne må ikke tilplantes med træer og buske, heller ikke selv om beplantningen ville være lovlig efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

Eksisterende skov, krat og levende hegn samt beplantninger langs med veje skal bevares.

Fritstående træer, herunder vejtræer, samt store træer i hegn eller på marker, må ikke fjernes uden fredningsnævnets forud-

gående tilladelse.

Genplantning udenfor eksisterende skov må kun ske som led i naturpleje efter § 10, og skal ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse.

§ 5.

Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer.

Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning eller afgravning, jfr. dog § 9 og § 10.

§ 6.

Bebyggelse, andre faste konstruktioner og anlæg.

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder eller lign., ligesom der ikke må anbringes telte, biler campingvogne eller lign.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller, ligesom der ikke må etableres campingpladser, ride- og springbaner, væddeløbs-, motor- eller skydebaner eller oplags- og lossepladser.

Der må dog hegnes med almindelige kreaturhegn i indtil 1,2 m's højde til jordbrugsmæssige formål.

Der må ikke henlægges affald eller foretages oplag.

§ 7.

Veje.

Uanset fredningsbestemmelserne kan der foretages almindelige vedligeholdelsesarbejder på kommunevej nr. 75 "Stranderød".

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje.

Fredningsnævnet kan dog tillade, at der foretages vejreguleringer af forannævnte kommunevej og af landevej nr. 546 "Fjordvej".

Fredningsnævnet kan endvidere tillade, at eksisterende private fællesveje forlægges.

§ 8.

Offentlighedens adgang.

Under forudsætning af, at der etableres golfbane på arealet, har offentligheden adgang efter følgende bestemmelser:

Udover den adgang for offentligheden, der måtte bestå i henhold til andet retsgrundlag, har offentligheden ret til at færdes til fods på de stier og veje, der er anlagt eller anlægges i området.

Kommunevej nr. 75 "Stranderød" må ikke nedlægges som offentlig vej.

Nye stier må kun anlægges som naturstier i en bredde som uden for eksisterende færdselsarealer ikke må overstige 2 m, og de må ikke belægges med asfalt eller lign. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der i det fredede område udover stier etableres opholdsarealer med enkelte bænke, skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området, såfremt projektet hertil på forhånd er godkendt af Fredningsnævnet.

Der må ikke medtages løsgående hunde udenfor kommunevejen. Kraftig gengivelse af musik samt brug af højttaleranlæg eller

lign. må ikke finde sted.

Fredningsnævnet kan i et ordensreglement fastsætte regler for offentlighedens færdsel i området.

§ 9.

Etablering af golfbane.

Der kan som nævnt i § 2 etableres en golfbane uden bygninger i området. Projektet hertil skal på forhånd være godkendt af Fredningsnævnet.

Udover bestemmelserne om naturpleje i § 10 skal følgende være opfyldt inden og så længe området helt eller delvis benyttes til golfbane:

1.

De enkelte baner skal placeres således, at færdsel på stierne herunder Gendarmstien samt på kommunevejen "Stranderød" og landevejen "Fjordvej" kan foregå med minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.

2.

Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".

3.

Ved etablering af banerne må der ske mindre terrænændringer på greens og tee-steder på indtil +/- 40 cm i forhold til eksisterende, naturligt terræn.

4.

Skrænterne i bunkers skal være græsbeklædte, og sandet deri være

så mørk som muligt.

5.

Udover nødvendige flag og stænger på greens må der ikke etableres synligt udstyr på arealet.

Der må ikke opsættes reklamer, herunder mindre reklamer placeret på greens, tee-steder eller iøvrigt på golfbanens udstyr.

I forbindelse med etablering af en golfbane i området nedlægges den eksisterende minkfarm og hjortefarm, og alle bygninger, faste hegn, trådhegn, pæle og foderhuse fjernes fra området.

Driften og naturplejen af arealerne sker efter § 10 A.

Såfremt anvendelsen af området til golfbane ophører, skal driften og naturplejen af arealerne igen ske efter § 3 og § 10 B. Der skal da ved den fremtidige anvendelse af arealerne tages udgangspunkt i de til den tid værende tilstande i området.

§ 10.

Naturpleje.

A.

Det påhviler ejeren, før etablering af en golfbane i området påbegyndes, at udarbejde en naturpleje- og stiplan for hele området.

Planen skal udarbejdes i samråd med Sønderjyllands Amt, Gråsten Statsskovdistrikt og Danmarks Natufredningsforenings Lokalkomité. Planen skal forelægges Fredningsnævnet og være godkendt, inden den iværksættes.

Det påhviler ejeren at udføre naturpleje, herunder at fjerne selvsået vækst udenfor eksisterende skovområder.

Det påhviler ejeren inden ibrugtagningen af golfbanen at etablere de på fredningskortet indtegnede naturstier efter § 10 A.

Den fremtidige vedligeholdelse af området påhviler ligeledes ejeren.

Der må ikke gødskes eller sprøjtes med insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler hverken på udyrkede arealer eller skovarealer. Ved udyrkede arealer forstås her arealer, der ikke er greens, tee-steder, fair-ways og stier.

B.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amt ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade udføre naturpleje.

Enhver sådan plejeforanstaltning skal være tiltrådt af enten ejeren eller være godkendt af Fredningsnævnet.

Såfremt Golfbanen ikke straks anlægges, har Sønderjyllands Amtskommune, når der er forløbet 1 år fra fredningssagens afslutning, ret til at anlægge de på fredningskortet viste stier efter § 10 B. Ved anlæg af disse stier aftales med ejeren et vederlag for det areal, der medgår til stierne. I tilfælde af uenighed om prisen, afgøres vederlagets størrelse af fredningsnævnet.

Ved senere anlæg af golfbanen nedlægges stierne efter § 10 B, og der anlægges de på fredningskortet viste stier efter § 10 A.

Kommunen foretager naturpleje på kommunevejens areal. Plejeforanstaltningen skal være tiltrådt af Amtet eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 11.

Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i natufredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 12.

Ophævelse/ændringer af tidligere fredninger.

1.

Fredningsdeklarationen af 11. januar 1953, tinglyst den 26. november 1956 om ca. 12 ha af matr.nr. 2 Rinke­næs, ophæves og aflyses i tingbogen.

2.

Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962, Brændstoftfredningen, tinglyst på matr.nr. 2 Rinke­næs, ændres for de af nærværende fredning berørte arealer.

3.

Under forudsætning af, at fredningssagen afsluttes med, at der tillades en golfbane efter bestemmelsen i § 9, er ejeren af Benniksgaard forpligtet til at aflyse den i Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 omhandlede ret for sig og efterfølgende ejere af ejendommen, matr.nr. 2 Rinke­næs, til at opføre et sommerhus/en aftægtsbolig.

4.

Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980, Bækkenfre-

ningen, tinglyst på matr.nr. 2 Rinke­næs og 122 Bækken, ændres for de af nærværende fredning berørte arealer.

- - - - -

Kendelsen vil være at tinglyse som servitut på matr. nr. 2 og 1362 Rinke­næs samt matr.nr. 122 Bækken med påtaleret for **Frednings­nævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds** og med prio­ritet forud for pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse.

Den der ønsker indsigelser behandlet skal indanke kendelsen for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, inden 4 uger fra den dag, kendelse er fremkommet til den pågældende.

Klageberettiget er lodsejeren, Sønderjyllands amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening og Miljøministeriet.

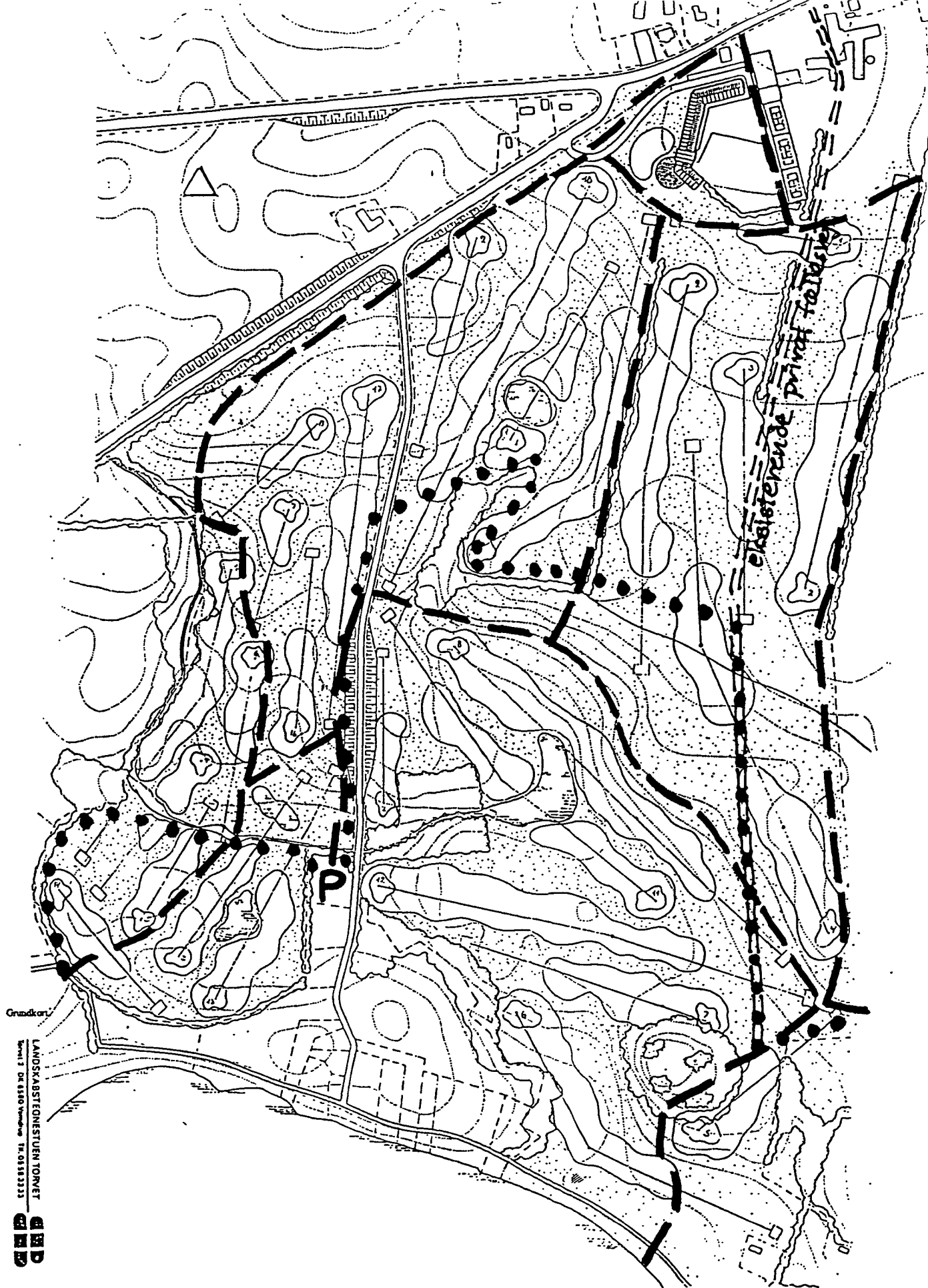
T h i b e s t e m m e s :

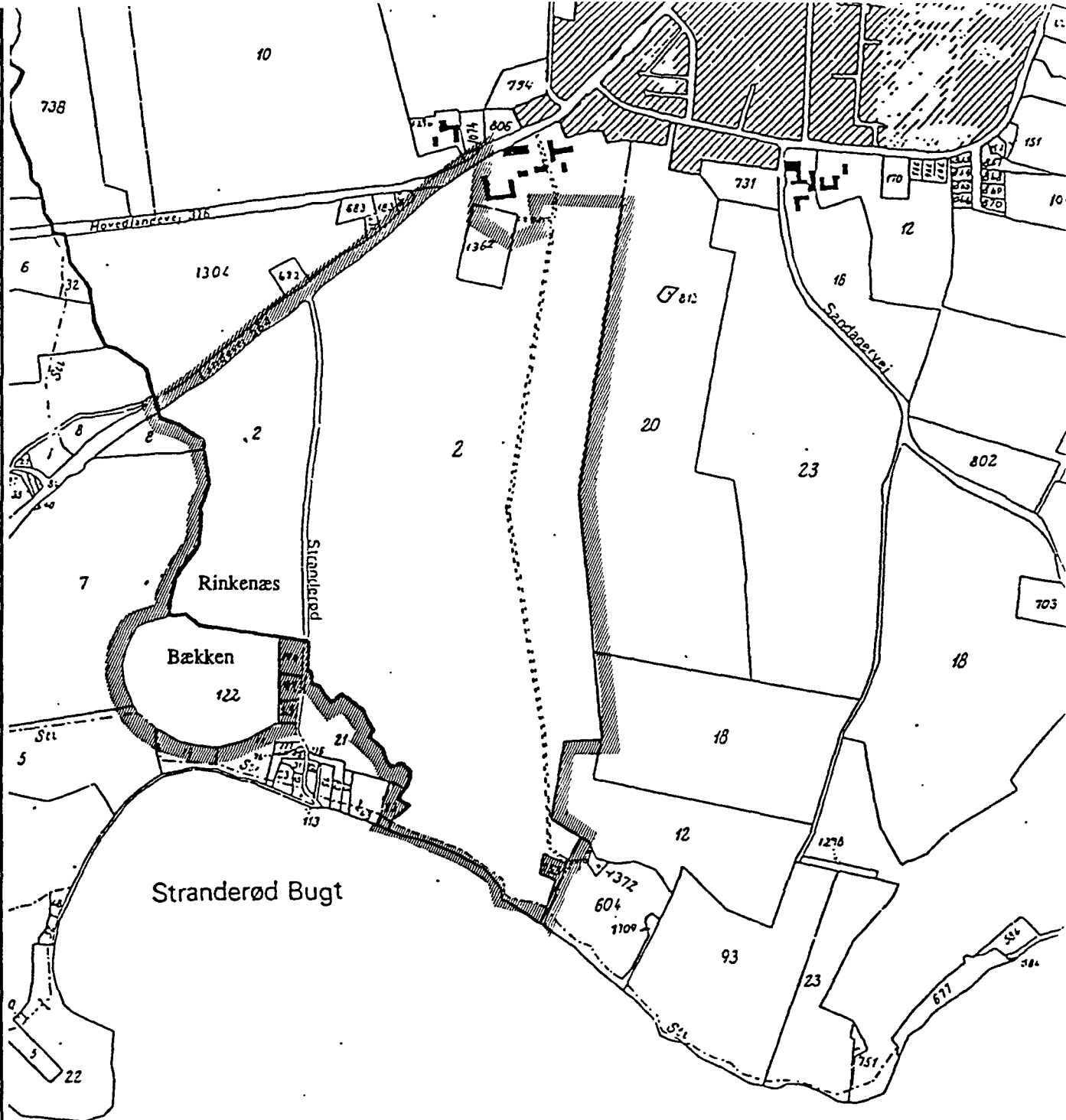
Del af ejendommen matr.nr. 2 og 1362 Rinke­næs samt matr.nr. 122 Bækken fredes som foran bestemt

August Møller

S.A. Koustrup

Paul Morville.

 Fredningsgrænse

FREDNINGSKORT

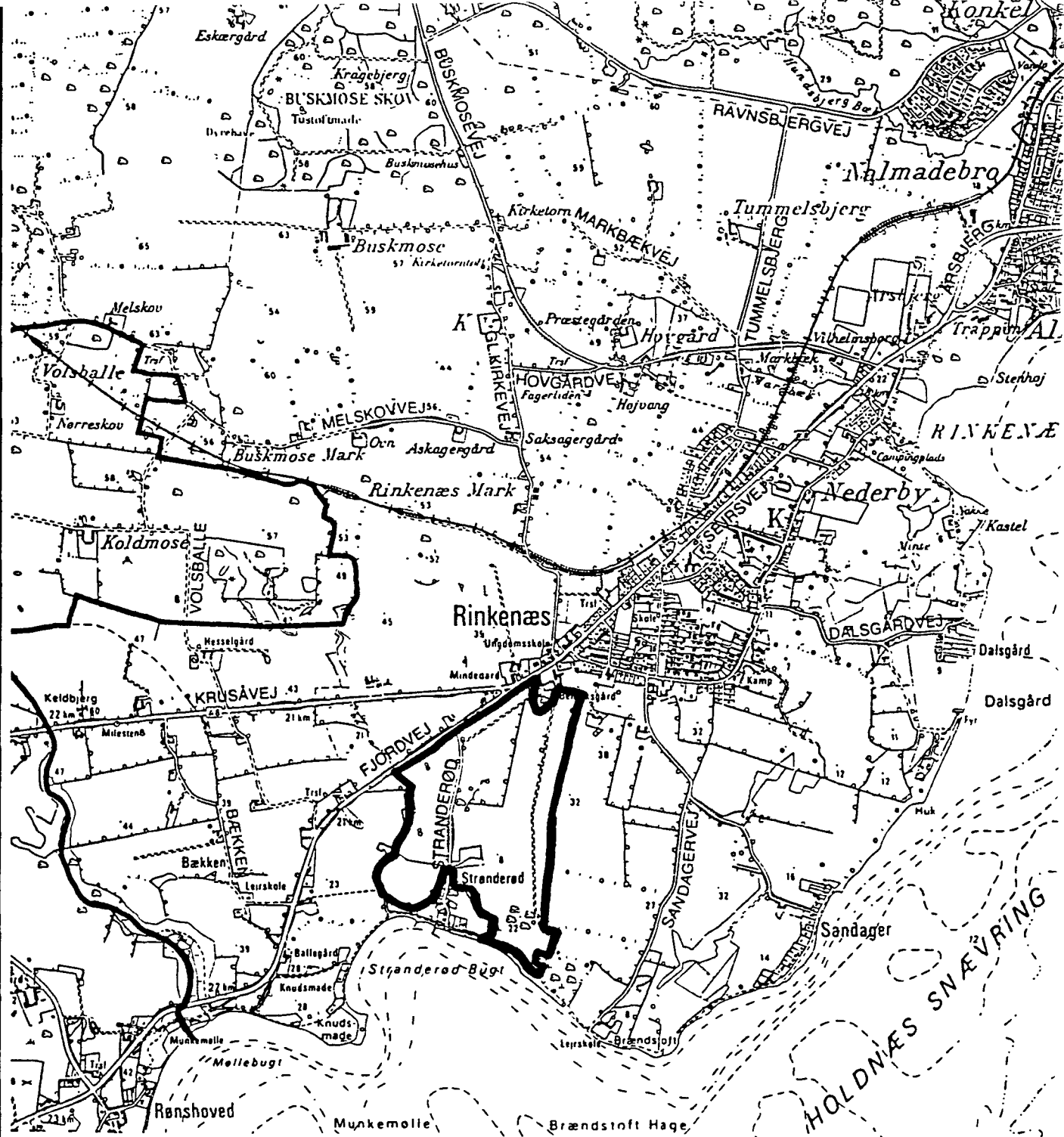
Overfredningsnævnets
fredningsafgørelse af
1992 i sag nr.

Gråsten kommune, Teknisk forvaltning

Fredning af del af ejendommen Sejrsvej 79, Rinkenæs, 6300 Gråsten

Mål 1:10.000
Dato 8. januar 1992
Tegn. GWM

Fredningsgrænse

Gråsten kommune, Teknisk forvaltning

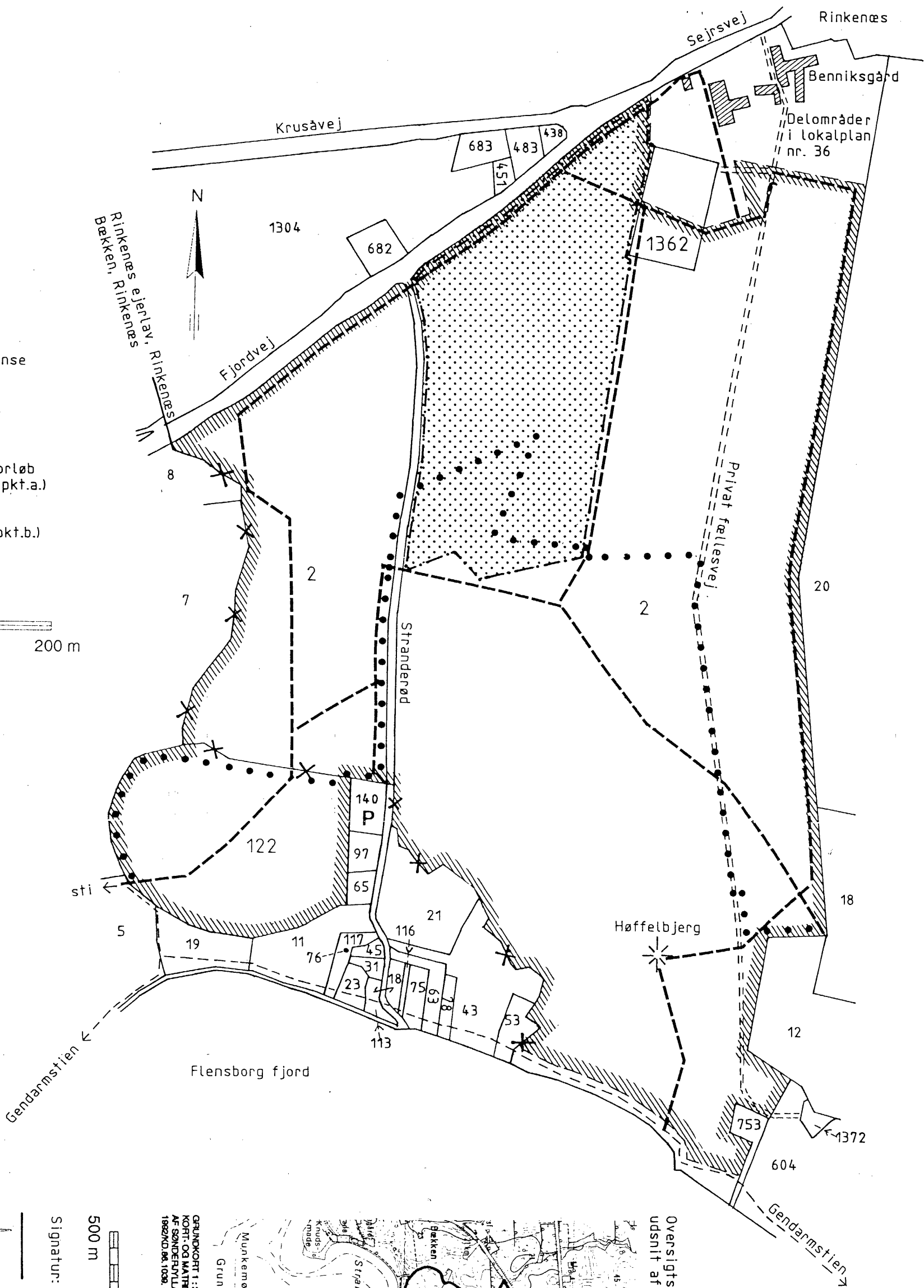
Fredning af del af ejendommen Sejrsvej 79, Rinkenæs, 6300 Gråsten

Mål 1:25.000

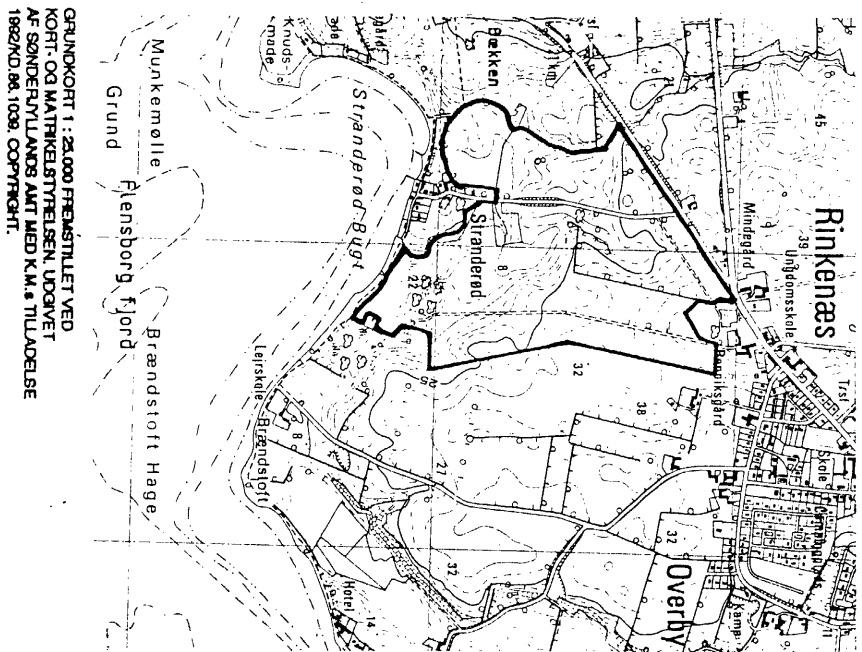
Dato 8. januar 1992

Tegn. GWM

KORT>

<p>SØNDERJYLLANDS AMT TEKNISK FORVALTNING</p>		<p>Tegn nr. BB Rettel.</p>	
<p>Fredning af arealer ved Rinkenæs i Gråsten kommune. "Golfbanefredningen"</p>		<p>Ans. Naturafdelingen J. nr. 8-70-52-1-513-1-91 Tegn. nr. 513-2-14 Mål 1:5000/1:25000 Dato december 1992</p>	
<p>LANDSKABSKONTORET</p>		<p>OVERFREDNINGSNÆVNETS Fredningsafgørelse af december 1992 i sag nr. 111-6</p>	

<p>FREDNINGSKORT</p>	
<p>OVERFREDNINGSNÆVNETS Fredningsafgørelse af december 1992 i sag nr. 111-6</p>	

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07830.00

Dispensationer i perioden: 09-07-1993 - 01-09-2004

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT,
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf.nr. 74 72 22 05

Den 9. juli 1993 kl. 10.30 holdt formanden, dommer S.A.Koustrup, samt nævnsmedlemmerne Thomas Lauritsen og Paul Morville møde på Benniksgård, Rinke­næs.

Der foretoges:

j.nr. 39/93 jf. 37/91

**Detailprojekt og naturplejeplan for
golfbane på Benniksgaard, Rinke­næs,
Gråsten kommune.**

For Sønderjyllands amt mødte Aase Østergaard og Palle Grønlund.

For Gråsten kommune mødte borgmesteren og kommuneingeniør Dall.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Thorkild Wilhelm og Otto Schemel.

Ejeren af Benniksgaard, Mads Friis, var til stede.

Palle Grønlund gennemgik i store træk det af Mads Friis' indsendte forslag af 28. april 1993 samt amtets bemærkninger hertil, således som disse fremgår af skrivelsen af 28. juni 1993 j.nr. 8-70-52-1-513-1-91.

Nævnets formand gennemgik brev af 2. juli 1993 fra Danmarks Naturfredningsforening samt brev af 30. juni 1993 fra Skov- og Naturstyrelsen, Gråsten statsskovdistrikt.

De mødte havde lejlighed til at udtale sig.

Adgangsvej.

adsn 1211/8.0024,17

ADS
TH

For så vidt angår Danmarks Naturfredningsforenings modstand imod den foreslåede adgangsvej fra Fjordvejen oplyste Palle Grønlund, at amtsvejvæsenet under ingen omstændigheder ville godkende en adgangsvej fra Sejrsvej, i hvert fald ikke så længe der ikke var etableret en omfartsvej om Rinkenæs. Adgangsvejen måtte derfor nødvendigvis udgå fra Fjordvej. Vejvæsenet vil kræve en minimumsafstand fra krydset med landevejen på 100 meter.

Borgmesteren nævnte bl.a., at der i flere år har ligget et vejprojekt nord om Rinkenæs klar, og at kommunen forventede etableret en omfartsvej indenfor overskuelig tid.

Bane 13.

Mads Friis oplyste, at det ikke er muligt at flytte bane 13 bl.a. fordi arealet til etablering af golfbanen i forvejen er blevet indskrænket betydeligt, da overfredningsnævnet udtog ca. 10 ha fra det oprindelige projekt.

Formanden og andre gjorde opmærksom på, at bane 13 i projektet hele tiden uden protest har været placeret syd for Høffelbjerg, og at naturbeskyttelseslovens § 3, der fremføres til støtte for en flytning, først er kommet ind i lovgivningen pr. 1. juli 1992.

Mads Friis var indforstået med, at bane 13 knækkes mod nord, så den vestlige del og greenen går uden om ellesumpen.

Bane 3.

Mads Friis forklarede, at bane 3 er en par-5 bane på 450 meters længde. Det vil ikke være muligt at flytte banen jf. det tidligere anførte.

Palle Grønlund oplyste, at kun de yderste ca. 30 m af banen ligger indenfor standbeskyttelseslinien, og at dette areal (de yderste ca. 30 m) er helt skjult fra indsigt både fra kysten og landvårts, idet arealet ligger lavere end området mellem dette og kysten. Endvidere er der en tæt træ- og buskbevoksning ud til kysten.

Hegn.

Formanden henledte opmærksomheden på pkt. 3 i skovrider Gravsholts skrivelse af 30. juni 1993, hvori denne foreslår fjernet et eksisterende hegn, der vist nok er etableret i strid med den tidligere fredning.

Mads Friis erklærede sig enig i, at dette hegn fjernes.

Mødet blev afsluttet med en besigtigelse, herunder af mulig adgangsvej og af bane 3.

For så vidt angår bane 3 er denne yderste del beliggende "i skjul" som af Palle Grønlund beskrevet. Endvidere konstateredes det, at arealet, hvor bane 3 går de 30 meter ud i strandbeskyttelseslinien ligger i "en lomme", idet der på begge sider er en helårsbeboelse tættere ved kysten end bane 3. Ved husene er strandbeskyttelseslinien reduceret, medens den er opretholdt i fuld udstrækning i lommen mellem husene.

Med hensyn til adgangsvejen diskuteredes forskellige "forløb" over det areal, som ikke indgår i golfbaneprojektet.

Nævnets afgørelse:

Der er i nævnet enighed om at godkende det af Mads Friis indsendte forslag til detailprojekt og naturplejeplan af 28. april 1993 med de ændringer som er anført i skrivelsen af 28. juni 1993 fra Sønderjyllands amt.

Nævnet bemyndiger Sønderjyllands amt til at godkende/afgøre tillæg til naturplejeplanen.

Adgangsvejen til golfbanen etableres midlertidig ved Fjordvejen 100 m fra krydset ved landevejen, og således at den anlægges parallelt med Fjordvejen umiddelbart ind til grøften til Fjordvejen. Denne adgangsvej kan dog kun beholdes, indtil der er etableret en omfartsvej om Rinkenæs. Derefter skal adgangsvejen

nedlægges og ny adgangsvej placeres ved Sejrsvej under forudsætning af vejvæsenets accept.

Bane 13 knækkes mod nord, således at den vestlige del og greenen går uden om ellesumpen.

Det af Skov- og Naturstyrelsen nævnte hegn fjernes eventuelt med bevaring af nogle få solitärtrær.

Med hensyn til bane 3 skal nævnet henstille til Sønderjyllands amt, at amtet, der har kompetance hertil, meddeler dispensation til, at banen bibeholdes for så vidt angår de ca. 30 m, som er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinien. Udover det foran anførte til støtte herfor, skal nævnet henvise til, at bane 3 i sin helhed er beliggende indenfor det område, som overfredningsnævnets fredningskort angiver som areal for golfbanen.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dennes modtagelse indklages for Naturklagenævnet af Mads Friis og forskellige myndigheder.

Klagen skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet, Dommerkontoret, Nørregade 31, Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

REG. NR. 7830.00.

Den 15. oktober 1996 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 48/96 *Fastsættelse af erstatning til gårdejer
Mads Friis, Rinkenæs, for stianlæg på
landbrugsejendommen Benniksgaard, Sejrs-
vej 79, Rinkenæs, Gråsten kommune.*

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 21. december 1992 blev der givet adgang til anlæg af et golfcenter på Benniksgaard. Ved kendelsen blev området endvidere åbnet for offentligheden.

Med hensyn til stianlæg blev der truffet bestemmelse om, dels hvorledes et stianlæg skulle forløbe, såfremt der blev etableret et golfcenter, dels forløbet af stier, hvis golfcentret ikke etableres inden udgangen af 1994.

Det er oplyst, at golfcentret ikke er anlagt.

Det fremgår af skrivelse af 26. august 1996 fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-52-1513-1-91, at amtet i 1995 har anlagt et stianlæg på ejendommen i overensstemmelse med Overfredningsnævnets kendelse. I kendelsen er det bl.a. anført, at amtet skal anlægge og vedligeholde disse stier som naturstier uden fast belægning, og at fredningsnævnet skal fastsætte den erstatning, som ejeren i den anledning kan tilkomme.

Amtet har overfor fredningsnævnet oplyst, at der er etableret 1100 løbende meter sti på tidligere dyrket areal og har tilbudt en erstatning på 16.500 kr., idet der lægges beslag på 3 m i bredden, hvoraf 1,2m til 1,4 m medgår til selve stien, mens det resterende areal anvendes til siderabatter og

AD 1996-1211/8-0018
AKT 1

tilpasning til tilstødende marker og hegn.

Efter at fredningsnævnet har korresponderet med ejeren, har denne ved skrivelse af 8. d.m. accepteret denne erstatning.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da den tilbudte erstatning svarer til stierstatninger i tilsvarende sager, betemmer nævnet herved, at erstatningen til gårdejer Mads Friis, Benniksgaard, Sejrsvej 79, Rinkeæs, 6300 Gråsten, for afgivelse af jord til 1100 lb m stianlæg fastsættes til 16.500 kr. med en årlig rente svarende til Nationalbankens diskonto fra den 15. oktober 1996 til betaling sker.

Erstatningen udredes med 75% af staten og med 25% af Sønderjyllands Amtskommune.

S.A. Koustrup.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

REG. NR.

7830 00

Den 10. april 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 14/97 og 39/93 *Detailprojekt og naturpleje for
jfr. § 37/91 golfbane på Benniksgaard ved Rinke-
næs, matr. nr. 2 og 1362 Rinkenæs
samt 122 Bækken.*

Ved Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 blev der meddelt tiltaldelse til at etablere en golfbane på ovennævnte ejendom på visse nærmere vilkår.

På et møde i fredningsnævnet den 9. juli 1993 blev der taget stilling til et udarbejdet detailprojekt og til en naturplejeplan for golfbanen.

Formanden bemærker, at der den 4. april 1997 blev holdt et nyt møde på Benniksgaard med henblik på en stillingtagen til enkelte ændringer og tilføjelser til det på mødet den 9. juli 1993 vedtagne.

Mødet, der er beskrevet i vedlagte referat, blev med formandens udtrykkelige tilkendegivelse afholdt uden dennes deltagelse på grund af sygdom.

Fredningsnævnets afgørelse:

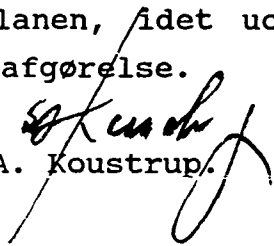
Idet formanden kan tiltræde den af nævnets to øvrige medlemmer, gårdejer Thomas Lauritsen, valgt af amtet, og ingeniør Frank Sørensen, valgt af kommunen, indgivne indstilling, var der således i nævnet enighed om at godkende det af Mads Traasdahl Møller fremsendte projekt af 24. februar 1997 og plejeplan af 22. januar 1997 uddybet i notat af 28. februar 1997 med tillæg fra 4. marts 1997. Det

forudsættes, at området anvendes i overensstemmelse med Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992.

Det forudsættes tillige, at stierne sikres og er tilgængelige hele året, herunder at der skiltes i overensstemmelse med den udtalelse, der er anført i skrivelse af 20. marts 1997 fra Sønderjyllands Amt.

Nævnet er enige i, at det er en god ide, at der vil være mulighed for at følge op på plejeplanen m.v. Der skal derfor - i overensstemmelse med udtaleparternes ønske - nedsættes en gruppe bestående af Gråsten Statsskovdistrikt, Gråsten kommune, Danmarks Naturfredningsforening og Sønderjyllands Amt. Gruppen skal første gang omkring 1. september 1997 vurdere, om det er nødvendigt at justere plejeplanen. Sønderjyllands Amt foranlediger indkaldt til det første møde.

Nævnet bemyndiger Sønderjyllands Amt til at ændre og afgøre tillæg til plejeplanen, idet uoverensstemmelser kan indbringes for nævnet til afgørelse.

S.A. Koustrup.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 JULI 1998

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

Den 24. juli 1998 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkantoret:

J.nr. 33/1998:

REG. NR.

7830.00.

Ansøgning fra Gråsten Statsskovdistrikt om tilladelse til genplantning af fredskovspligtigt areal på matr.nr. 1445 Rinkenæs, Gråsten kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 4. juni 1998 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-50-513-1-97.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Hans Dall, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af skrivelse af 15. maj 1998 fra Gråsten Statsskovdistrikt, at et areal på 2.200 m² af matr.nr. 1445 Rinkenæs er undergivet fredskovspligt. Arealet blev angiveligt ryddet i begyndelsen af 1950'erne, og skovdistriktet agter at pålægge ejendommens ejer at tilplante arealet med eg med det formål, at træerne skal indgå som et landskabselement. Bevoksningen skal udtyndes kraftigt med henblik på, at enkeltræer får mulighed for at udvikle fuld krone. Eventuelt kan det være aktuelt at lave gruppevis plantning.

Det fremgår videre af Statsskovdistriktets skrivelse, at ejeren er indforstået med påbud om gentilplantning.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af

Skov- og Energi ministeriet

Naturstyrelsen

J.nr. 8-1211/8-0018 BH

A.G. nr. 5

21. december 1992, hvoraf fremgår, at fredningen bl.a. har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg fjord. Det er bestemt, at skovdrift på de eksisterende skovarealer kan fortsættes, medens det om beplantning er bestemt, at der ikke må tilplantes med træer eller buske. Eksisterende skov skal bevares, og det pålægges ejeren at foretage fornøden genplantning.

Overfredningsnævnets afgørelse afløser bl.a. en fredningsdeklaration af 11. januar 1953, hvorefter arealet skal være fredet, således at tilstanden ikke må forandres, og der må ikke anbringes beplantning, hegn eller andet, der kan være til hinder for den frie udsigt fra Landevejen Sønderborg - Kruså over arealet til Flensborg fjord.

Sønderjyllands Amt har anbefalet, at der meddeles dispensation til gentilplantningen.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da en gentilplantning som beskrevet i Gråsten Statsskovdistrikts skrivelse af 15. maj 1998 ikke kan anses for stridende mod fredningens formål, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

18 NOV. 2003

Den 5. november 2003 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på golfbanen ved Benniksgård med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Hans Jørgen Bollmann.

Der foretoges:

J.nr. 28, 34 og 36/2003:

Ansøgning fra Benniksgaard Golf A/S m.fl. om:

Lovliggørelse af ændring af beskyttet overdrev og mose,

parkeringsplads til golfbanen på arealer mellem Benniksgård og Stranderød

og

lovliggørende dispensation til retablering af et fjernet jorddige samt til at undlade genplantning i skellet mellem matr.nr. 1443 og 1445 Rinkeæs, Gråsten kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amtsråd mødte Jens Andresen og Heine Andersen. For forvaltningen mødte Palle Grønlund og Niels Julsgaard.

For Gråsten kommune mødte borgmester Bendt Olesen og kommuneingeniør Sven Dall.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Rune Søndergaard.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

For Skov- og Naturstyrelsen og for Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

For ansøgeren mødte direktør Jens Clausen, advokat Jan H. Sørensen, direktør Kim Carlsen og golfchef Søren Randers.

Formanden redegjorde kort for ansøgningerne og bemærkede særskilt vedrørende ændringen af beskyttet overdrev og mose, at Amtets afgørelse af 11. september 2003 om afslag på dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 er påklaget til Naturklagenævnet. Fredningsnævnet må derfor i første omgang tage stilling til, om Nævnet vil behandle dispensationsansøgningen, eller om den stilles i bero på klagesagen.

Advokat Jan H. Sørensen bemærkede, at ansøgningen om etablering af parkeringsplads er tilbagekaldt, idet der vil blive udfærdiget et nyt projekt.

Formanden bemærkede, at denne ansøgning (j.nr. 34/2003) herefter betragtes som bortfaldet.

Overdrevsarealet, træfaskinen ved golfbanens hul nr. 13 og mosen blev besigtiget (j.nr. 28/2003).

Niels Julsgaard bemærkede bl.a., at overdrevet og mosen er beskyttet efter

naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrevet fortsatte fra Høffelbjerg til kanten af mosen, men er blevet bortgravet uden forudgående ansøgning herom. Amtets Udvalg for teknik og miljø har meddelt afslag på en ansøgning om at lovliggøre bortgravningen og har endvidere meddelt afslag til anlæg af yderligere en træfaskine.

Søren Randers oplyste, at terrænændringen og opfyldningen, der er sket med materiale andet steds fra, er lavet for at beskytte mosen og for at hindre trafik. Dette er tillige baggrunden for etableringen af træfaskinen ved greenen til hul 13, idet man var bekendt med, at golfspillerne gik ned ad skrænten mod mosen for at lede efter boldene. Det er også af denne grund, at der er ansøgt om tilladelse til en træfaskine på den anden side af mosen.

På Inge Gillesbergs forespørgsel blev det oplyst, at der ikke er sket dræning.

Inge Gillesberg bemærkede, at der tidligere var mere fugtigt i mosen. Afgravningen er sket i begyndelsen af år 2000. Derefter er der sket en gradvis "udbygning" med anlæggelse af mere kulturgræs. Der var tidligere kun en nedtrampet sti - ikke en egentlig anlagt sti som i dag.

Søren Randers bemærkede, at ændringen er lavet i god tro for at beskytte naturen.

Arealet ved diget blev derefter besigtiget (j.nr. 36/2003).

Palle Grønlund redegjorde for Amtets indstilling til ansøgningen under henvisning til den fremlagte skrivelse, hvorefter Amtet har afslået en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 4. Amtet har indstillet til Fredningsnævnet, at der træffes tilsvarende afgørelse for så vidt angår diget, og at Nævnet herudover træffer bestemmelse om genplantning af hegn.

Det bemærkedes, at udslagsbanen var etableret med udslagssted på det område, hvor dige og bevoksning er fjernet.

Mødet fortsatte derefter på "Rinkenæshus".

Formanden redegjorde kort for Overfredningsnævnets afgørelse af 1992, hvorefter fredningen har til formål bl.a. at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord. Formanden redegjorde for baggrunden for, at matr. nr. 1445 blev undtaget for golfspil, og for de sager om bl.a. dispensation til anlæg af udslagsbanen m.v. og den egentlige fredningssag om anlæg af en par-3-bane, som Nævnet behandlede i 2000, samt Naturklagenævnets afgørelse vedrørende sidstnævnte af 16. oktober 2001.

Direktør Jens Clausen redegjorde for status på Benniksgård Golf A/S og oplyste, at Fleggård Holding A/S nu har overtaget alle aktier i selskabet. Kim Carlsen er ansat som direktør i selskabet. Fleggårds firmaadvokat Jan H. Sørensen har overtaget sagen.

Jens Clausen anførte videre, at det er et stort ønske for Fleggård Holding at få en endelig

afklaring på problemerne og dermed en helhedsløsning omkring golfbanen, som golfselskabet kan leve med. De har brug for en 18-hullers bane og har i tilknytning hertil brug for en udslagsbane. Ellers er det ikke et golfcenter. Udslagsbanen kan muligvis lægges på den anden side landevejen, men det vil - også trafikken taget i betragtning - være en meget dårlig løsning.

Advokat Jan H. Sørensen redegjorde nærmere for ansøgningerne og bemærkede bl.a., at man gerne vil i dialog med Gråsten kommune og Sønderjyllands Amt for at starte en ny realitetsbehandling. Der har været afholdt et møde, og man har drøftet forholdene omkring hul nr. 13. Man er indstillet på at fjerne palisaden og på en reetablering af diget. En reetablering af det bortgravede overdrev kunne komme ind i en plejeplan sammen med yderligere beplantning efter anvisning fra Sønderjyllands Amt. Endvidere ønskes udsættelse af Fredningsnævnets behandling af ansøgningerne indtil ny realitetsbehandling har fundet sted. Hvis Amtet er indstillet på en sådan behandling, vil man være indstillet på at tilbagekalde klagen til Naturklagenævnet.

Med hensyn til udslagsbanen bemærkede advokat Jan H. Sørensen, at denne ønskes bibeholdt. Den hindrer ikke fredningens formål - udsynet og de landskabelige værdier - når de andre ting bliver bragt i orden. Man er indstillet på eventuelt at anlægge udslagsbanen et andet sted, eventuelt umiddelbart syd for det reetablerede digegegn.

Jens Andresen oplyste, at der tilsyneladende er de samme intentioner med hensyn til ønsket om en afklaring omkring golfbanen. Med hensyn til diget er der ingen tvivl - der er sket en klar overtrædelse af naturbeskyttelseslovens § 4, og diget skal reetableres. Hvad angår overdrevet er udgangspunktet det samme i relation til § 3. Der kan ske reetablering eller udlægges en erstatningsbiotop. I dette tilfælde må reetablering være det rigtige. Det er et uacceptabelt indgreb, og etableringen af faskinen er for groft. Der kan ikke tillades opsat en tilsvarende træfaskine. Der vil gå mange år, inden sporene er udjævnet. Der skal være et stort naturpræg på golfbanen med større arealer med rough. Det må ind i plejeplanen. Vedrørende udslagsbanen er der indgivet politianmeldelse. Det er Udvalget for Teknik og Miljøs opfattelse, at arealet har præg af og er en del af golfbanen. Det er ikke så vigtigt af hensyn til udsynet, men det er vigtigt, at variationen i landskabet søges opretholdt. Endeligt anførte Jens Andresen, at det vil være godt at få en klar markering af betydningen af det forbehold, der er taget i fredningskendelsen vedr. matr. nr. 1445.

Borgmester Bendt Olesen bemærkede, at han er glad for, at der er forståelse for lovliggørelsen, og at tingene nu bliver bragt i orden ved en reetablering af de pågældende områder. Han er enig i Amtets vurdering vedrørende træfaskinen - "plankeværket" - men det er vigtigt, at der fortsat kan spilles golf dér. Han er med hensyn til diget også enig i Amtets indstilling. Vedrørende udslagsbanen bemærkede Bendt Olesen, at den kan forenes med fredningen - også ud fra de bemærkninger, som flertallet i Naturklagenævnet kom med i afgørelsen af 16. oktober 2001 med hensyn til anlæg af goldbane og dertil hørende terrænændringer.

Inge Gillesberg bemærkede, at hun hilser velkomment, at der nu tages hul på drøftelserne for at få skabt en helhed, som tilgodeser de landskabelige interesser. Man

skal tilbage til udgangspunktet, hvorefter der er tale om et fredet område med mulighed for golfbane. Interesserne vil til tider kollidere. Skov- og Naturstyrelsen tilfreds med, at Amtet har trukket en streg i sandet. Det væsentligste problem er omkring hul nr. 13, og Styrelsen er enig i Amtets vurdering og indstilling vedrørende dette spørgsmål. Det er meget vigtigt, at de involverede parter gør sig klart, i hvilket omfang man er enige - ellers trækker det hele igen ud. Naturindholdet på golfbanen skal tilbage.

Martin Martinsen udtrykte tilfredshed med de nye ejeres positive indstilling til retablering af områderne. Træfaskinen ligner noget fra en børnehave. Man ser gerne flere stier til glæde for borgerne etableret, gerne i området ned til Gendarmstien.

Rune Søndergaard anførte, at det er godt at høre, at Benniksgård nu er glad for naturen, og at han håber, at plejeplanudvalget kommer med en fornuftig løsning. Det er meget uheldigt med træfaskinen, der skæmmer et flot område. Der skal være mere natur på området og flere stier i den nederste trediedel.

Jens Clausen anførte, at de fremsatte udtalelser tyder på, at man kan finde en løsning. Man ønsker som sagt en helhedsløsning. Diget bliver retableret og træfaskinen fjernes. I den nederste trediedel af området er man indstillet på at anlægge flere stier.

Advokat Jan Sørensen tilføjede, at udslagsbanen ikke ændrer noget i naturbilledet.

Inge Gillesberg bemærkede, at udslagsbanen måske kan laves på et anden måde, evt. således at den "drejes".

Efter drøftelse traf Fredningsnævnet følgende

AFGØRELSE:

Fredningens formål er angivet ovenfor. I afgørelsens § 2 er bestemt, at området skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane. I § 4 er bestemt, at eksisterende krat, levende hegn og beplantninger langs veje samt fritstående træer og trægrupper skal bevares, og i § 5 er anført, at der ikke må foretages terrænændringer.

Med hensyn til ansøgningen om dispensation til *bevaring af bortgravning af et overdrevarsareal og af en træfaskine* (j.nr.28/2003) bemærkes, at området ved golfbanens hul nr. 13 ligger nær Gendarmstien, hvorfra der er indblik til arealet. Fredningen har bl.a. til formål at bevare de landskabelige værdier, og på den baggrund finder Nævnet at burde behandle denne del af sagen uanset den klagesag, der verserer for Naturklagenævnet.

Afgravningen af overdrevet og etableringen af træfaskinen er i strid med de ovenfor nævnte bestemmelser i fredningen, og da foranstaltningerne tillige må anses for værende i strid med intentionerne bag fredningen, kan der ikke meddeles dispensation hertil efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Som følge heraf kan der heller ikke meddeles dispensation til etablering af yderligere en træfaskine som ansøgt. Der skal

derfor ske en retablering af overdrevet, og faskinen skal fjernes. Efter oplysningerne på dette møde må det antages, at den nærmere fremgangsmåde vil være genstand for drøftelserne mellem Amtet og golfselskabet. På den baggrund forventer Nævnet at modtage redegørelse for, hvorledes retableringen agtes udført, inden 4 måneder fra dato.

Nævnet har modtaget en ansøgning om dispensation fra fredningen til først at retablere et fjernet *jorddige* på ca. 100 m på et senere tidspunkt og *undlade genplantning* på 25-50 m i skellet mellem matr. nr. 1143, 1445 og 2.m.fl., Rinkenæs (j.nr. 36/2003). Som anført ovenfor er der på den pågældende strækning med en vis befæstelse lavet udslagssted til udslagsbanen på matr. nr. 1445. Dette areal henligger i vidt omfang som græsareal, der slås meget regelmæssigt. Ved Overfredningsnævnets afgørelse fandtes det udfra samspillet mellem udsigten fra Fjordvejen og de landskabelige værdier påkrævet, at arealet fortsat anvendes landbrugsmæssigt og således ikke anvendes til golfspil.

Fjernelsen af diget er i strid med fredningens bestemmelse om terrænændringer, ligesom fjernelse af hegnet er i strid med bestemmelserne om beplantning. Der er ud fra fredningens formål om bevaring af de landskabelige værdier ikke noget grundlag for at meddele den ønskede dispensation efter § 50, stk. 1. Nævnet kan derfor tilslutte sig Sønderjyllands Amts afgørelse af 22. oktober 2003 med afslag på dispensation og påbud om retablering af diget. Endvidere skal beplantningen retableres. Nævnet bestemmer derfor

at ejeren snarest og efter forudgående aftale med Amtet skal retablere hele diget i en bredde af 4 m ved foden og en kronebredde på 2 m, med en løbende højde på mindst 1 m over den side med det højeste terræn, samt på hele strækningen genplante og vedligeholde en hegnsbekvoksning med ask, hassel, tjørn, eg og slåen, og herunder sørge for at lade opvokse mindst 4 højstammede træer, og at der ikke må anvendes græstørv i opbygningen af diget.

I forbindelse med en anden dispensationssag (j.nr. 5/2000) anførte Fredningsnævnet, at en *udslagsbane* må anses som et led i det samlede golfanlæg, hvorfor der ikke var hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at meddele dispensation, og det blev bestemt, at denne anvendelse af arealet straks skulle ophøre.

Placeringen af udslagsbanen forekommer markant i landskabet, særligt under hensyn til at udslagsstedet set fra Fjordvejen er på toppen af en bakkekam. Nævnet kunne konstatere, at det ulovlige forhold ikke var bragt til ophør.

Efter retablering af dige og bevoksning som forudsat ovenfor vil den nuværende udformning af udslagsbanen næppe være mulig. Såfremt en udslagsbane laves således, at der ikke slås fra samme sted og i samme retning som i dag, og således at matr. nr. 1445 i højere grad får præg af at være en græsmark som led i almindelig landbrugsmæssig drift og ikke et så udpræget plejet areal, vil Nævnet ikke være afvisende overfor en dispensation til anlæg af en sådan bane. Dette kræver en særskilt dispensationsansøgning fra ejeren med beskrivelse af et konkret projekt, og det må være en forudsætning, at banen i det hele får et absolut minimum af anlægspræg.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

SCANNET

LWS

Den 17. marts 2004 kl. 12.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på Golfbanen ved "Benniksgård" med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Hans Jørgen Bollmann.

Der foretoges:

J.nr. 3/2004 og FR 28/2003

Ansøgning fra Fleggaard Holding A/S om dispensation til at anlægge en ny udslagsbane på en del af matr.nr. 1445 Rinkeæs, Gråsten kommune og godkendelse af forslag om reetablering af overdrev i forbindelse med bane 13 på golfbanen

- § 50 -

For Sønderjyllands Amtsråd, Udvalget for Teknik og Miljø, mødte Jens Andresen. For forvaltningen mødte Niels Julsgaard, Gustav Nebel, Palle Grønlund og direktør Erik Ancker.

For Gråsten kommune mødte borgmester Bendt Olesen og kommuneingeniør Sven Dall.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Rune Søndergaard.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

~~For Skov- og Naturstyrelsen og for Gråsten-Statsskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.~~

For ansøgeren mødte advokat Jan H. Sørensen, direktør Jens Clausen og golfchef Søren Randers.

Formanden redegjorde kort for sagerne, der er en fortsættelse af møde og nævnets afgørelse af 5. november 2003.

Advokat Sørensen oplyste, at der nu foreligger et projekt om byggeri af 32 ferieboliger i 4 blokke - et byggeri i 7-8 meters højde - på matr. nr. 1442, der støder op til matr.nr. 1445, som efter fredningen ikke måtte anvendes til golfspil. Fleggaard Holding A/S er ikke involveret i dette projekt, men er indstillet på at godkende dette, såfremt golfselskabet kan få en kompensation for mistede parkeringspladser på hotelgrunden. Jordene tilhører Mads Friis og golfselskabet har en 30 års forpagtningskontrakt. Advokat Sørensen bemærkede, at der eventuelt kan anlægges en udslagsbane i umiddelbar forlængelse af den sidste ferieboligblok, således at personer på

udslagsbanen "vil syne mindre" og forstyrre mindst muligt i indblikket.

Søren Randers bemærkede, at det terrænmæssigt vil være lettere at placere udslagsbanen nær ferieboligerne.

Rune Søndergaard bemærkede, at der har været mange projekter for området, der ikke er blevet gennemført, og henholdt sig til fredningsbestemmelserne, hvorefter der ikke må være golfspil på matr. nr. 1445.

Bendt Olesen oplyste, at alle godkendelser til feriebolig-projektet må forventes at gå igennem, og at der er stor sandsynlighed for, at planerne gennemføres.

Jens Andresen bemærkede, at Udvalget for Teknik og Miljø finder det mest hensigtsmæssigt at trække udslagsbanen så langt mod syd som muligt af hensyn til landskabsfredningen og indsigt fra Fjordvejen og også for at hindre, at golfpræget bliver for markant. Udvalget har taget stilling til det materiale, som var fremsendt fra golfselskabet, og ikke til det nu oplyste.

Inge Gillesberg bemærkede, at udslagsbanen kan komme i konflikt med de ønskede stianlæg, såfremt den trækkes for langt mod syd. Et byggeri som det skitserede må antages at ville virke meget dominerende og få en sådan indflydelse på landskabsbilledet, at det næppe er af større betydning, hvor udslagsbanen placeres.

Martin Martinsen anførte, at der ved anlæg af en udslagsbane skal tages hensyn til ønskerne om stianlæg.

Udslagsbanens beliggenhed blev drøftet yderligere. Søren Randers oplyste, at udslagsstedet bliver græsklædt, og at der ovenpå lægges en måtte af "kunstgræs". Såfremt udslagsstedet bliver så langt mod syd som muligt, vil det være nødvendigt at lave græsklædte terrasser, da stedet skal være plant. Banens længde skal være 250 m.

Herefter blev der foretaget besigtigelse omkring "Høffelbjerg".

Det kunne konstateres, at træfaskinen omkring hul nr. 13 var fjernet og terrænet udjævnet. Omkring Høffelbjerg var retablering af overdrevet påbegyndt.

Niels Julsgaard gennemgik forvaltningens indstilling til retableringen som fremgår af skrivelse af 27. februar 2004.

De mødte havde lejlighed til at fremkomme med bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

I overensstemmelse med fredningsnævnets tilkendegivelse af 5. november kan det ikke antages, at anlæg af en *udslagsbane* som beskrevet ovenfor af Søren Randers vil være i strid med fredningens formål, såfremt den anlægges så langt mod syd som muligt i overensstemmelse med det forslag, som ansøgeren fremsendte til amtet, og som

Udvalget for Teknik og Miljø har indstillet til godkendelse. Udslagsbanen kan anlægges 20 m fra diget og få en længde på 75 m. Banen skal have et absolut minimum af anlægsspræg, og den del af matr. nr. 1445, der ikke anvendes som udslagsbane, skal fremstå som græsmark i almindelig landbrugsmæssig drift.

Forslaget til reetablering af *overdrevet* indebærer ikke en fuldstændig genskabelse heraf. Efter en samlet vurdering af forslaget - herunder sikringen af Høffelbjerg og dets omgivelser og til at arealerne ned mod Gendarmstien skal holdes i rough - må det antages at være i overensstemmelse med fredningens formål om bevaring af de landskabelige værdier. Nævnet kan herefter godkende de terrænændringer, der er nødvendige.

Fristen for reetablering kan sættes af Sønderjyllands Amt i forbindelse med dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Dispensationerne fra fredningsbestemmelserne meddeles efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

~~Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.~~

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 SEP. 2004

SCANNED

Den 1. september 2004 kl. 10.00 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på Benniksgård Golf, Sejersvej 81, Rinkenæs, Gråsten kommune, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Hans Jørn Bollmann.

Der foretoges:

LCS

J.nr. 31/2004:

Plejeplan for de fredede arealer på Benniksgård Golf, matr.nr. 122 Bækken, Rinkenæs, samt matr.nr.e 1443, 1444 og 1445 Rinkenæs, Gråsten kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Palle Grønlund og Helle Hartmann.

For Gråsten kommune mødte Sven Dall.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Rune Søndergaard.

For Gråsten Statskovdistrikt mødte skovrider Inge Gillesberg.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

For Benniksgård Golf A/S mødte Søren Randers.

Søren Randers oplyste, at golfselskabet ejer golfbanen og har forpagtet 3-4 ha af matr.nr. 1445, der ejes af Mads Friis.

Palle Grønlund redegjorde for status og oplyste bl.a., at Fredningsnævnets afgørelse vedrørende udslagsbanen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening, og at Naturklagenævnet har truffet en delafgørelse. Amtets udvalg for Teknik og Miljø behandler i morgen et regionsplantillæg, der skal muliggøre anlæg af en "par-3-bane" og en udslagsbane på naboejendommen øst for Benniksgård.

Der foretoges herefter besigtelse af det omhandlede område, herunder særligt lokalitet nr. 4, 14, 15 og 19 (bilag 2 - Naturelementer).

Der var efterfølgende forhandlingsmøde på Rinkenæshus, hvor Mads Friis tillige mødte.

Helle Hartmann gennemgik plejeplanen under henvisning til det fremsendte udkast.

Vedrørende punktet *offentlig adgang og stier* bemærkede Helle Hartmann, at stierne - der skal være trampestier - forløber som vist med gul, fuldt optrukken line på bilag 1.

2001-1211/8-5555
19

Hvis udslagsbanen flyttes, vil stien blive suppleret som vist med gul stiptet linie og et udsigtspunkt vil blive etableret. Det er vigtigt, at publikum kan færdes på stien uden at blive ramt af golfkugler.

Mads Friis havde indsigelse mod stiforløbet, idet han ønsker stien ved bane 3 placeret længere mod syd og ikke langs bevoksningen. Endvidere ønskede han stiforløbet parallelt med Stranderødvej flyttet ud på vejen. Der er råvildt og harer på arealet, og han ønsker ro i naturområdet.

Inge Gillesberg bemærkede, fredningen forudsætter anlæg af offentlige stier. Der er nu flere ejere af de fredede arealer, og Nævnet må tage stilling til det principielle spørgsmål om, hvad fredningsbestemmelserne giver hjemmel til afvejet overfor de rekreative hensyn. Det skal være interessant for publikum at færdes i området. Det er ikke særligt spændende at gå på Stranderødvejen. Oplægget til plejeplanen optimerer forholdene mellem golfspil og naturoplevelser for publikum.

Helle Hartmann bemærkede, at Amtet har valgt - netop af hensyn til publikum - ikke at lægge stien længere mod syd. Efter Mads Friis' forslag vil stien forløbe tværs over bane 3, og spillere, der slår, vil ikke kunne se folk på stien.

Rune Søndergaard bemærkede, at det er kedeligt at gå på Stranderødvej, og at det er vigtigt, at det giver naturoplevelser at gå på stiforbindelserne. En sti vil ikke skræmme dyrelivet. Rune Søndergaard henviste til foreningens forslag til et mere snoet stiforløb.

Palle Grønlund anførte, at bestemmelserne om stier blev indsat i Overfredningsnævnets afgørelse, fordi denne på andre punkter indebar en indskrænkning af fredningslovgivningens regler om offentlighedens adgang til udyrkede arealer.

Mads Friis anførte, at det er praktisk at gå på asfalt. Han er ikke glad for et stiforløb parallelt med Stranderødvej af hensyn til dyrene, men kan leve med det.

Martin Martinsen anførte, at der ikke kun skal være stier "rundt i kanten", men at man skal kunne færdes inde i selve området med forbindelse hele vejen rundt.

Mads Friis bemærkede, at stien går ind over jord, som han ikke har bortforpagtet, og som Benniksgård Golf ikke ønsker at købe. Såfremt han måtte ønske at sælge til 3. mand, kan det være en hemsko, at stien forløber som skitseret. Arealet er pålagt landbrugspligt, og stuehuset ligger i byzone. Han påtænker eventuelt at opføre et hus ved udsigtspunktet, og den planlagte sti vil så gå gennem hans have.

Formanden og repræsentanterne for Skov- og Naturstyrelsen og Amtet bemærkede, at der ikke kan forventes tilladelse til opførelse af et stuehus det pågældende sted.

Rune Søndergaard anførte, at udsigtsfredningen er en meget vigtig del af fredningens formål.

Søren Randers oplyste på formandens forespørgsel, at Benniksgård Golf vil påtage sig

vedligeholdelse af stianlægget.

Sven Dall anførte, at det er vigtigt med etablering af udsigtspunktet, og at stien anlægges umiddelbart syd for bevoksningen. Han kan godkende den skitserede placering.

Mads Friis foreslog, at der etableres en sø i forbindelse med vandløbet på matr.nr. 1445 (bilag 2, naturelement 34).

Rune Søndergaard bemærkede hertil, at det ville være godt for faunaen med en sø det pågældende sted.

Med hensyn til punktet *rough* i plejeplanen bemærkede Helle Hartmann, at *rough*'en skal slåes som anført under punktet 1-2 gange om året i 10 cm's højde i stedet for en gang i 50 cm's højde. Der må ikke dyrkes, gødskes eller sprøjtes, men amtet kan dog gives tilladelse til bekæmpelse af f.eks. tidsler og kløver. Sidstnævnte er efter det oplyste et stort problem ved golfbaner. Selvsåede træer og buske skal fjernes.

Vedrørende *arealer til tilgroning* anførte Helle Hartmann, at de på bilag 3 skitserede områder overlades til naturlig tilgroning, men at der kan gives tilladelse til bekæmpelse af f.eks. tidsler. Det synes mest naturligt at lade arealerne ved/mellem de to skovpartier mod Stranderødvej vokse til, og det vil ikke være af betydning for udsigtsforholdene, der i forvejen er yderst begrænsede. For så vidt angår området mellem bane 4 og 6 bemærkes, at dette ligger i en moseagtig lavning, og en højere bevoksning vil ikke være udsigtshindrende.

Der er ikke retningslinier for *banearealer (greens, tee steder, fairways og semirough)*. Tidligere var der i plejeplanerne bestemmelser for fairways og semirough.

Om punktet *vandhuller* henviste Helle Hartmann til bilag 2 og oplyste, at man ønsker en ændret praksis, således at der nu ved hvert vandhul er indtegnet en individuel zone med særskilte bestemmelser for det enkelte vandhul. For alle vandhuller bestemmes, at der i en 2 meter-zone fra hullets kant ikke må sprøjtes eller gødes.

Om *vandløb* anførtes, at slåning af græsarealer langs vandløb sker i forskellige niveau for at give et naturligt præg. Ved lokalitet 32 gælder dog særlig praksis for slåning.

Vedrørende *overdrev* bemærkede Helle Hartmann, at man ønsker Fredningsnævnets stillingtagen til, hvorvidt arealet - Høffelbjerg - skal indhegnes, og i giver fald om det skal ske ved et/flere/flytbart hegn. Endvideres ønskes stillingtagen til, om der skal ske afgræsning af hele området, eller om det skal ske ved fenneafgræsning. Der bør tages stilling til, om der skal etableres færste og/eller låger. Det bør tages i betragtning, at der er vejadgang for sommerhusejere nede ved fjorden.

Om *afvanding* anførtes, at man ønsker en dispensation, således at Amtet kan meddele godkendelse til mindre terrænændringer.

Vedrørende *beplantning* henvises til bilag 4 og 4a. For at give området et større naturpræg ønses der beplantning af enkeltstående træer i den østlige del af terrænet som indtegnet på bilagene.

Vedrørende *stier/veje* anførtes, at der accepteres løs belægning på eksisterende stier/veje, men ikke på nyetablerede.

Om *reklamer* anførtes, at de eksisterende kan godkendes, men der må ikke opstilles yderligere. På bilag 1 mangler indtegning af 2 reklamesten ved henholdsvis bane 8 og 16

Palle Grønlund bemærkede, at havde området været en almindelig, ikke fredet golfbane, havde reklamerne været tilladt.

Med hensyn til *bygninger* ønskes Nævnets stillingtagen til, om Hjorteskuret kan bevares som læskur for får i forbindelse med afgræsning af Høffelbjerg.

Inge Gillesberg bemærkede, at så længe skuret virker som læskur for får, bør det bevares, ellers skal det fjernes.

Med hensyn til *affald og oplag* bemærkede Helle Hartmann, at det foreslås, at det nuværende oplag fjernes i takt med forbrug inden udgangen af 2004. Nyt oplag placeres udenfor fredet område.

Palle Grønlund bemærkede, at der udover reklamesten mangler indtegning af digeetablering. Stiforløbet ved lokalitet 2/bane 7 skal ændres - lægges ud på Stranderødvej. Ny tegning vil blive udarbejdet efter fremsendelse af Nævnets afgørelse.

~~Martin Martinsen bemærkede, at man kan tilslutte sig Danmarks Naturfredningsforenings forslag til stiforløb.~~

Mads Friis fremkom med forslag om, at stiforløbet i det nordvestlige hjørne i forhold til bane 3 kan gå lige ud og gennem bevoksningen for at undgå golfbolde.

Inge Gillesberg bemærkede, at såfremt det praktisk kan lade sig gøre, vil det give en større naturoplevelse og samtidig større sikkerhed for publikum.

Palle Grønlund bemærkede, at amtet indstiller, at udkastet til plejeplan godkendes, som det nu foreligger i udkast. Amtet ønsker en tidsfrist fastsat til iværksættelse af plejeplanen, således at den kan være klar til foråret 2005.

Søren Randers anførte, at man er indstillet på at påbegynde etablering af stianlæg i efteråret 2004.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Overfredningsnævnets afgørelse muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golf. Fredningen har til formål, at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flenborg fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området.

Efter afgørelsens § 11 har Sønderjyllands Amt ret til at lade udføre naturpleje, og enhver plejeforanstaltning skal være tiltrådt af ejeren eller - i mangel heraf - godkendt af Fredningsnævnet.

Den foreliggende plejeplan må anses for et led i Amtets ret efter § 11. Nævnet skal alene tage stilling til plejeplanen, for så vidt den kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne, der er uenighed mellem Amtet og lodsejerne eller der sker ændring af tidligere godkendte plejeplaner, jf. § 9, pkt. a.

Med hensyn til plejeplanens bestemmelse om *stier og veje* (pkt. C1.1 og S1.2) bemærkes, at afgørelsens § 9, pkt. b, jf. § 10, pkt. a, forudsætter et stianlæg i princippet som vist på fredningskortet. Efter anlæg af golfbanen kan dette forløb ikke fastholdes. Nævnet vurderer, at det stiforløb, der er skitseret i plejeplanens bilag 1 bedst opfylder de intentioner, der i fredningsformålet angives for offentlighedens adgang. Nævnet kan således ikke tilslutte sig de ændringsforslag, som Mads Friis har fremsat med hensyn til forlægning af en del af stien til Stranderødvej og om forlægning mod syd af stiforløb i vestlig retning fra udsigtspunkt - også fordi stien efter dette forslag ville forløbe over bane 3. Nævnet skal derimod ikke udtale sig mod forslaget om, at stiforløbet i det nordvestlige hjørne i forhold til bane 3 ikke svinger mod syd, men fortsætter ligeud, såfremt dette er praktisk muligt. Det bemærkes, at stien udfør den østlige del af bane 7 skal forlægges ud på Stranderødvej af sikkerhedsmæssige årsager. Under henvisning til afgørelsens § 9, pkt. b, om vedligeholdelsespligten for stierne bemærkes, at denne under hensyn til de ændrede ejerforhold vedr. golfbaneanlægget - nu i overensstemmelse med Søren Randers' tilkendegivelse bør påhvile den person/det selskab, der driver golfbanen.

Efter afgørelsens § 9, pkt. b, må nyanlagte stier kun være naturstier uden fast belægning. Enkelte stier er udført med løs belægning. Nævnet vurderer, at omfanget af disse er så begrænset, at en dispensation ikke vil være i strid med fredningens formål, hvorfor der meddeles dispensation til bevaring af de stier/veje, der pr. d.d. er etableret med løs belægning. Det gælder dog ikke den strækning, som er krævet fjernet af Amtet ved afgørelse af 13. april 2004 i forbindelse med etablering af overdrev.

Med disse bemærkninger og ændringer godkender Nævnet plejeplanens forslag til stier/veje.

Med hensyn til *rough* (pkt. D1.1) meddeler Nævnet dispensation til bestemmelserne om

slåning/sprøjtning mod tidsler og kløver. Der er lagt vægt på, at sprøjtning/slåning skal godkendes af Amtet.

Efter det, der ovenfor er anført om *arealer til tilgroning* (planens pkt. E1.1), kan det ikke antages, at en dispensation hertil vil være i strid med fredningens formål, hvorfor en sådan gives. Der er lagt vægt på, at der ikke vil ske ændring i forhold til udsynet over fjorden, og tilstandsændringen kan være med til at sikre området som levested for dyr og planter.

Nævnet kan godkende planens pkt. F1.1 om *greens, tee steder m.v.*

I afgørelsens § 3 er bestemt, at vandhuller og vådområder skal bevares. Planens bestemmelser om individuelle bestemmelser om regulering af plejen omkring de enkelte *vandhuller* (pkt. H1.1) godkendes. Den under pkt. H1.2 omtalte faskine ved bane 16 må anses for nødvendig for opretholdelse af green'en. Under disse omstændigheder og da faskinen er af relativt begrænset omfang finder Nævnet, at en bevaring af faskinen ikke er i strid med fredningens formål og meddeler dispensation til bevaring af den. Nævnet har ingen bemærkninger til planens bestemmelser om *vandløb* (pkt. I1.1 og I1.2).

Vurderingen af planens angivelser om *overdrev og bygninger* (pkt. J1.1, K1.1 og U1.1) bør ske under eet. Efter afgørelsens § 6 må der ikke anbringes faste hegn, men det er under hensyn til jordbrugsmæssige formål tilladt at hegne med almindelige kreaturhegn. Efter § 9, pkt. j, skal hjortefarmen og alle faste hegn fjernes.

Efter det oplyste har nogle sommerhusejere færdselsret fra huse ved fjorden og op til landevejen over golfbanens areal, herunder over det område, der på planens bilag 2 er angivet som lokalitet 15. Nævnet må ved afgørelsen tage hensyn hertil.

Området Høffelbjerg skal henligge som overdrev, og i overensstemmelse med tidligere plejeplan skal der ske afgræsning - efter det oplyste ved får. Der skal i den forbindelse ske indhegning. Det må anses for bedst stemmende med fredningen, at der opsættes eet hegn, og at der af hensyn til færdselsretten etableres færreste ved vejen. Derudover kan etableres et antal låger i hegningen. Nævnet kan ikke godkende en fenneafgræsning med flere eller flytbart hegn. I forbindelse med afgræsningen kan Nævnet meddele dispensation til bevaring af hjortehuset indenfor den tilladte indhegning på den betingelse, at det skal fjernes, såfremt det ikke længere tjener som læskur for de dyr, der afgræsser området.

Med hensyn til *afvanding/terrænændringer* (pkt. O1.2 og O1.3) bemærkes, at terrænændringerne i forbindelse med besigtigelsen syntes så ringe, at en dispensation ikke kan antages at være i strid med fredningsformålet. Nævnet kan endvidere

acceptere, at Amtet som tilsynsmyndighed kan godkende mindre dræninger/terrænændringer som anført under iagttagelse af fredningens formål.

Nævnet har i forbindelse med tidligere sag henstillet, at det blev overvejet, om der kunne ske en vis *beplantning* (pkt. P1.2) særligt på golfbanens østlige del for at skabe en større variation. En beplantning som foreslået i planen - bilag 4 og 4a - kan ikke antages at være i strid med fredningens formål, særligt om bevaring af udsigten, da beplantningen ikke sker "på tværs" heraf. Nævnet meddeler derfor dispensation hertil.

Efter afgørelsens § 9, pkt. g, er opstilling af *reklamer* (planens pkt. T1.2) ikke tilladt. Under hensyn til at de eksisterende reklamer er påført lave natursten, og at de stort set ikke bliver synlige fra offentlige stier, kan Nævnet meddele dispensation til de reklamer, der pr. dato er opstillet. Det må dog understreges, at der ikke må opstilles yderligere reklamer.

Efter omstændighederne meddeler Nævnet dispensation til bevaring af nuværende *oplag* vest for Stranderødvej indtil udgangen af 2004 (planen pkt. V1.2).

Dispensationerne er meddelt efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnet kan tilslutte sig den tidsfrist, som Amtet har angivet til iværksættelse af plejeplanen, der derfor forudsættes klar med udgangen af maj 2005.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet

har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

By - og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

10 DEC. 2009

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

8. december 2009
Fredningssag 20-2009

Vedr.: Fredningsnævnets j. nr. 20/2009: Henvendelse fra Landinspektørerne Hvenegaard A/S, Sønderborg, om arealoverførsel af den fredede ejendom matr. nr. 1445 Rinkenæs til matr. nr. 1443 smst.

Fredningsnævnet har modtaget en henvendelse fra landinspektør Peter Mortensen, Landinspektørerne Hvenegaard A/S, Kongevej 58, 6400 Sønderborg, om arealoverførsel af den fredede ejendom matr. nr. 1445 Rinkenæs til den fredede ejendom matr. nr. 1443 smst., hvor der er en golfbane, med henblik på at anlægge 2 nye huller på det overførte areal.

De 2 ejendomme er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune ...”

Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, at

”De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser...”

Det areal, der skal overføres, er vist med priksignatur på fredningskortet og må derfor ikke anvendes til golfspil.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til om der kan meddeles dispensation til arealoverførslen med henblik på, at der kan anlægges 2 nye huller på arealet.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse i sagen den 6. november 2009.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele afslag på ansøgningen jf. afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Arealerne omkring Benniksgaard i Gråsten Kommune var tidligere fredet ved en fredningsdeklaration af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen) samt ved Overfredningsnævnets kendelse af 24.

april 1962 (Brændstoffredningen) og Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts sydlige fredningskreds meddelte den 1. marts 1991 dispensation til, at der kunne anlægges en golfbane på de fredede arealer ved Benniksgaard.

Denne afgørelse blev indbragt for Overfredningsnævnet, der ved afgørelse, truffet den 1. maj 1991 ophævede dispensationen, idet dispensationen reelt indebar en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne og derfor ikke kunne meddeles med hjemmel i den dagældende naturfredningslovs § 34.

Den daværende Gråsten kommune rejste herefter med tiltrædelse af Sønderjyllands Amtskommune forslag om ændring af de gældende fredningsbestemmelser, således at der på de fredede arealer kunne anlægges en golfbane.

Den 5. februar 1992 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts sydlige fredningskreds kendelse om, at tidligere kendelser på arealerne omkring Benniksgaard blev ændret for at muliggøre, at der kunne etableres et golfcenter på arealerne mellem Rinkeby og Flensborg fjord.

Det fremgår af kendelsen, at der i fredningsområdet tillades anlagt en golfbane efter nævnets godkendelse af et detailprojekt, og at der kun måtte foretages ændringer af områdets tilstand i øvrigt, som golfbaneanlægget betinger.

Kendelsen indeholdt bestemmelser om offentlighedens adgang til området og om naturpleje. Disse bestemmelser var opdelt i forskellige regelsæt afhængig af, om området måtte udnyttes til golfspil eller ikke.

Danmarks Naturfredningsforening påklagede fredningsnævnets afgørelse til Overfredningsnævnet og påstod fredningsnævnets afgørelse ophævet, således at de hidtidige fredningsbestemmelser for området fortsat skulle være gældende. I klagen anførte foreningen blandt andet, at der principielt ikke burde tillades anlagt golfbaner på fredede arealer og slet ikke på et af de smukkeste steder ved Flensborg Fjord, og at der ikke forelå de tungtvejende samfundsmæssige hensyn, som efter Overfredningsnævnets praksis skulle være til stede, for at en gældende fredning kunne tillades ændret.

Gråsten Kommune og Sønderjyllands Amtskommune påstod fredningsnævnets kendelse stadfæstet og henviste særligt til, at et golfcenter ville fremme turist- og friluftslivet i regionen og have gunstige følger for beskæftigelsen. Amtskommunen fremhævede særligt kendelsens bestemmelser om anlæg af offentligt tilgængelige stier, uanset om golfcentret blev etableret.

Overfredningsnævnet traf afgørelse i sagen den 21. december 1992.

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse blandt andet, at arealerne omkring Benniksgaard var omfattet af en fredningsdeklaration af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen) samt af Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoffredningen) og Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen).

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse, at Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen anbefalede fredningsnævnets kendelse stadfæstet, men styrelsen var enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at der som principielt udgangspunkt ikke burde være golfbaner i fredede områder. Under forudsætning af, at fredningsformålet kunne opretholdes, burde dette udgangspunkt dog forlades, hvis en nøje vurdering ville føre til, at fordelene ved en anvendelse af det fredede areal til golfspil ville overstige ulemperne. I det foreliggende tilfælde fandt styrelsen, at disse betingelser var opfyldt.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite anbefalede, at fredningsnævnets kendelse blev stadfæstet og udtalte sig i det væsentlige som byrådet og amtskommunen.

Efter et møde den 6. maj 1992 meddelte Overfredningsnævnet, at det ved en flertalsafgørelse var besluttet at tillade området anvendt til golfspil bortset fra ca. 10 ha syd for Fjordvejen og øst for vejen Stranderød, og at der i øvrigt måtte forventes nogle mindre ændringer af fredningsbestemmelserne.

Det fremgår herefter af Overfredningsnævnets afgørelse, at behandlingen af sagen blev udsat for at fastlægge afgrænsningen af de arealer, der måtte anvendes til golfspil.

Der blev udarbejdet ændringsforslag, således at Overfredningsnævnet kunne træffe afgørelse i sagen den 21. december 1992.

I begrundelsen for afgørelse hedder det:

”...

Indledningsvist skal Overfredningsnævnet enstemmigt udtale:

Der er og har længe været hjemmel i lovgivningen for at foretage ændringer af gældende fredninger, når forslag hertil behandles efter reglerne for gennemførelse af nye fredninger.

Ethvert forslag om fredningsændring må undergives en konkret vurdering, men Overfredningsnævnet finder fortsat, at der skal foreligge tungtvejende samfundsmæssige grunde for at tillade en fredningsændring i strid med det oprindelige fredningsformål. Overfredningsnævnet finder tillige, at der må udvises tilbageholdenhed over for forslag om ændringer, som vel ikke anfægter fredningsformålet, men som ikke kan begrundes med et ønske om bedre varetagelse af fredningsmæssige hensyn.

Et flertal på 6 medlemmer udtaler herefter:

Formålet med de gældende fredningsbestemmelser for det omhandlede område var i første række at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede område og bevare den fri udsigt over Flensborg fjord. De gældende fredninger forbyder derfor bl. a. ny bebyggelse og beplantning, men de udelukker ikke, at der foretages landskabeligt og biologisk set uheldige omlægninger af landbrugsdriften, og de giver ikke offentligheden ret til at færdes i området. Fredningsnævnets nu afsagte kendelse

opretholder forbudene mod ny bebyggelse og beplantning, pålægger ejeren at foretage naturpleje og åbner området for offentligheden.

Efter flertallets opfattelse er fredningsændringerne ikke i strid med de oprindelige fredningsformål, og de fredningsmæssige hensyn vil blive bedre varetaget. Der findes derfor i overensstemmelse med myndighedernes samstemmende vurdering at måtte lægges en sådan vægt på hensynene bag forslaget om et golfcenter ved Rinkenæs, at der bør tillades anlæg af golfbaner i området, selv om landskabets karakter derved ændres.

Mindretallet på 4 medlemmer udtaler:

Et ønske om anlæg af golfbaner kan ikke udgøre tungtvejende samfundsmæssige grunde til en fredningsændring i strid med formålene med de gældende fredninger fra 1962 og 1980. Efter mindretallets opfattelse vil de landskabelige værdier, som disse fredninger tilsigtede opretholdt, ikke blive bevaret ved landbrugsarealernes omdannelse til golfbaner. Som følge af de gældende fredningsbestemmelser kan ejerens alternative planer om udnyttelse af jorden til frugt- og nåletræsplantager ikke gennemføres. Mindretallet finder derfor, at fredningsnævnets kendelse bør ophæves.

På det hermed foreliggende grundlag udtaler et flertal på 6 medlemmer (mindretallet samt 2 medlemmer under ovennævnte flertal):

Samspillet mellem udsigten fra Fjordvejen og de landskabelige værdier gør det påkrævet, at det areal, der mod vest afgrænses af vejen Stranderød og mod syd af en bakkekam, fortsat anvendes landbrugsmæssigt. Dette areal på ca. 10 ha kan derfor ikke tillades anvendt som bestemt i fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992.

Mindretallet på 4 medlemmer har kunnet tiltræde fredningsnævnets beslutning om, at også dette areal må anvendes til golfspil. Mindretallet har herved lagt hovedvægten på, at udsigten over fjorden ikke vil blive forringet, selvom der anlægges golfbane på arealet.

...

Fredningsbestemmelser

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige drifts-omlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforening have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.

- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for ”Høffelbjerg”.
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm. i forhold til eksisterende, naturligt terræn....

...

§ 13. Ophævelse af tidligere fredninger.

Følgende fredninger ophæves:

- a. Fredningsdeklaration af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen)...
- b. Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoffredningen) for så vidt angår de arealer, der er omfattet af nærværende fredningsafgørelse...
- c. Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen) for så vidt angår matr. nr. 122 Bækken, Rinkenæs...”

Der blev herefter anlagt en 18-huls golfbane på de fredede arealer, bortset fra de arealer, der er vist med priksignatur på fredningskortet.

Den største del af det areal, der er vist med priksignatur på fredningskortet, er i dag matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Den sydligste del af dette matrikelnummer er ikke omfattet af forbudet mod golfspil

På et møde den 17. marts 2004 behandlede det daværende Fredningsnævn for Sønderjyllands Amt en ansøgning fra Fleggaard Holding A/S om dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte dispensation hertil med følgende begrundelse:

”I overensstemmelse med fredningsnævnets tilkendegivelse af 5. november kan det ikke antages, at anlæg af en udslagsbane som beskrevet ovenfor af Søren Randers vil være i strid med fredningens formål, såfremt den anlægges så langt mod syd som muligt i overensstemmelse med det forslag, som ansøgeren fremsendte til amtet, og som Udvalget for Teknik og Miljø har indstillet til godkendelse. Udslagsbanen kan anlægges 20 m fra diget og få en længde på 75 m. Banen skal have et absolut minimum af anlægspræg, og den del af matr. nr. 1445, der ikke anvendes som udslagsbane, skal fremstå som græsmark i almindelig landbrugsmæssig drift.

...”

I et brev af 25. maj 2009 til Fredningsnævnet har landinspektør Peter Mortensen anført blandt andet:

”...

Sagen omfatter arealoverførsel af et ca. 11,7 ha stort areal betegnet matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. ...

Jf. Overfredningsnævnets afgørelse er størstedelen af matr. nr. 1445 Rinkenæs markeret som ”areal uden golfspil”. Sammenholdes matrikelkortet og fredningskortet ses det, at den sydligste del svarende til ca. 1 ha af matr. nr. 1445 ikke er omfattet af bestemmelsen om ”areal uden golfspil”

Der henvises til vedlagte brev og kort fra Steen Tinning samt referater fra Plejeudvalgsmøderne. Det fremgår, at de overordnede mål for planerne omfatter:

- at et golfhul nedlægges, og golfspillet dermed ophører på de følsomme arealer syd for ”Høffelbjerg” nær Flensborg Fjord. Status for arealet ændres til ”sammenhængende naturområde med overdrev, skov og bæk, dvs. § 3 – område jf. naturbeskyttelsesloven (overdrevet afgræsses)”. Arealet ligger indenfor 300 m strandbeskyttelseslinien. De oprindelige fredningsbestemmelser tilbageføres, således at der ikke spilles golf på arealet længere.
- I forbindelse med arealoverførslen agtes der foretaget naturgenopretning og oprettelse af natur på matr. nr. 1445 Rinkenæs med bl.a. åbning og naturgenopretning af et nu rørlagt vandløb, samt oprettelse af 2 søer i områdets lave del – alt sammen på naturens præmisser, og i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland.
- at give offentligheden mulighed for at få adgang til matr. nr. 1445 Rinkenæs med snoede oplevelsesstier, der tilpasses det bevoksede og kuperede terræn.
- at opretholde fredningens formål ved fortsat at sikre det frie udsyn over området – særligt over matr. nr. 1445 – til Flensborg Fjord,
- at flytte den intensivt benyttede udslagsbane (træningsbane), der hviler på en dispensation fra matr. nr. 1445 til en ny mindre følsom placering med udslag i et ikke fredet areal nær klubhuset for dermed at mindske og erstatte golf-træningsspillet med et mindre arealkrævende golfspil på 2 nye smalle baner langs randen af matr. nr. 1445 på arealer, der ikke er naturfølsomme, og som i øjeblikket drives med traditionel landbrugsproduktion – herunder med udbringning af gylle. De 2 nye baner eller ”huller” tjener til erstatning for nedlægning af 2 huller, således at golfbanen fortsat omfatter i alt 18 huller,
- at mindske anvendelsen af gødningsstoffer (handelsgødning, gylle etc.) for derigennem at mindske udvaskningen af kvælstofforbindelser til Flensborg Fjord. Det er påvist, at kvælstofforbruget ved golfdrift på Benniksgaard Golf Center, der anvender et særligt gødskningsprodukt, nedbringes med 80-85 % i forhold til traditionel landbrugsdrift – dette er et meget vigtigt argument for at være samarbejdspartner i projektet for Danmarks Naturfredningsforening og foreningens afdeling i Sønderborg.
- Samtidigt agtes foretaget mindre justeringer på de øvrige baner. Justeringerne udføres i overensstemmelse med Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december

1992 jf. afgørelsens § 5 og § 9, - dvs. uden terrænændringer bortset fra tee-steder og greens, hvor terrænændringer, der ikke overstiger 40 cm i forhold til eksisterende naturligt terræn, må foretages. Justeringerne udføres i samarbejde med Plejeudvalget for Benniksgaard Golfbane...”

Arealet, der må anvendes til golfspil, er blandt andet matrikuleret under matr. nr. 1443 Rinkenæs.

Som det fremgår af landinspektørens henvendelse til Fredningsnævnet, er der anlagt en ”intensivt” benyttet udslagsbane på ejendommen matr. nr. 1445 Rinkenæs, som det daværende Fredningsnævn for Sønderjyllands Amt meddelte dispensation til den 17. marts 2004.

Som det ligeledes fremgår af landinspektørens henvendelse, vil Benniksgaard Golf Center sløjfe de 2 udslagsbaner og anlægge 2 nye udslagsbaner på ejendommen matr. nr. 1443 Rinkenæs.

Som det endelig fremgår af landinspektørens henvendelse, skal der anlægges 2 nye smalle baner langs randen af matr. nr. 1445 Rinkenæs på arealer, der ikke er naturfølsomme, og som i øjeblikket drives med traditionel landbrugsproduktion.

Det areal, hvorpå de 2 nye baner planlægges anlagt, er angivet med priksignatur på fredningskortet, og vil også efter arealoverførslen være omfattet af forbud mod golfspil.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 6. november 2009.

I mødet deltog for Benniksgaard Golf A/S Steen Tinning, forretningsfører Steffen Jacobsen og greenkeeper Frederich Engström, for Benniksgaard Hotel direktør Mads Friis, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, skovfoged Carsten Romme, for Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, afdelingsleder Ebbe Enøe, for Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite Rune Søndergård, for Friluftsrådets lokalafdeling Carsten Matzen og landinspektør Peter Mortensen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Fredningsnævnet har modtaget en henvendelse fra landinspektør Peter Mortensen, Landinspektørerne Hvenegaard A/S, om arealoverførelse af den fredede ejendom matr. nr. 1445 Rinkenæs til den fredede ejendom matr. nr. 1443 smst., hvor der er en golfbane, med henblik på at anlægge 2 nye huller på det overførte areal. De 2 ejendomme er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune ...” Overfredningsnævnet traf bestemmelse om, at der må spilles golf på ejendommen matr. nr. 1443 Rinkenæs, men ikke på den nordligste del af ejendommen matr. nr. 1445 smst. Den del af ejendommen, der ikke må anvendes til golfspil, er vist med priksignatur på fredningskortet. Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til arealoverførslen med henblik på, at der kan anlægges 2 nye huller på arealet.

Landinspektør Peter Mortensen oplyste under besigtigelsen, at Benniksgaard Golf Center A/S har købt ejendommen matr. nr. 1445 Rinkenæs, som ligger i midten af golfbanen, der er anlagt på begge sider af ejendommen. Han har på vegne Benniksgaard Golf Center udarbejdet ansøgningen til Fredningsnævnet om arealoverførslen med henblik på, at der kan anlægges 2 nye huller på det

overførte areal. Projektet er blevet drøftet i plejeudvalget, der består af repræsentanter for Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening i Sønderborg, Sønderborg Kommune samt repræsentanter fra Benniksgaard Golf A/S. Det er formålet med projektet at løfte banen og foretage naturgenopretning på arealerne ned mod Flensborg Fjord i forbindelse med nedlæggelse af 1 hul på denne del af golfbanen.

Steen Tinning redegjorde under besigtigelsen for de planer, som plejeudvalget har udarbejdet for golfbanen. Projektet indebærer dels, at der skal anlægges 2 nye huller, dels at der skal ske naturgenopretning på arealerne ovenfor Flensborg Fjord og på matr. nr. 1445 Rinkenæs. Eet golfhul på de følsomme arealer mellem Flensborg Fjord og "Høffelbjerg" skal nedlægges, hvorefter dette areal ændres til "sammenhængende naturområde med overdrev, skov og bæk". Arealet ligger i øvrigt indenfor 300 m strandbeskyttelseslinien. I forbindelse med naturgenopretningen skal et rørlagt vandløb på matr. nr. 1445 Rinkenæs frilægges, og der skal anlægges 2 søer i områdets lave del. Naturgenopretningsprojektet skal udføres i nært samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland. De foreliggende planer er udarbejdet i samråd med Danmarks Naturfredningsforening, der støtter projektet, fordi det ikke ændrer på områdets fredningsmæssige status. De fredningsmæssige interesser vil også efter arealoverførslen være afgørende for området, idet fordelingen mellem golfspillet og naturen fortsat vil være 40 % til golfspillet og 60 % til naturen. Når ejendommen matr. nr. 1445 Rinkenæs ikke længere drives landbrugsmæssigt, vil kvælstofforbruget på arealerne blive reduceret væsentligt, idet gødskningen reduceres med 80 til 85 % i forhold til traditionel landbrugsdrift.

Landinspektør Peter Mortensen udpegede under besigtigelsen de arealer, der berøres af projektet.

Steen Tinning oplyste herefter, at udslagsbanen, der er dispenseret til i 2004, nedlægges, hvorefter der anlægges en ny udslagsbane på den østligste del af matr. nr. 1443 Rinkenæs op mod golfcentrets bygninger. Der skal herefter anlægges to huller på matr. nr. 1445 smst. Ved denne ændring af banen opnås der en bedre sammenhæng mellem hullerne øst og vest for Stranderødvej. Samtidig reduceres trykket på matr. nr. 1445 Rinkenæs, fordi udslagsbanerne, hvor mange spillere opholder sig samtidigt, flyttes bort fra det følsomme område og erstattes af de 2 nye huller, der kræver et langt mindre areal end udslagsbanen, og hvor der kun kan være få spillere ad gangen. Mellem de to nye huller er den rørlagte bæk, som i forbindelse med ændringen af banen, åbnes og samtidig anlægges 2 søer på bækkens forløb ned over arealerne. Der skal gennem området anlægges snoede oplevelsesstier, der tilpasses det bevoksede og kuperede terræn på matr. nr. 1445 Rinkenæs, for at offentligheden, der har ret til at færdes på de fredede arealer, i højere grad kan nyde den enestående natur på stedet. Ifølge de foreløbige planer skal der etableres bevoksninger med egnstypiske buske og træer på de fredede arealer. Bevoksningen skal etableres efter anvisning fra sagkyndige. Det er målet i forbindelse med etableringen af de nye huller og nogle mindre justeringer af de eksisterende huller at skabe en bane på naturens præmisser, så de enkelte huller falder ind i terrænet. De arkitekter, der skal forestå detailprojekteringen, vil lægge hullerne ind i naturen og ikke bygge hullerne.

Rune Søndergaard anførte under besigtigelsen, at Danmarks Naturfredningsforening støtter forslaget, fordi det vil bidrage til naturgenopretning i området og samtidig sikre, at offentlighedens adgang til de fredede arealer udvides, navnlig fordi arealerne ovenfor Flensborg Fjord overgår til overdrev.

Afdelingsleder Ebbe Enøe bemærkede under besigtigelsen, at Sønderborg Kommune, der er deltager i plejeudvalgets arbejde, ser positivt på projektet, fordi projektets gennemførelse betyder, at offentlighedens adgang til det fredede område sikres og udvides, naturen genoprettes, vandløbene frilægges og åbnes, ligesom arealet indenfor strandbeskyttelseslinien gives tilbage til naturen.

Carsten Matzen oplyste under besigtigelsen, at Friluftsrådet bifalder, at projektet gennemføres, fordi projektet indebærer, at naturen genoprettes. Det er imidlertid væsentligt, at stierne, der skal anlægges, markeres, så offentligheden kan færdes sikkert i området.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Dette areal ønskes overført til ejendommen matr. nr. 1443 smst, men det indebærer ikke, at det overførte areal undtages fra forbudet mod golfspil på arealet; forbudet vil også være gældende efter gennemførelsen af arealoverførelsen.

Da ansøgerne ønsker at anlægge 2 nye huller med tee-steder og fairway på det overførte areal, er det reelt formålet med ansøgningen om arealoverførelsen at opnå en ophævelse af forbudet mod golfspil på dette areal. Da en sådan ændring af arealets status reelt indebærer en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne, kan en sådan ændring ikke gennemføres, medmindre fredningsbestemmelserne ændres. En sådan ændring af fredningsbestemmelserne, der vedrører en væsentlig del af det fredede område, kan imidlertid ikke meddeles med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, men kun ske ved gennemførelsen af en ny fredningssag for området.

Fredningsnævnet kan derfor på det foreliggende grundlag ikke meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne til projektets gennemførelse.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Benniksgaard Golf A/S, Benniksgaard Ejendomme A/S, Sønderborg Kommune, Teknik - og Miljø, Skov - og Naturstyrelsen Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har

modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 8. december 2009

Margit O. Laub,
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Benniksgård Golf A/S, Gl. Strandvej 163, 3050 Humlebæk.
Benniksgaard Ejendomme A/S, Gl. Strandvej 163, 3050 Humlebæk.
Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.
By - og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.
Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/Andreas Andersen, Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Hostrupskov, 6200 Aabenraa.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.
Landinspektør Peter Mortensen, Landinspektørerne Hvenegaard A/S, Kongevej 58, 6400 Sønderborg.

J.nr. NKN-121-00224

NKN-121-00001

rts/bej

9 JULI 2010

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

15 JULI 2010

Afgørelse

i sagen om ændring af golfanlæg inden for fredet område i Sønderborg Kommune

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del, har den 8. december 2009 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt afslag på ansøgning om dispensation til at arealoverføre matr.nr. 1445 Rinkenæs til matr.nr. 1443, hvor der er en golfbane, med henblik at anlægge to nye golfhuller på det overførte areal. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger, Benniksgård Golf A/S, sammen med et plejeudvalg for området bestående af Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland og Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg. Afgørelsen er desuden særskilt påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg.

Ejendommen ligger på den nordlige side af Flensborg Fjord, i et område med værdifulde landskaber.

Området var tidligere fredet ved fredningsdeklaration fra 1953 (Benniksgårdfredningen), Overfredningsnævnets kendelse fra 1962 (Brændstoffredningen) og Overfredningsnævnets kendelse fra 1980 (Bækkenfredningen).

Området er i dag omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give

offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil, jf. fredningens § 1.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. fredningens § 2. Arealer der ikke må anvendes til golfspil er angivet med priksignatur på fredningskortet. Den største del af det areal, der er angivet med priksignatur, er i dag matrikuleret som matr.nr. 1445. Kun den sydlige del af matriklen er ikke omfattet af forbuddet mod golfspil.

Om baggrunden for forbuddet mod golfspil udtalte et flertal på seks af Overfredningsnævnets medlemmer følgende i afgørelsen af 21. december 1992:

”Samspillet mellem udsigten fra Fjordvejen og de landskabelige værdier gør det påkrævet, at det areal, der mod vest afgrænses af vejen Stranderød og mod syd af en bakkekam, fortsat anvendes landbrugsmæssigt. Dette areal på ca. 10 ha kan derfor ikke tillades anvendt som bestemt i fredningsnævnets kendelse af 5. februar 1992”.

Øvrige arealer må anvendes til golfspil på nærmere betingelser, jf. fredningens § 9. Bl.a. fremgår, at anlæg af golfbane skulle ske på baggrund af et detailprojekt og en plejeplan godkendt af fredningsnævnet. Før fredningsnævnets godkendelse skulle Sønderjyllands Amt, Gråsten Kommune, Gråsten Statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforening have haft lejlighed til at udtale sig.

Gråsten Kommune vedtog i 1996 lokalplan nr. 48 for et golfcenter ved Benniksgård i Rinkenæs.

Der er i 1998 anlagt et golfanlæg med bl.a. en 18 hullers golfbane på de fredede arealer. Den sydlige del af golfbanen er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 15. Dele af området, herunder den sydlige del af golfbanen, er registreret som § 3-beskyttet natur.

Naturklagenævnet har den 16. oktober 2001 stadfæstet Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts afgørelse af 3. januar 2001 om ikke at gennemføre en ændret fredning med henblik på at kunne inddrage de omhandlede arealer på matr.nr. 1445 til golfbane.

Den 17. marts 2004 har Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt meddelt dispensation til anlæg af en udslagsbane på en del af matr.nr. 1445, hvor der efter fredningen ikke må være golfspil. Fredningsnævnet vurderede, at det ikke kan antages, at anlæg af en udslagsbane som beskrevet af ansøger vil være i strid med fredningens formål, såfremt den anlægges så langt mod syd som muligt. Banen skal have et absolut minimum af anlægspreg, og den del af matr.nr. 1445, der ikke anvendes som udslagsbane, skal fremstå som en græsmark i almindelig omdrift.

Dispensationen er påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, men sagens behandling er efter anmodning af Danmarks Naturfredningsforening sat i bero på foreningens drøftelser med Benniksgård Golf A/S om en ændret placering af udslagsbanen. Naturklagenævnet har ved afgørelse af 2. juni 2004 ophævet den opsættende virkning af klagen.

Gråsten Kommune vedtog i 2005 lokalplan nr. 76 for et område til udvidelse af golfbanen ved Benniksgård Golf Center, der omfatter arealer umiddelbart vest for den gældende fredning. Det er i forbindelse med Naturklagenævnets behandling af sagen oplyst, at det ikke er muligt at erhverve disse arealer til brug for golfspil.

Det aktuelle projekt

Benniksgård Golf A/S har den 25. maj 2009 ansøgt om dispensation til at overføre matr.nr. 1445 til matr.nr. 1443, hvor der er en golfbane, med henblik på at anlægge to nye huller på det overførte areal. Den ønskede anlæggelse af to nye huller kræver dispensation fra fredningen, da det areal, der ønskes overført, ifølge fredningen ikke må anvendes til golfspil. Anlæg af de to nye huller er led i en større omlægning af golfbanen, der er planlagt i nært samarbejde med plejeudvalget, som udover ansøger består af repræsentanter for Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland og Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg. Den planlagte omlægning omfatter bl.a. følgende:

- At den intensivt benyttede udslagsbane på matr.nr. 1445, der er anlagt i henhold til dispensation fra 2004, flyttes til en mindre følsom placering nær klubhuset. Udslagsbanen erstattes med mindre pladskrævende golfspil på to nye smalle baner langs randen af matr.nr. 1445 på arealer, der i dag drives med traditionelt landbrug. De to golfhuller erstatter to andre golfhuller, således at golfbanen fortsat vil omfatte i alt 18 huller.
- At der foretages naturgenopretning og oprettes natur på matr.nr. 1445, herunder at der åbnes et rørlagt vandløb og oprettes to søer i områdets lave del.
- At der gives adgang for offentligheden til matr.nr. 1445 med snoede oplevelsesstier, der tilpasses det bevoksede og kuperede terræn.
- At anvendelsen af gødningssoffer (handelsgødning, gylle mv.) på arealerne reduceres for derigennem at mindske udvaskningen af kvælstof til Flensborg Fjord.
- At et golfhul nedlægges og golfspillet dermed ophører på følsomme arealer syd for "Høfelbjerg" nær Flensborg Fjord. Status for arealet ændres til sammenhængende naturområde.
- At der i samarbejde med plejeudvalget foretages mindre justeringer på de øvrige baner inden for rammerne af den gældende fredning.

Det er anført, at fredningens formål varetages ved at sikre et frit udsyn over området – særligt matr.nr. 1445 – til Flensborg Fjord. Ansøgningen er vedlagt referater af plejeudvalgmøder af 10. oktober 2008 og 31. marts 2009 samt et kort (maj 2009) der viser natur- og banelayout.

Fredningsnævnet har den 6. november 2009 afholdt offentligt møde med deltagelse af bl.a. sagens parter. Det fremgår af sagens akter, at ansøger nærmere redegjorde for det ansøgte og udpegede de ansøgte arealer.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har den 8. december 2009 meddelt afslag på den ansøgte dispensation fra fredningen med henvisning til, at der ikke i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, er hjemmel til at meddele dispensation til det ansøgte. Der henvises i afgørelsen til, at der under Overfredningsnævnets behandling af sagen fandt en indgående vurdering sted af det areal, som den aktuelle sag omfatter, og at Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr.nr. 1445, ikke må anvendes til golfspil. Dette areal ønskes med det aktuelle projekt overført til matr.nr. 1443, hvilket ikke indebærer, at det overførte areal undtages fra forbuddet mod golfspil på arealet.

Da ansøger ønsker at anlægge to nye huller med tee-steder og fairway på det overførte areal, er det reelt formålet med ansøgningen om arealoverførslen at opnå en ophævelse af forbuddet mod golfspil på dette areal. Da en sådan ændring af arealets status reelt indebærer en delvis ophævelse af fredningsbestemmelserne, kan en sådan ændring ikke gennemføres, medmindre fredningsbestemmelserne ændres. En sådan ændring af fredningsbestemmelserne, der vedrører en væsentlig del af det fredede område, kan imidlertid ikke meddeles med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, men kun ske ved gennemførelse af en ny fredningssag for området. Fredningsnævnet har således vurderet, at der på det foreliggende grundlag ikke kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne til projektets gennemførelse.

Klager

Benniksgård Golf A/S og plejeudvalget bestående af Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland og Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg har den 21. december 2010 påklaget fredningsnævnets afgørelse. Klagen er efterfølgende begrundet ved brev af 27. januar 2010 fra Golf Management A/S.

I brev af 27. januar 2010 er bl.a. oplyst, at golfbanen blev officielt åbnet i 1998, og at der på baggrund af lokalplan nr. 45 (Golfcenter, Benniksgård i Rinkenæs) er skabt et helt golfcenter bestående af en 18 hullers golfbane, par 3 bane, træningsbane, klubfaciliteter, restauranter og ferielejligheder samt opholds- og spadseremuligheder for offentligheden. Selve golfbanen har et areal på ca. 52 ha. Benniksgårdområdet udgør i dag en ganske betydelig virksomhed i området i relation til turisme,

ferie- og fritidsoplevelser og naturoplevelser. Det er samtidig lokalområdets største overnatningssted, og derfor er golfcenteret med dets væld af aktiviteter af stor samfundsmæssig betydning for et anseeligt geografisk område. I 2009 var der mere end 12.000 besøgende gæster. Der er stor konkurrence og behov for løbende optimering af driften. Planlægningen af golfbanen, som den fremtræder i dag, er sket for mere end 20 år siden. Selv om der er sket en voldsom udvikling i golfsporten, som også har medført flere brugere, er der siden 1998 kun sket få betydende ændringer på golfbanen. De hidtil gjorte investeringer betinger, at baneforholdene optimeres til nutidens krav.

Brugen af golfbanen har givet erfaringer, der gør, at banens nuværende ejere har vurderet, at der er brug for mindre justeringer. Erfaringerne viser, at de eksisterende baner ligger for tæt i forhold til anbefalede sikkerhedsmæssige forhold, og banernes placering yder ikke optimal sikkerhed for golfspillere og andre, der færdes i området.

For at golfbanen på bedste vis kan leve op til fredningsbestemmelser om naturpleje og offentlighedens adgang mm. er i 2004 nedsat et plejeudvalg for Benniksgård Golfbane. Plejeudvalget følger løbende tilstanden på golfbanen og rådgiver, hvis der opstår problemer i forhold til naturplejen og offentlighedens færdsel. Bortset fra anlæg af de to nye huller på matr.nr. 1445 kan alle de påtænkte tiltag gennemføres inden for rammerne af de gældende fredningsbestemmelser. Plejeudvalget har været inddraget i sagen og anbefaler, at der dispenseres til gennemførelse af det forelagte projekt, idet man finder, at det giver en sammenhængende og klar landskabelig og naturmæssig forbedring i forhold til situationen i dag.

Om det aktuelle projekt er supplerende bl.a. oplyst følgende:

- Udslagsbanen, der ønskes flyttet fra matr.nr. 1445, udgør et areal på ca. 3,7 ha.
- De to nye huller på matr.nr. 1445 med teesteder, fairways og greens vil beslaglægge ca. 2,7 ha svarende til under $\frac{1}{4}$ af matriklen (11,7 ha). Den resterende del af arealet vil henligge udyrket og ligne landbrug i græs og med søer og åbne vandløb.

Det er ansøgers opfattelse, at anlæg af to nye golfhuller på matr.nr. 1445 er en så uvæsentlig ændring af situationen i dag, at der bør kunne meddeles den fornødne dispensation fra fredningen. Ud fra en helhedsbetragtning af hele golfcenterets fremtidige drift og de oplevelsesmuligheder, som kan tilbydes publikum, er det samfundsmæssigt en fordel, hvis ansøgningen kan nyde fremme. De samtidige forslag til forbedringer af naturindholdet og forbedringer for publikums adgangsmuligheder og sikkerhed ved at færdes i området bør tale for dispensationen. Der sker med det ansøgte en klar forbedring af varetagelsen af de fredningsmæssige hensyn. Landskabeligt set virker det forstyrrende, at vegetationen og aktiviteten på matr.nr. 1445, der ligger centralt i golfområdet, er anderledes end på det resterende fredede areal.

Efter ansøgers overbevisning vil resultatet af en ny fredningssag for såvel naturen som publikum ikke blive anderledes end ved en dispensation efter lovens § 50, stk. 1. Ved en dispensation undgås, at der skal iværksættes en for alle parter tidskrævende og bekostelig fredningsprocedure. Ansøger er indstillet på at tinglyse vilkår om naturforbedringer, som i øvrigt kan gennemføres uden dispensation fra fredningen. Ansøger ser også gerne, at der tinglyses vilkår om, at der ikke må spilles golf på den del af matr.nr. 1445, der ligger uden for de to nye huller. Klagen er vedlagt et kortbilag dateret den 22. januar 2010, der bl.a. viser den eksisterende udslagsbane på matr.nr. 1445 og de ønskede nye tee-steder, fairway og green.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg har den 5. januar 2010 særskilt påklaget fredningsnævnets afgørelse. Lokalafdelingen ønsker afgørelsen ændret, således at der gives mulighed for at fjerne udslagsbanen og anlægge to golfhuller på matr.nr. 1445 og hermed åbne op for at de beskrevne tiltag kan gennemføres, da de vil give enestående fordele for publikum og natur i området, samtidig med at fredningsinteresserne bevares og forbedres. Det fremgår, at lokalafdelingen i en længere årrække har arbejdet sammen med plejeudvalget og Benniksgård Golf A/S med henblik på at vedligeholde og forbedre de fredede områder ved Benniksgård. Lokalafdelingen mener, at der nu foreligger et storstilet naturgenopretningsprojekt, som tilsigter at forbedre naturindholdet væsentligt og at øge tilgængeligheden for offentligheden, samtidig med at der tages vidtgående hensyn til udsigtsfredningen.

Der er arbejdet med at opnå en fordeling mellem natur og golf på matr.nr. 1445 på mindst 60/40, og naturandelen på matriklen vil med det ansøgte blive meget større end med den nuværende markdrift. Projektet medfører, at der på matr.nr. 1445 kommer et mere storslået naturindhold med to nye søer, åbning af et rørlagt vandløb, en oplevelsessti i naturdelene samt store roughområder og pletvis lav egnstypisk beplantning. De to hullers udformning falder anderledes smukt ind i landskabet end den markante udslagsbane, som med det aktuelle projekt flyttes over til klubhuset. Matr.nr. 1445 har i dag et lavt naturindhold på hovedparten af arealet, og de ønskede naturforbedringer vil få betydelig positiv visuel effekt i det smukke kystlandskab. Omlægningen af golfbanen medfører en række væsentlige forbedringer af naturværdier og offentlighedens adgang både på matr.nr. 1445 og på golfbanen i øvrigt. Det er bl.a. en væsentlig forbedring, at sydsiden af Høffelbjerg vil henligge som et sammenhængende overdrev.

Besigtigelse og offentligt møde

Naturklagenævnet har den 17. juni 2010 besigtiget området og afholdt møde med deltagelse af bl.a. sagens parter. Det fremgik, at plejeudvalgets medlemmer (Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland og Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg) anbefaler det aktuelle projekt i sin helhed, og at også ejeren af Benniksgård Hotel og Friluftsrådet støtter projektet.

Afgørelse:

I sagens behandling har deltaget Naturklagenævnets 10 medlemmer: Bent Jacobsen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Britta Schall Holberg, Mogens Mikkelsen, Anders Stenild, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Naturklagenævnet udtaler:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan der meddeles dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger, jf. § 50, stk. 5.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs.

Fredningen har til formål *at* opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, *at* sikre området som et godt levested for planter og dyr og *at* give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil, jf. § 1.

En nedlæggelse af den nuværende udslagsbane på matr.nr. 1445, hvortil Fredningsnævnet for Sønderjylland i 2004 har meddelt dispensation, og i stedet anlæg af to nye huller til erstatning for huller, der nedlægges inden for den eksisterende golfbane, vil betyde, at den del af matr.nr. 1445, der efter Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ikke måtte bruges til golfspil, vil udgå af landbrugsdrift.

Det konkrete projekt indebærer, at der på arealer, som er præget af monokulturer og næsten intet naturindhold, vil ske en delvis genopretning af naturværdier, herunder ved frilægning af et lukket vandløb, etablering af søer og en øget andel af naturarealer. Ud over at projektet både har til formål at forbedre det samlede golfbaneanlæg og at forbedre naturforholdene i bred forstand, herunder offentlighedens adgang via et offentligt tilgængeligt stisystem, har projektet også lokal samfundsmæssig betydning, da golfbanen er et betydeligt aktiv for turismen og beskæftigelsen i området.

Det gældende forbud mod at anvende matr.nr. 1445 til golfspil er navnlig begrundet i ønsket om at fastholde et bestemt landskabsindtryk af hensyn til den smukke udsigt fra Fjordvejen ud over arealet.

Et flertal på seks af nævnets medlemmer udtaler herefter:

En ændret anvendelse af matr.nr. 1445 ved anlæg af to nye golfhuller samtidig med en forbedring af naturforholdene i øvrigt på arealet betyder, at landbrugsdriften på arealet vil ophøre, hvilket vil være en fordel såvel for naturværdierne som for miljøet i øvrigt. Udsigten fra Fjordvejen over arealet vil ikke blive forringet, men vil tværtimod kunne opleves som en landskabelig forbedring, da det nuværende dyrkede areal med dets afgrøder af vekslende art og størrelse kan opfattes som et umotiveret element i et ellers udyrket, kuperet landskab præget af golfbanens grønne arealer. Flertallet mener derfor, at anlæg af de to nye huller på arealet ikke er i strid med fredningens formål, men vil sikre en mindst lige så god varetagelse af fredningens formål, som en fortsat landbrugsmæssig anvendelse af arealet. Flertallet finder på den baggrund ikke, at det kræver en ændring af den eksisterende fredning gennem rejsning og gennemførelse af et nyt fredningsforslag, men stemmer for at meddele dispensation fra fredningen til det ansøgte projekt.

Mindretallet (Bent Jacobsen, Leif Hermann, Poul Søgaard og Henrik Waaben) finder, at den ønskede ændring af anvendelsen af matr.nr. 1445 til anlæggelse af to nye golfhuller, uanset de med projektet forbundne naturforbedringer, er i strid med fredningens formål og stemmer derfor for at stadfæste fredningsnævnets afgørelse.

I overensstemmelse med flertallet går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels, afgørelse af 8. december 2009 ændres til en dispensation til det ansøgte projekt for genopretning af natur og omlægning af golfbanen, der indebærer anlæggelse af to golfhuller på matr.nr. 1445 som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts dispensationen af 17. marts 2004 til anlæg af en udslagsbane på en del af matr.nr. 1445 opretholdes, indtil dispensationen til det aktuelt ansøgte projekt for genopretning af natur og omlægning af golfbanen er udnyttet eller måtte bortfalde.

På Nævnets vegne

Rasmus Thougard Svendsen

Specialkonsulent

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

14. januar 2013
Fredningssag 59/2012

Vedr.: Fredningsnævnets j. nr. 59/2012: Ansøgning om dispensation til at foretage baneomlægning m.v. af golfbaneanlægget på Benniksgaard Golf Course ApS' arealer på ejendommene matr. nr. 1443 m.fl. Rinke­næs.

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra Benniksgaard Golf Course ApS, Benniksgaard om tilladelse til at foretage en mindre baneomlægning af golfbaneanlægget ved Benniksgaard. Projektet omfatter flytning af udslagsbanen, etablering af et naturområde, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul nr. 13 og sikkerhedstilpasninger.

Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 1443 og matr. nr. 1445, begge Rinke­næs, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinke­næs i Gråsten kommune ...”

Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse blandt andet, at ”De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser...”

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til flytning af udslagsbanen, den ændrede beplantning, reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13 og sikkerhedstilpasningerne.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse i sagen den 7. december 2012.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til projektets gennemførelse på de vilkår, der fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Arealerne omkring Benniksgaard i Gråsten Kommune var tidligere fredet ved en fredningsdeklara­tion af 11. januar 1953 (Benniksgaardfredningen) samt ved Overfredningsnævnets kendelse af 24. april 1962 (Brændstoffredningen) og Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1980 (Bækkenfredningen).

Den 5. februar 1992 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts sydlige fredningskreds kendelse om, at tidligere kendelser på arealerne omkring Benniksgaard blev ændret for at muliggøre, at der kunne etableres et golfcenter på arealerne mellem Rinkenæs og Flensborg fjord.

Danmarks Naturfredningsforening påklagede fredningsnævnets afgørelse til Overfredningsnævnet og påstod fredningsnævnets afgørelse ophævet, således at de hidtidige fredningsbestemmelser for området fortsat skulle være gældende. I klagen anførte foreningen blandt andet, at der principielt ikke burde tillades anlagt golfbaner på de fredede arealer og slet ikke på et af de smukkeste steder ved Flensborg Fjord, og at der ikke forelå de tungtvejende samfundsmæssige hensyn, som efter Overfredningsnævnets praksis skulle være til stede, for at en gældende fredning kunne tillades ændret.

Gråsten Kommune og Sønderjyllands Amtskommune påstod fredningsnævnets kendelse stadfæstet og henviste særligt til, at et golfcenter ville fremme turist- og friluftslivet i regionen og have gunstige følger for beskæftigelsen. Amtskommunen fremhævede særligt kendelsens bestemmelser om anlæg af offentligt tilgængelige stier, uanset om golfcentret blev etableret.

Overfredningsnævnet traf afgørelse i sagen den 21. december 1992.

I begrundelsen for afgørelsen hedder det:

”...

Indledningsvist skal Overfredningsnævnet enstemmigt udtale:

Der er og har længe været hjemmel i lovgivningen for at foretage ændringer af gældende fredninger, når forslag hertil behandles efter reglerne for gennemførelse af nye fredninger.

Ethvert forslag om fredningsændring må undergives en konkret vurdering, men Overfredningsnævnet finder fortsat, at der skal foreligge tungtvejende samfundsmæssige grunde for at tillade en fredningsændring i strid med det oprindelige fredningsformål. Overfredningsnævnet finder tillige, at der må udvises tilbageholdenhed over for forslag om ændringer, som vel ikke anfægter fredningsformålet, men som ikke kan begrundes med et ønske om bedre varetagelse af fredningsmæssige hensyn.

Et flertal ...

Formålet med de gældende fredningsbestemmelser for det omhandlede område var i første række at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede område og bevare den fri udsigt over Flensborg fjord. De gældende fredninger forbyder derfor bl. a. ny bebyggelse og beplantning, men de udelukker ikke, at der foretages landskabeligt og biologisk set uheldige omlægninger af landbrugsdriften, og de giver ikke offentligheden ret til at færdes i området. Fredningsnævnets nu afsagte kendelse opretholder forbuddene mod ny bebyggelse og beplantning, pålægger ejeren at foretage naturpleje og åbner området for offentligheden.

Efter flertallets opfattelse er fredningsændringerne ikke i strid med de oprindelige fredningsformål, og de fredningsmæssige hensyn vil blive bedre varetaget. Der findes derfor i overensstemmelse med myndighedernes samstemmende vurdering at måtte lægges en sådan vægt på hensynene bag forslaget om et golfcenter ved Rinkenæs, at der bør tillades anlæg af golfbaner i området, selv om landskabets karakter derved ændres.

...

Der blev herefter fastsat følgende fredningsbestemmelser for området:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturplejen. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforening have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.
- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.

- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm. i forhold til eksisterende, naturligt terræn...."

Der blev herefter anlagt en 18-huls golfbane på de fredede arealer, bortset fra de arealer, der er vist med priksignatur på fredningskortet.

Den største del af det areal, der er vist med priksignatur på fredningskortet, er i dag matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Den sydligste del af dette matrikelnummer er ikke omfattet af forbuddet mod golfspil.

På et møde den 17. marts 2004 behandlede det daværende Fredningsnævn for Sønderjyllands Amt en ansøgning fra Fleggaard Holding A/S om dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte dispensation og anførte, at det ikke kunne antages at være i strid med fredningens formål. Banen skulle have et absolut minimum af anlægspræg, og den del af matr. nr. 1445, der ikke anvendtes som udslagsbane, skulle fremstå som græsmark i almindelig landbrugsmæssig drift.

I et brev af 25. maj 2009 til Fredningsnævnet ansøgte landinspektør Peter Mortensen, Sønderborg, på vegne den daværende ejer af Benniksgaard Golf Center, Benniksgaard Golf A/S, om dispensation til at foretage en arealoverførsel mellem ejendommen matr. nr. 1445 og matr. nr. 1443 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. I forbindelse med arealoverførslen skulle der ifølge ansøgningen anlægges 2 nye smalle baner – eller huller – langs "randen af matr. nr. 1445"; udslagsbanen på matr. nr. 1445 skulle sløjfes, og der skulle anlægges 2 nye udslagsbaner på matr. nr. 1443. Det areal, hvorpå de 2 nye baner – eller huller – skulle anlægges, er angivet med priksignatur på fredningskortet, og ville også efter arealoverførelsen være omfattet af forbuddet mod golfspil. Fredningsnævnet skulle derfor meddele dispensation til anlægget af de 2 nye huller. Omlægningen af golfbanen var planlagt i samarbejde med et plejeudvalg, der udover Benniksgaard Golf A/S bestod af repræsentanter fra Sønderborg Kommune, Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland og Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite.

Fredningsnævnet meddelte den 8. december 2009 Benniksgaard Golf A/S afslag på ansøgningen med følgende begrundelse:

"...

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Dette areal ønskes overført til ejendommen matr. nr. 1443 smst, men det indebærer ikke, at det overførte areal undtages fra forbuddet mod golfspil på arealet; forbuddet vil også være gældende efter gennemførelsen af arealoverførelsen.

Da ansøgerne ønsker at anlægge 2 nye huller med tee-steder og fairway på det overførte areal, er det reelt formålet med ansøgningen om arealoverførslen at opnå en ophævelse af forbuddet mod golfspil på dette areal. Da en sådan ændring af arealets status reelt indebærer en delvis ophævelse af

fredningsbestemmelserne, kan en sådan ændring ikke gennemføres, medmindre fredningsbestemmelserne ændres. En sådan ændring af fredningsbestemmelserne, der vedrører en væsentlig del af det fredede område, kan imidlertid ikke meddeles med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, men kun ske ved gennemførelsen af en ny fredningssag for området.

Fredningsnævnet kan derfor på det foreliggende grundlag ikke meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne til projektets gennemførelse...”

Benniksgaard Golf A/S og plejeudvalget indbragte afgørelsen for Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet traf afgørelse i sagen den 9. juli 2010 og ændrede Fredningsnævnets afgørelse, således at der meddeltes Benniksgaard Golf A/S dispensation til at gennemføre baneomlægningen.

Naturklagenævnet har blandt andet anført følgende i afgørelsen:

”...

En nedlæggelse af den nuværende udslagsbane på matr. nr. 1445, hvortil Fredningsnævnet for Sønderjylland i 2004 har meddelt dispensation, og i stedet anlæg af to nye huller til erstatning for huller, der nedlægges inden for den eksisterende golfbane, vil betyde, at den del af matr. nr. 1445, der efter Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ikke måtte bruges til golfspil, vil udgå af landbrugsdrift.

Det konkrete projekt indebærer, at der på arealer, som er præget af monokulturer og næsten intet naturindhold, vil ske en delvis genopretning af naturværdier, herunder ved frilægning af et lukket vandløb, etablering af søer og en øget andel af naturarealer. Ud over at projektet har til formål at forbedre det samlede golfbaneanlæg og at forbedre naturforholdene i bred forstand, herunder offentlighedens adgang via et offentligt tilgængeligt stisystem, har projektet også lokal samfundsmæssig betydning, da golfbanen er et betydeligt aktiv for turismen og beskæftigelsen i området.

Det gældende forbud mod at anvende matr. nr. 1445 til golfspil er navnlig begrundet i ønsket om at fastholde et bestemt landskabsindtryk af hensyn til den smukke udsigt fra Fjordvejen ud over arealet.

Et flertal på seks af nævnets medlemmer udtaler herefter:

En ændret anvendelse af matr. nr. 1445 ved anlæg af to nye golfhuller samtidig med en forbedring af naturforholdene i øvrigt på arealet betyder, at landbrugsdriften på arealet vil ophøre, hvilket vil være en fordel såvel for naturværdierne som for miljøet i øvrigt. Udsigten fra Fjordvejen over arealet vil ikke blive forringet, men vil tværtimod kunne opleves som en landskabelig forbedring, da det nuværende dyrkede areal med dets afgrøder af vekslende art og størrelse kan opfattes som et umotiveret element i et ellers udyrket, kuperet landskab præget af golfbanens grønne arealer. Flertallet mener derfor, at anlæg af de to nye huller på arealet ikke er i strid med fredningens formål, men vil sikre en mindst lige så god varetagelse af fredningens formål, som en fortsat landbrugsmæssig anvendelse af arealet. Flertallet finder på denne baggrund ikke, at det kræver en ændring af den eksisterende fredning gennem rejsning og gennemførelse af et nyt fredningsforslag, men stemmer for at meddele dispensation fra fredningen til det ansøgte projekt.

Mindretallet (Bent Jacobsen, Leif Hermann, Poul Søgaard og Henrik Waaben) finder, at den ønskede ændring af anvendelsen af matr. nr. 1445 til anlæggelse af to nye golfhuller, uanset de med projektet forbundne naturforbedringer, er i strid med fredningens formål og stemmer derfor for at stadfæste fredningsnævnets afgørelse.

I overensstemmelse med flertallet går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels, afgørelse af 8. december 2009 ændres til en dispensation til det ansøgte

projekt for genopretning af natur og omlægning af golfbanen, der indebærer anlæggelse af to golfhuller på matr. nr. 1445 som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts dispensation af 17. marts 2004 til anlæg af en udslagsbane på en del af matr. nr. 1445 opretholdes, indtil dispensationen til det aktuelt ansøgte projekt for genopretning af natur og omlægning af golfbanen er udnyttet eller måtte bortfalde.”

Benniksgaard Golf Course ApS, der har overtaget baneanlægget har udarbejdet et projekt til flytning af udslagsbanen på matr. nr. 1445 Rinkenæs, ændring af beplantningen på baneanlægget og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul nr. 13. Det hedder heri:

”...

Golfbanen har en midlertidig dispensation til at udnytte et areal på matr. nr. 1443 Rinkenæs i Sønderborg Kommune til udslagsbane – driving range.

Dispensationen udløber juni 2013 (Naturklagenævnets afgørelse af 9. juli 2010) ...

Det vurderes fra Benniksgaard Golf Course ApS, at anlægget ikke kan bære større anlægsomkostninger. Derfor er det ikke mulighed for at realisere det af Naturklagenævnet godkendte baneomlægningsprojekt fra 2008 (i det følgende kaldet det ”tidligere projekt”).

Ved nærmere gennemgang af baneomlægningsprojektet fra 2008 viser det sig endvidere, at projektet ikke uden videre kan realiseres som godkendt hos naturklagenævnet i det projektet strider mod forbuddet mod tilstandsændringer af beskyttet natur (naturbeskyttelseslovens § 3).

Plejeudvalget og Benniksgaard Golf Course ApS ønsker med dette projekt at finde en varig løsning på problematikken vedr. udslagsbanen.

Følgende parametre er essentielle for projektet:

- Projektet skal kunne rummes indenfor den eksisterende fredningstekst
- Projektet skal være en varig løsning på de væsentlige problematikker som modvirker et fornuftigt golfspil på arealet
- Projektet skal give et betydeligt løft i naturværdier og rekreative muligheder i området
- Projektet skal kunne realiseres indenfor gældende lovgivning.

...

Det tidligere projekt ...

Med naturklagenævnets afgørelse fra juli 2010 blev fredningsnævnets afslag fra december 2009 omgjort til dispensation. Det godkendte projektet indeholder etablering af 2 nye golfhuller, omlægning af et hul samt etablering af ny udslagsbane. Det tidligere projekt fjernede et hul syd for Høffelbjerg, hvorved naturarealet indenfor strandbeskyttelseslinjen blev udvidet. Derudover skulle der omkring de 2 nye huller skabes naturarealer. Det tidligere projekt havde fuld opbakning af plejeudvalget, da projektet ville give en landskabelig og naturmæssig forbedring i forhold til den nuværende situation ...

Naturklagenævnets begrundelse for dispensation til det tidligere projekt

Naturklagenævnet har med godkendelsen af det tidligere projekt ændret fredningsnævnets afgørelse og givet lov til at etablere 2 golf huller på det oversigtsfredede areal som i henhold til fredningen skulle bevares som ” landbrugsjord”.

...

Naturklagenævnet vurderer, at et mere ensartet brug af landskabet vil være til gavn for fredningens formål og at golfanlæg i kombination med naturarealer vil være en mindst lige så god varetægelse af fredningens formål, som en fortsat landbrugsmæssig anvendelse.

Efter gennemgang af tidligere afgørelser, Overfredningsnævnets afgørelse fra 21. dec. 1992 samt den eksisterende plejeplan er der udarbejdet et nyt projektforslag, som i højere grad end det tidligere projekt tilgodeser alle de forhold, som indgår i fredningens formål og samtidig er langt mindre landskabeligt indgribende end det allerede godkendte projekt. Projektet vil samlet set skabe/pleje 12 ha naturarealer, 1 km nye offentlige stier, åbning af rørlagt vandløb og etablere nye beplantninger i overensstemmelse med plejeplanen. Det nye projekt vil resultere i større sikkerhed for færdsel på banen og stier og anlægget vil være fremtidssikret.

Det nye projekt vil kræve en opdatering af plejeplanen. Plejeplanen forventes revideret senest et år efter det nye projekt er realiseret.

De enkelte elementer i det nye projekt

Ny udslagsbane (delprojekt 1 ...)

Den midlertidige dispensation til den nuværende udslagsbane udløber juli 2013. Den nuværende bane ligger hensigtsmæssigt placeret i forhold til det øvrige golfspil. Udslagsbanens funktionalitet er dog svækket af det kuperede landskab og vejrmæssige forhold. En moderne golfbane er betinget af en udslagsbane. Derfor er det væsentlig for Benniksgaard Golf Course ApS at finde en fremtidssikret erstatning for midlertidige løsning.

Beskrivelse

Det nye projekt går ud på at anlægge en ny udslagsbane på matr. nr. 1445 parallel med Fjordvejen med udslag fra feriehusene (...). Der er en højdeforskel på 2,5 meter i det naturlige terræn fra det sydligste hjørne af feriehusene og ca. 25-30 meter mod nord. Her ansøges om etablering af overdækkede pladser på udslagsbanen til undervisningsbrug. Overdækningen kan eksempelvis være med græstørv på taget, så der stadig er frit udsyn fra ferieboliger og minimal synlighed fra fjordvejen. Den nærmere udformning efterkommer gerne evt. krav og ønsker fra fredningsnævnet.

Udsigtsfredningen tilgodeses ved at trække selve anlægsdelen til udslagsbanen ud langs eksisterende bygninger i kanten af fredningen. Anlægsdelen svarer til de udslagsmætter som er på den nuværende anlæg samt de tidligere beskrevne overdækninger. Golfspillere, som anvender udslagsbanen vil stå vinkelret på "udsigten" og dermed syne langt mindre end i dag. Derudover vil de tørvedækkede pladser yderligere sløre synligheden af brugerne. Ved de 28 ferielejligheder kan der i teorien stå større menneskemængder på terrassen dagligt. Ved placeringen af udslagsbanen foran lejlighederne vil kigget - indsigten på bygninger og udslagsbanen falde sammen og danne en helhed, som i begrænset omfang vil afvige fra det man ser i dag.

Hele det nuværende dyrkede areal på matr. nr. 1443 Rinkenæs Rinkenæs i Sønderborg Kommune (5,6 ha) isås en blanding af primært hjemmehørende nøjsomme græsarter. Det areal som udlægges til nyt vedvarende græsareal isås en tynd græsblanding. Den delvis frie jord giver de øvrige eng- og overdrevarsarter fra naboarealerne mulighed for hurtigere at kolonisere arealerne. Arealet med udslagsbane sås mere tæt for hurtigere at kunne anvendes til formålet.

Hele landbrugsarealet er i efteråret 2012 blevet isået ovennævnte græsblandinger. Arealerne vil først blive slået og afgræsset når der er opnået godkendelse af projektet.

På den eksisterende udslagsbane bevares det nuværende græsdække i det omfang der ikke skabes vanddækkede flader.

Der skabes et ensartet naturligt græsdække på udslagsbanen og naturarealet. Græsdækket i ny natur og ny udslagsbane vil skabe minimal synlighed af golfbaneanlægget. Det samlede nye græsareal vil skabe et harmonisk og ensartet udtryk op mod den eksisterende natur og golfbane. Hele det dyrkede areal vil komme i vedvarende græs og fortsat anvendes til landbrugsformål (græsning og høslæt). Den del af arealet som bliver udslagsbane vil afvige fra det øvrige areal ved at blive klippet frem for afgræsning. Det samlede areal friholdes for gødskning, sprøjtning og omlægning.

Nyt naturområde

Området, hvor udslagsbanen ligger nu og vest for dennes placering, hvor der i dag drives intensivt landbrug, bliver udlagt til naturformål og stier (ca. 8.5 ha vedvarende græs). På arealet genoprettes

naturlig hydrologi ved at ødelægge eksisterende dræn. Ved at lave en mindre terrænregulering på maksimalt 50 cm opstår to oprindeligt naturlige søer i dalbunden. Derudover uddybes en mindre lavning højere oppe på arealet, som et vandingshul. Arealet skal afgræsses af køer og heste og den samlede indhegning bliver godt 3 km dobbelttrådet elhegn på naturpæle. Der sikres en ekstensiv drift uden brug af nogen form for gødskning og sprøjtning.

På det nye naturareal er der i overensstemmelse med plejeplanen udlagt et nyt stisystem på ca. 1 km. De mindre afvigelser i forhold til plejeplanens stisystem er lavet for at øge sikkerheden og frem for alt oplevelsen af landskabet. Det nye stisystem er udlagt så brugernes naturoplevelse bliver mest muligt varieret i kombination med de bedste udsigtpunkter. Stisystemet er frahegnet arealet med de græssende dyr for at øge tilgængeligheden for brugerne. Langs hele indhegningen vil der på strategisk velplacerede steder være muligt at gå ind og ud af indhegningen. Som en del af det samlede naturområde inddrages ca. 2 ha eksisterende natur til afgræsning/naturpleje. Afgræsning af eksisterende lysåben natur og det store nye naturområde vil gavne den biologiske mangfoldighed i nærområdet. Herunder skabe nye værdifulde levesteder for nogle af områdets arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter). Ændring af driften af landbrugsjord til ekstensiv græsning vil være til gavn for natur og miljø. Et vandløb genslynges på 120 meter og åbnes på 280 meter. Herved skabes mulighed for opgang af bl.a. laksefisk til ca. 700 meter særdeles attraktiv gydestrækning gennem fredskov. Den del af vandløbet, som åbnes gennem golfbanens brinksikres med natursten. Langs den nyåbnede vandløbsstrækning gennem golfbanens hul 3 og 8 klippes en bræmme på 3,6 meter til golfspil – dropzone. Golfspillere skal have mulighed for at spille videre efter at have haft en bold i vandløbet... Langs den øvrige strækning af vandløbet og de nye vådområder vil der på sigt ske en naturlig tilgroning, som falder sammen med det eksisterende fredskovsareal. Der plantes mindre grupper af hjemmehørende træer for hurtigere at skabe rum og dybde i landskabet i lighed med golfbanens overordnede udtryk.

Det godkendte projekt kontra det ansøgte projekt

Et af de punkter som fredningsnævnet tidligere har fremhævet er golfspillet som forstyrrende element i det frie udsyn til Flensborg Fjord. Udslagsbanen bliver i særlig grad fremhævet som et område med højt aktivitetsniveau og færdsel.

Greenkeeper og træner har oplyst, at der i højsæsonen opsamles omkring 4000 bolde på udslagsbanen pr. dag. Hver spiller bruger ca. 70 bolde når de bruger udslagsbanen. Det bliver lige under 60 personer pr. dag på udslagsbanen. Disse 60 personer vil i det nye projekt forblive langs bygningerne.

Til sammenligning vil der som følge af den tidligere godkendte baneomlægning, hvor der skulle være 2 golfhuller på området, være personer svarende til mere end 50.000 golfrunder pr. år. Da sæsonen er 8 mdr. giver det i snit mere end 200 personer pr. dag. I højsæsonen går der i gennemsnitligt ca. 4 personer ud på hver hul for hver 10. minut. Dette svarende til 640 personer på området over bare 10 timer i højsæsonen. Det er ca. 50 personer pr. time, hvorimod udslagsbanen kun bruges af 5-6 personer i timen.

Med den tidligere godkendelse er der således givet dispensation til en øget persontrafik i området på mellem 3 - 10 gange den nuværende belastning og belastningen i det nye projekt.

Med det nye projekt kan der således i højsæsonen forventes udslag langs husene fra ca. 60 personer fordelt over hele dagen. Der vil være opsamling af bolde med maskine samt regelmæssig slåning af græsset. Uden gødskning vil græsslåningen blive reduceret til at minimum.

Der vil være åben for offentlighedens adgang langs ca. 1000 meter nye stier i overensstemmelse med plejeplanen. Hovedindtrykket bliver efter alt at dømme et ekstensivt udnyttet landbrugslandskab med natur og landskabslementer i overensstemmelse med de tilstødende arealer.

Baneændring ved hul 13 – Høffelbjerg (delprojekt 2 ...)

Da projektet i sin helhed går ud på at ændre mindst muligt i det eksisterende anlæg, bevares samtlige huller på golfbanen. For at imødegå et af de væsentlige argumenter for godkendelse ved det tidligere projekt sker der en væsentlig reduktion i banens omfang ved hul 13 syd for Høffelbjerg. Herved

udlægges hele den sydvendte skråning af Høffelbjerg til afgræsset natur og der udlægges ca. 1 ha ny rough / naturareal, hvor der i dag er green og dele af fairway. Hul 13 vil fortsat give de mere end 50000 årlige besøgende en unik natur- og golfmæssig oplevelse ved at komme helt ned til havet omgivet af naturarealer.

For at hul 13 opfylder internationale krav for golfanlæg skal "sværhedsgraden" bevares ved det kortere hul 13. Derfor etableres chikane i form af bunker og 2 mindre beplantninger. Greenen, forgreenen og bunkerne anlægges jordneutralt på arealer der senest i 2009 indgik som semirough. Bunkeren anlægges – modsat anlæggets øvrige bunkere – i højde med det nuværende terræn. Placering af træer og evt. farve på bunkersandet vil ske i overensstemmelse med vilkår i den forudsatte dispensation fra strandbeskyttelseslinjen samt i overensstemmelse med evt. anbefalinger fra fredningsnævnet.

Ændring af hul 13 giver en vigtig og unik sammenhæng i naturarealerne omkring Høffelbjerg og Stranderød Bæk og det minimale nyanlæg ved den nye green vil ikke være synlig fra stranden eller havet. De nye træer i usystematiske grupper vil virke selvgroede og ligeledes stå skjult bag eksisterende træbeplantning.

Sikkerhedstilpasninger (delprojekt 3 ...)

Ved en del golfhuller er der en række meget farlige passager, hvor banerne ligger tæt. Pga. de modsatrettedes spilretninger opstår der årligt farlige episoder, hvor folk rammes af bolde. Ved at etablere chikaner i form af mindre beplantninger ændres spillernes adfærd og spillerretningen kan i højere grad styres.

De fleste steder, hvor der ansøges om beplantning, er i forvejen udlagt i plejeplanen til beplantning. Efter en vurdering af sikkerheden anbefales dog yderligere 6 mindre beplantninger i området. 3 af de 6 ønskes placeret i områder, hvor der i plejeplanen er udlagt areal til rough. Beplantningerne vil således i mindre grad erstatte nogle rough arealer. Denne inddragelse af lysåben natur ønskes kompenseret gennem udlæg af samlet set væsentlig større rough areal ved spredt på hele anlægget at øge arealet af de eksisterende rougharealer. Helt konkret vil der blive klippet et spor mindre spredt på banen. Derudover vil der ske en væsentlig stigning i naturkvalitet på to af de eksisterende rougharealer ved etablering af indhegning og afgræsning med får. De 2 nye græsningsarealer er i dag vanskelige at pleje i overensstemmelse med plejeplanen i det kilder og blød bund sjældent gør det muligt at lave høslæt. De store naturforbedringer som tilknyttes dette delprojekt vurderes i stort omfang at kompensere for de 3 små rough arealer der inddrages til mindre sikkerhedsbeplantninger.

Samlet vurdering

Projektforslaget vil sikre en fortsat funktionel golfbane, der er fremtidssikret ved at være fri for tidsbegrænsede dispensationer og opdateret i forhold til internationale banekrav.

Omlægningen sker uden væsentlig indgriben i eksisterende naturarealer. Det giver de bedste betingelser for spredning af naturligt hjemmehørende arter til de nye naturområder og gavner naturkvaliteten i hele området gennem kontinuitet.

Projektet bidrager til op mod 10 ha ny natur og yderligere 4 ha naturpleje af eksisterende natur.

Projektet giver offentligheden adgang til 1000 meter nyt stiforløb i varieret landskab med flotte udsigter og mulighed for spændende naturoplevelser.

Udslagsbanen vil nedsætte færdsel og synlighed af golfaktiviteten i forhold til udsigten fra Fjordvejen ved at aktiviteten foregår vinkelret på udsigten, afskærmet og reduceret mange gange i forhold til 2 golfhuller på arealet.

Selve udslagsbanen vil fremstå som en vedvarende græsmark som falder ind i den nye ekstensive drift.

Samlet set vurderes det, at fredningsinteresserne bevares og tilgodeses og der tages vidtgående hensyn til udsigtsfredningen.

- Ekstensive græsarealer frem for landbrugsarealer vil skabe betydelig positiv visuel effekt i det smukke kystlandskab.
- 9 ha jord udgår af intensiv landbrugsdrift og fritager Flensborg Fjord og nærområdet for en negativ påvirkning fra pesticider og gødningsstoffer.
- Det samlede projekt har gennem forespørgsler opnået en berettiget forventning om at kunne realiseres i forhold til øvrig lovgivning (strandbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen, vandløbsloven, naturbeskyttelseslovens § 3 m.fl.)

- Det samlede fremsendte projekt bakkes op af et enigt plejeudvalg.

...”

Benniksgaard Golf Course ApS sendte med brev af 19. oktober 2012 projektet til Fredningsnævnet og har anført i brevet:

” ...

Sønderborg Kommune vurderer, at ansøgningen kræver nævnets stillingtagen til, om der er behov for en ny dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Der ansøges om et mindre baneomlægningsprojekt, der i større omfang end det tidligere projekt tilgodeser fredningens formål, naturen og golfspillets muligheder. Derudover har det været en forudsætning for projektudarbejdelsen, at det nye projekt kunne realiseres indenfor gældende lovgivning.

- Sønderborg Kommune og et enigt Plejeudvalg vurderer, at projektet kan indeholdes i den eksisterende dispensation meddelt af Naturklagenævnet juli 2010 – j.nr NKN-121-00224 og NKN-121-00001.
- Et enigt plejeudvalg vurderer, at det ansøgte er mindre omfattende og mere i overensstemmelse med den oprindelige fredningstekst end det tidligere godkendte projekt.
- Plejeudvalget anmoder om en fællesbesigtigelse såfremt Fredningsnævnet behandler sagen som en dispensationsansøgning...”

Sønderborg Kommune har anført i mailen med ansøgningen, at ejeren af banen, Jens Enemark, plejeudvalget bestående af Karsten Romme fra Naturstyrelsen, Rune Søndergaard fra Danmarks Naturfredningsforening samt Bent Albæk, Sønderborg Kommune, har udarbejdet projektet for golfbaneanlægget ved Benniksgaard, og Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, har i en mail af 29. november 2012 anført, at den sydligste del af anlægget ved Høffelbjerg ligger inden for strandbeskyttelseslinjen, hvorfor tilstandsændringer her (beplantning og etablering af bunkers) forudsætter dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15. Naturstyrelsen vil imidlertid være sindet at meddele den fornødne tilladelse til den ansøgte beplantning og bunkers på vilkår om anvendelse af hjemmehørende arter (beplantning) og lokal materialer (typer/farver i bunkers), ligesom opgravet materiale ikke må placeres på arealer inden for strandbeskyttelsen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 7. december 2012.

I mødet deltog for Benniksgaard Golf Course ApS Jens Enemark, for Sønderborg kommune, Teknik & Miljø, sagsbehandler Bent Albæk, for Naturstyrelsen, Det åbne Land, Ribe, naturgeograf Jørgen Clausen, for Naturstyrelsen Sønderjylland skovfoged Karsten Romme, for Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite Rune Søndergaard og for Friluftsrådets lokalafdeling Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at nævnet har modtaget en ansøgning fra Benniksgaard Golf Course ApS, Benniksgaard, om tilladelse til at foretage en mindre baneomlægning af golfbaneanlægget ved Benniksgaard. Projektet omfatter flytning af udslagsbanen, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13 og sikkerhedstilpasninger. Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 1443 og matr. nr. 1445, begge Rinkenæs. De 2 ejendomme er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune ...” Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, at ”De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser...” Frednings-

nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til flytningen af udslagsbanen, den ændrede beplantning, reduktion af arealanvendelsen ved hul 13 og sikkerhedstilpasningerne.

Jens Enemark forelagde projektet og oplyste supplerende, at de ændringer, som Benniksgaard Golf Center A/S i 2009 ansøgte om tilladelse til at gennemføre indebar en stor omlægning af baneanlægget, som også ville være udgiftskrævende. Da hans selskab overtog banen, vurderede han projektet og konkluderede, at de nødvendige ændringer af banen kunne gennemføres med mindre omlægningsarbejder, og dermed kunne også de ønsker, som Danmarks Naturfredningsforening havde givet udtryk for under planlægningsarbejdet forud for forslaget, der blev fremsat i 2009, imødekommes. Der blev nedsat et udvalg, bestående af repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen og Sønderborg Kommune. Det nu foreliggende projekt er resultatet af udvalgets arbejde. Udslagsbanen skal fortsat være på matr. nr. 1445 Rinkenæs, men banen ændres, så udslagsretningen er mod sydvest parallelt med Fjordvej. Det er afgørende for en golfbane, at der er en udslagsbane; udslagsbanen er omdrejningspunktet.

Bent Albæk oplyste supplerende, at der skal være et udslagssted vest for den sydligste boligblok. Terrænet, hvor udslagsstedet skal være, skal udjævnes til vandret plan. Der skal være 2 overdækninger med et tagdække af tørv og eventuelt en slørende beplantning af forskellige buske og træer mellem udslagsstederne. Det areal, hvor udslagsbanen er i dag, og arealet vest herfor, hvor der drives intensivt landbrug, skal udlægges med vedvarende græs, og arealets naturlige hydrologi skal genoprettes ved at ødelægge de eksisterende dræn. Der skal ifølge planen være to søer i dalbunden. Søerne har været der tidligere. Der skal i forbindelse med denne del af projektet foretages en mindre - maksimalt 50 centimeter – terrænregulering. Længere mod nord uddybes en mindre lavning, så der med tiden vil opstå et vandhul. Arealet skal hegnes med et dobbelttrådet elhegn på naturpæle. Der skal på det nye naturareal udlægges et ca. 1 km langt stisystem. Stisystemet skal udlægges med en mindre ændring i forhold til det stisystem, der fremgår af plejeplanen, for at øge sikkerheden og gøre oplevelsen af landskabet større. Stisystemet leder besøgende frem til de bedste udsigtspunkter i området. Der skal på passende steder være adgang til det hegnede areal. I forbindelse med projektets gennemførelse skal ca. 2 ha natur inddrages som græsningsarealer og undergives naturpleje. Vandløbet, der gennemskærer arealet, skal genslynges over en strækning på 120 meter og andre 280 meter, der er rørlagt, skal genåbnes. Ændringen af vandløbet betyder, at der skabes mulighed for opgang af laksefisk til en attraktiv gydestrækning. Da en del af vandløbet løber gennem baneanlægget, skal vandløbets brinker sikres med natursten. Der vil på sigt ske en naturlig tilgroning langs den øvrige del af vandløbet og de nye vådområder. Da der skal skabes rum og dybde i landskabet, skal der plantes små grupper af hjemmehørende træer.

Jens Enemark bemærkede supplerende, at denne del af projektet hviler på den forudsætning, at området ikke skal være en kunstigt skabt naturpark, men et område, hvor landskabet betinger, hvad der må og kan gøres.

Jens Enemark oplyste, at der skal foretages en mindre ændring af banen ved hul 13, hvor der i forhold til det tidligere projekt sker en væsentlig reduktion af banens omfang syd for Høffelbjerg. Den sydvendte skråning af Høffelbjerg udlægges til afgræsset natur, og der udlægges ca. 1 ha til rough og naturareal dér, hvor dele af fairwayen og greenen er. Der skal etableres en chikane med 2 bunker og nogle mindre beplantninger. Bunkerne anlægges i højde med det nuværende terræn. Der skal anvendes ”lokalt forekommende sand” til bunkerne. De nye træer skal plantes i usystematiske grupper og vil derfor virke som selvgroede bevoksninger.

Bent Albæk og Jens Enemark påviste, hvor der skal ske sikkerhedstilpasninger, og oplyste, at banerne ligger relativt tæt, og at nogle af banerne har modsatrettede spilretninger. Der opstår derfor jævnligt farlige episoder, hvor spillere og besøgende rammes af golfbolde. Hvis der etableres mindre beplantninger, ændres spillernes adfærd, og spilretningen kan i højere grad styres. De fleste af de steder, hvor der skal ske beplantning, er i plejeplanen udlagt til beplantning. Derudover skal der foretages 6 mindre beplantninger i området; 3 af disse skal etableres på arealer, som i dag er rough. Da der herved inddrages lysåben natur, skal der ske kompensation ved at øge de eksisterende rougharealer. To af de eksisterende rougharealer skal hegnes og afgræsses af får. Disse arealer er vanskelige at pleje med høslæt, fordi bunden er blød med flere kilder.

Naturgeograf Jørgen Clausen bemærkede, at den sydligste del af anlægget ved Høffelbjerg ligger inden for strandbeskyttelseslinjen. Der skal derfor meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 til at gennemføre denne del af projektet. Naturstyrelsen er indstillet på at meddele dispensation på vilkår, at der skal anvendes hjemmehørende arter til beplantningen og lokalt forekommende materialer til bunkerne. Opgravet materiale må ikke placeres inden for strandbeskyttelseslinjen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Den nye udslagsbane og etablering af et nyt naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs:

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen i 1992 fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Fredningsnævnet for Sønderjylland meddelte den 17. marts 2004 golfbanens daværende ejer, Fleggaard Holding A/S, dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Denne dispensation er blevet udnyttet, idet der i årene herefter blev anlagt en udslagsbane.

Ifølge ansøgningen skal en del af matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, fortsat anvendes til udslagsbane, men den nye udslagsbane skal anlægges parallelt med Fjordvej med udslag fra arealet nedenfor og vest for boligblokkene, og i forbindelse hermed skal der etableres overdækkede pladser på udslagsbanen til undervisningsbrug.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at ændringen af udslagsbanen, så udslagsretningen bliver parallelt med Fjordvej, og at der etableres 2 overdækkede udslagssteder samtidig med det store udlæg af naturarealer syd for Fjordvej, vil forbedre oplevelsen af det fredede landskab, bidrage til at opretholde de landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til området i overensstemmelse med intentionerne bag Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 1 og at etablere det nye naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs på vilkår

at overdækningen af udslagsstederne på udslagsbanen tækkes med græstørv,

at der ikke etableres beplantning mellem tee-stederne (måtterne) på udslagsbanen,

at eventuel overskydende jord fra terrænreguleringerne og genslyngning af vandløb deponeres uden for det fredede område,

og

at hegning skal ske med et dobbelttrådet hegn på naturpæle.

Baneændringen ved hul 13:

Under besigtigelsen af området har Fredningsnævnet konstateret, at den nye green ved hul 13 ikke vil være synlig fra fjorden og Gendarmstien, samt at ændringen af hul 13 og det reducerede arealudlæg til dette hul vil give en vigtig og enestående sammenhæng mellem naturarealerne omkring Høffelbjerg og Stranderød Bæk.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 2 på vilkår,

at der skal anvendes hjemmehørende arter til beplantningen og lokalt forekommende materialer til bunkerne,

at hegning skal ske med et dobbelttrådet hegn på naturpæle,

og

at opgravet materiale ikke må deponeres på de fredede arealer.

Sikkerhedstilpasningerne:

Der vil ifølge projektet i forbindelse med etableringen af sikkerhedstilpasningerne blive inddraget lys åben natur, der imidlertid kompenseres gennem udlæg af større rougharealer spredt på hele baneområdet. Som følge heraf vil naturværdier blive øget.

Fredningsnævnet vurderer derfor, at offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området forbedres. Som følge heraf meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 3 på vilkår,

at der skal anvendes hjemmehørende træer og buske til de beplantninger, der skal etableres.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur
og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager
væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Byggeriet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 14. januar 2013

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Benniksgaard Golf Course ApS, je@benniksgaard.dk
Naturstyrelsen, Sønderjylland, att.: Karsten Romme, sdj@nst.dk
Det åbne Land, Naturstyrelsen, Ribe, rib@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Sønderborg Kommune, Naturgruppen, post@sonderborg.dk
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite, soenderborg@dn.dk
Friluftsrådet Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg, ecmatzen@privat.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, famham@live.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. september 2013
Fredningssag 33/2013

Vedr.: Fredningsnævnets j. nr. 33/2013: Ansøgning fra Bennikesgaard Golf Course ApS om dispensation til ændringer på udslagsbanen, ændring af et stiforløb ved udslagsbanen mv. på ejendommen matr. nr. 1443 m. fl. Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at foretage en mindre baneomlægning af golfbanen ved Bennikesgaard. Projektet omfattede flytning af udslagsbanen, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13 og sikkerhedstilpasninger.

Bennikesgaard Golf Course ApS har den 2. juli 2013 ansøgt Fredningsnævnet om dispensation til at foretage sikkerhedstilpasninger ved udslagsbanen, at trække en sti nedenfor udslagsbanen længere væk fra banen, at ændre placeringen af skuret med boldmaskinen og endelig at anlægge overdækkede udslagspladser sydvest for lejlighedskomplekset, der er opført ovenfor udslagsbanen, i stedet for den nordligere placering nedenfor lejlighedskomplekset.

Projektet vedrører ejendommene matr. nr. 1443 og matr. nr. 1445, begge Rinkenæs, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune ...”

Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, ”at de arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser...”

Fredningsnævnet skal tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til ændringerne i det projekt, som Fredningsnævnet har dispenseret til den 14. januar 2013.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre ændringerne i projektet på de vilkår, der fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 1443 og matr. nr. 1445, begge Rinke­næs, der er om­fattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinke­næs i Gråsten kommune ...”

Overfredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige drifts-omlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturpleje. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforeningen have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på frednings-kortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.

- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et mini-mum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og tee-steder ikke overstige 40 cm. i forhold til eksisterende, naturligt terræn...."

Der blev herefter anlagt en 18-huls golfbane på de fredede arealer, bortset fra de arealer, der er vist med priksignatur på fredningskortet.

Den største del af det areal, der er vist med priksignatur på fredningskortet, er i dag matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at foretage en mindre baneomlægning af golfbanen ved Bennikesgaard. Projektet omfattede flytning af udslagsbanen, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13 og sikkerhedstilpasninger.

Fredningsnævnet har anført i afgørelsen blandt andet:

”...

Den nye udslagsbane og etablering af et nyt naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs:

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen i 1992 fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Fredningsnævnet for Sønderjylland meddelte den 17. marts 2004 golfbanens daværende ejer, Fleggaard Holding A/S, dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Denne dispensation er blevet udnyttet, idet der i årene herefter blev anlagt en udslagsbane.

Ifølge ansøgningen skal en del af matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, fortsat anvendes til udslagsbane, men den nye udslagsbane skal anlægges parallelt med Fjordvej med udslag fra arealet nedenfor og vest for boligblokkene, og i forbindelse hermed skal der etableres overdækkede pladser på udslagsbanen til undervisningsbrug.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at ændringen af udslagsbanen, så udslagsretningen bliver parallelt med Fjordvej, og at der etableres 2 overdækkede udslagssteder, samtidig med det store udlæg af naturarealer syd for Fjordvej, vil forbedre oplevelsen af det fredede landskab, bidrage til at opretholde de landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til området i overensstemmelse med intentionerne bag Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 1 og at etablere det nye naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs på vilkår

at overdækningen af udslagsstederne på udslagsbanen tækkes med græstørv,

at der ikke etableres beplantning mellem tee-stederne (måtterne) på udslagsbanen,

at eventuel overskydende jord fra terrænreguleringerne og genslyngning af vandløb deponeres uden for det fredede område,

og

at hegning skal ske med et dobbeltrådet hegn på naturpæle.

Baneændringen ved hul 13:

...

Sikkerhedstilpasningerne:

Der vil ifølge projektet i forbindelse med etableringen af sikkerhedstilpasningerne blive inddraget lys åben natur, der imidlertid kompenseres gennem udlæg af større rougharealer spredt på hele baneområdet. Som følge heraf vil naturværdierne blive øget.

Fredningsnævnet vurderer derfor, at offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området forbedres. Som følge heraf meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 3 dog på vilkår,

at der skal anvendes hjemmehørende træer og buske til de beplantninger, der skal etableres..."

Bennikesgaard Golf Course ApS har i et udateret brev ansøgt Sønderborg Kommune om tilladelse til at foretage forskellige ændringer vedrørende udslagsbanen og baneanlægget i det projekt, som Fredningsnævnet dispenserede til den 14. januar 2013. Bennikesgaard Golf Course ApS har anført i brevet:

"...

1. Placering af overdækkede udslagssteder som er vist på visualiserings tegning er den, som blev aftalt med fredningsnævnet den 7. december 2012.
2. Vinklen på overdækningen blev ikke endelig fastlagt på mødet med fredningsnævnet men var en ca. angivelse da en indpasning i terræn var at foretrække så synligheden blev minimal, og vi har valgt en placering vest syd vest da sikkerheden for vildfarende golfbolde på fjordvejen også skal sikres.

3. Placeringen giver på denne placering de mindste gener for beboere i lejligheder idet kote højde forskellen er 2,75 meter.
4. Højeste punkt på taget ved overdækning vil være ca. 0,50 meter over terrassegulv ved den sydligste lejlighed.
5. For at forbedre udsynet fra lejligheder bliver det nuværende skur til boldmaskine fjernet og sat ned i gavlenden på den nye overdækning.
6. Overdækningens størrelse er det absolutte minimum som kan anvendes til træning hvor den ene del skal kunne låses og lukkes p. ga. træningsudstyr. Den anden viste træningsplads er på billedet delt op i to for at kunne håndtere højre og venstre hånds spillere. Ligeledes er der af konstruktionsmæssige årsager monteret en stolpe i midten for at overdækningens dimension kan holdes nede og derved syne mindst mulig.
7. Tagdækningen bliver pap med græs.
8. Støttemur mod øst bliver bygget i jern armeret fundablokke, for at holde på jordtryk.
9. Overdækningen opføres i brun bejdsset træ.
10. Selve udslagsbanen vinkles af sikkerhedsgrunde fra stik vest til vest syd vest.
11. Det øvrige 15 udendørs træningspladser kommer til at ligge fra 12 – 20 meter fra lejligheders terrasser. Skel mellem de to matrikler ligger målt ud fra terrasser fra 10 meter i syd til 2 meter i nord så spillerne står således ikke tæt på lejligheder...”

I en mail af 1. juli 2013 til Fredningsnævnet har biolog Bent Albæk, Naturafdelingen Sønderborg Kommune, orienteret Fredningsnævnet om ændringerne i projektet og sendt nævnet forslaget til projektændringerne med kommunens bemærkninger.

Sønderborg Kommune har anført i mailen, at der er foretaget små ændringsforslag i forhold til det projekt. Kommune har herefter anført:

” ...

- Af hensyn til sikkerhed ønskes udslagsmåtterne vinklet lidt væk fra Fjordvejen for at undgå fejlslag ud på vejen ...
- Af hensyn til sikkerhed ønskes en af de nye stier trukket længere væk fra udslagsbanen ...
- Af hensyn til udsyn fra boligerne ønskes en ”boldmaskine” et lille skur som leverer nyvaskede bolde indplaceret i bakken ved siden af de overdækkede udslagspladser.
- Af hensyn til udsyn fra boligerne ønskes de overdækkede udslagspladser placeret længere mod syd i forhold til angivelsen på kortbilaget til ansøgningen. Udslagspladserne ønskes placeret nøjagtig der hvor vi stod og talte om dem

ved besigtigelsen. Derfor er der her nok tale om en fejlplacering i ansøgningsmaterialet som man ikke har været opmærksom på...”

Ansøgningen er vedlagt et luftfoto, dateret juni 2013 med overskriften ”Natur- og bane layout”. Ændringerne, der ansøges om tilladelse til at gennemføre, er vist/markeret på luft fotografiet.

Ansøgningen er endvidere vedlagt en tegning til ”Træningshus til udslag” med underteksten ”Bennikesgaard Golf Course.”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i brev af 18. juli 2013 anmodet Bennikesgaard Golf Course ApS, Sønderborg Kommune, Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, Naturstyrelsen, Sønderjylland, Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet om bemærkninger til ændringer af udslagsbanen, overdækningen og forlægningen af stien med høringsfrist den 18. august 2013.

Der er ikke ved fristens udløb rejst indsigelser mod forslagene.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at såfremt de ændringer af det projekt, som Fredningsnævnet dispenserede til den 14. januar 2013, bliver gennemført, vil risikoen fra vildfarende golfbolde mindskes og forbedre udsynet fra lejlighederne ovenfor udslagsbanen uden at forringe naturværdierne i området.

Fredningsnævnet vurderer, at træningshuset ikke vil påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, såfremt det opføres og placeres i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der er medsendt ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre de ansøgte ændringer på vilkår,

at udslagsbanen placeres som vist på det luftfoto med overskriften ”Natur- og bane layout”, dateret juni 2013 som er vedhæftet ansøgningen,

og

at træningshuset til udslag opføres som vist på ansøgningen.

De vilkår, der er fastsat i Fredningsnævnets afgørelse, meddelt den 14. januar 2013, vedrørende udslagsbanen og sikkerhedstilpasningerne er fortsat gældende.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse

forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Byggeriet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 11. september 2013

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Bennikesgaard Golf Course ApS je@benniksgaard.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Sønderborg Kommune, bale@sonderborg.dk

Sønderborg Kommune, jfrl@sonderborg.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk

Naturstyrelsen, Sønderjylland, att.: Karsten Romme, Felstedvej 14, 6300 Gråsten, sdj@nst.dk

Kulturstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 79 13 66 77

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

15. januar 2015
Fredningssag 22/2014

Vedr. Fredningsnævnets j. nr. 22/2014: Ansøgning fra Benniksgaard Golf Course om lovliggørelse af en overdækket udslagsplads på ejendommen matr. nr. 1443 m. fl. Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 og den 11. september 2013 Benniksgaard Golf Course dispensation til at foretage baneomlægninger af golfbanen ved Benniksgaard. Projekterne omfattede blandt andet flytning af udslagsbanen, anlæg eller opførelse af en overdækket udslagsplads, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13 og sikkerhedstilpasninger.

Sønderborg Kommune har i mail af 3. april 2014 orienteret Fredningsnævnet om, at kommunen er blevet opmærksom på, at den overdækkede udslagsplads, der er under opførelse på Benniksgård Golf Course, ikke overholder de vilkår, der er stillet af Fredningsnævnet i forbindelse med dispensationen den 13. september 2013 fra Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på omlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten Kommune ...” til opførelse af en overdækket udslagsplads på Benniksgård Golf Course.

Sønderborg kommune har derfor anmodet Fredningsnævnet om at tage stilling til, om byggeriet i sin nuværende form kan rummes indenfor dispensationen.

Fredningsnævnet har konstateret, at der er så væsentlige forskelle i de to projekter til en overdækket udslagsplads, at byggeriet ikke kan gennemføres uden en fornyet behandling af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har efter høring foretaget besigtigelse den 7. november 2014.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Benniksgaard Golf Course afslag på en lovliggørende dispensation til den overdækkede udslagsplads, der er under opførelse på Benniksgaard.

Udslagspladsen og den omlægning af udslagsbanen, der er sket, skal derfor enten fjernes eller opføres i overensstemmelse med dispensationen meddelt den 11. september 2013.

Fristen for lovliggørelsen er den 1. juni 2015.

Begrundelsen for afslaget fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 1443 og matr. nr. 1445, begge Rinke­næs, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinke­næs i Gråsten kommune ...”

Overfredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

§ 4. Beplantning.

Der må ikke tilplantes med træer og buske, selvom dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturpleje. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt. b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og

planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforeningen have haft lejlighed til at udtale sig.

- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.
- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for "Høffelbjerg".
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og teesteder ikke overstige 40 cm. i forhold til eksisterende, naturligt terræn...."

Der blev herefter anlagt en 18-huls golfbane på de fredede arealer, bortset fra de arealer, der er vist med priksignatur på fredningskortet.

Den største del af det areal, der er vist med priksignatur på fredningskortet, er i dag matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs.

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 Benniksgaard Golf Course dispensation til at foretage en mindre baneomlægning af golfbanen ved Benniksgaard. Projektet omfattede flytning af udslagsbanen, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul nr. 13 og sikkerhedstilpasninger.

Fredningsnævnet har anført følgende om udslagsbanen i afgørelsen:

"...

Den nye udslagsbane og etablering af et nyt naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs:

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen i 1992 fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Fredningsnævnet for Sønderjylland meddelte den 17. marts 2004 golfbanens daværende ejer, Fleggaard Holding A/S, dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Denne dispensation er blevet udnyttet, idet der i årene herefter blev anlagt en udslagsbane.

Ifølge ansøgningen skal en del af matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, fortsat anvendes til udslagsbane, men den nye udslagsbane skal anlægges parallelt med Fjordvej med udslag fra arealet nedenfor og vest for boligblokkene, og i forbindelse hermed skal der etableres overdækkede pladser på udslagsbanen til undervisningsbrug.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at ændringen af udslagsbanen, så udslagsretningen bliver parallelt med Fjordvej, og at der etableres 2 overdækkede udslagssteder, samtidig med det store udlæg af naturarealer syd for Fjordvej, vil forbedre oplevelsen af det fredede landskab, bidrage til at opretholde de landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til området i overensstemmelse med intentionerne bag Overfredningsnævnets afgørelse, truffet den 21. december 1992.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 1 og at etablere det nye naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs på vilkår

at overdækningen af udslagsstederne på udslagsbanen tækkes med græstørv,

at der ikke etableres beplantning mellem tee-stederne (måtterne) på udslagsbanen,

at eventuel overskydende jord fra terrænreguleringerne og genslyngning af vandløb deponeres uden for det fredede område,

og

at hegning skal ske med et dobbeltrådet hegn på naturpæle.”

Benniksgaard Golf Course ansøgte den 2. juli 2013 Fredningsnævnet om dispensation til at foretage sikkerhedstilpasninger ved udslagsbanen, at trække en sti nedenfor udslagsbanen længere væk fra banen, at ændre placeringen af skuret med boldmaskinen og endelig at anlægge overdækkede udslagspladser sydvest for lejlighedskomplekset, der er opført ovenfor udslagsbanen, i stedet for den nordligere placering nedenfor lejlighedskomplekset.

Benniksgaard Golf Course anførte i ansøgningen om de overdækkede udslagspladser blandt andet:

”...

1. Placering af overdækkede udslagssteder som er vist på visualiserings tegning er den, som blev aftalt med fredningsnævnet den 7. december 2012.
2. Vinklen på overdækningen blev ikke endelig fastlagt på mødet med fredningsnævnet men var en ca. angivelse da en indpasning i terræn var at foretrække så synligheden blev minimal, og vi har valgt en placering vest syd vest da sikkerheden for vildfarende golfbolde på fjordvejen også skal sikres.
3. Placeringen giver på denne placering de mindste gener for beboere i lejligheder idet kote højde forskelen er 2,75 meter.
4. Højeste punkt på taget ved overdækningen vil være ca. 0,50 meter over terrassegulv ved den sydligste lejlighed.
5. For at forbedre udsynet fra lejligheder bliver det nuværende skur til boldmaskine fjernet og sat ned i gavlenden på den nye overdækning.
6. Overdækningens størrelse er det absolutte minimum som kan anvendes til træning hvor den ene del skal kunne låses og lukkes p. ga. træningsudstyr. Den anden viste træningsplads er på billedet delt op i to for at kunne håndtere højre og venstre hånds spillere. Ligeledes er der af konstruktionsmæssige årsager monteret en stolpe i midten for at overdækningens dimension kan holdes nede og derved syne mindst mulig.
7. Tagdækningen bliver pap med græs.
8. Støttemur mod øst bliver bygget i jern armeret fundablokke, for at holde på jordtryk.
9. Overdækningen opføres i brun bejdsset træ.
10. Selve udslagsbanen vinkles af sikkerhedsgrunde fra stik vest til vest syd vest.

11. Det øvrige 15 udendørs træningspladser kommer til at ligge fra 12 – 20 meter fra lejligheds terrasser. Skel mellem de to matrikler ligger målt ud fra terrasser fra 10 meter i syd til 2 meter i nord så spillerne står således ikke tæt på lejligheder...”

Fredningsnævnet meddelte herefter den 11. september 2013 Bennikesgaard Golf Course dispensation til at gennemføre de ansøgte ændringer.

Fredningsnævnet har anført følgende i begrundelsen for dispensationen:

”...

Det er Fredningsnævnets vurdering, at såfremt de ændringer af det projekt, som Fredningsnævnet dispenserede til den 14. januar 2013, bliver gennemført, vil risikoen fra vildfarende golfbolde mindskes og forbedre udsynet fra lejlighederne ovenfor udslagsbanen uden at forringe naturværdierne i området.

Fredningsnævnet vurderer, at træningshuset ikke vil påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, såfremt det opføres og placeres i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der er medsendt ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Bennikesgaard Golf Course dispensation til at gennemføre de ansøgte ændringer på vilkår,

at udslagsbanen placeres som vist på luftfotoet med overskriften ”Natur- og bane layout”, dateret juni 2013,

og

at træningshuset til udslag opføres som vist på ansøgningen.

De vilkår, der er fastsat i Fredningsnævnets afgørelse, meddelt den 14. januar 2013, vedrørende udslagsbanen og sikkerhedstilpasningerne er fortsat gældende.”

I en mail af 14. februar 2014 til Fredningsnævnet har Sønderborg Kommune oplyst, at kommunen er blevet opmærksom på, at der opføres en bygning på Benniksgaard Golf Course, der efter kommunens opfattelse ikke er i overensstemmelse med de vilkår, som Fredningsnævnet har fastsat for den overdækkede udslagsplads. Kommunen anfører i mailen, at det fremgik af ansøgningen, at den overdækkede udslagsplads ville blive bygget ind i terrænet med jord ved den ene gavl og med græstørv på taget.

Sønderborg Kommune anfører endelig i mailen, at udslagspladsen, som det fremgår af fotos vedhæftet mailen, ikke bliver bygget ind i terrænet, at udslagspladsens gavl og bagside ikke er støbt i armeret beton som beskrevet i ansøgningen, og at det ikke med bygningens udformning er muligt at dække bygningen med jord.

Fredningsnævnet besvarede henvendelsen den 25. februar 2014 således:

”...

Dispensationen til at opføre den overdækkede udslagsplads blev givet på vilkår, at bygningen skulle bygges ind i terrænet.

Jeg har noteret mig Sønderborg Kommunes bemærkninger om byggeriet.

Ifølge naturbeskyttelsesloven § 73, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen, der er tilsynsmyndighed, påse overholdelsen af fredningsbestemmelser og ifølge § 73, stk. 4, at vilkår, der er fastsat i tilladelser og dispensationer ligeledes overholdes. Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, at kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndighed skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Sønderborg Kommune har således en tilsynsforpligtelse, som indebærer en forpligtelse til at reagere, hvis der iværksættes eller gennemføres et byggeri, som er i strid med en meddelt dispensation.

Efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndighed som nævnt foranledige et ulovligt forhold lovliggjort. Det betyder, at der er pligt til at sørge for lovliggørelse af det ulovlige forhold. Bestemmelsen fastsætter ikke hvilken lovliggørelsesmåde, der skal bruges i den konkrete situation. I relation til naturbeskyttelsesloven er kun to forskellige former for lovliggørelse relevante, nemlig enten retlig lovliggørelse eller fysisk lovliggørelse.

Jeg skal henlede Sønderborg Kommunes opmærksomhed på, at både administrativ praksis og retspraksis, i hvert fald efter 1980'erne, viser, at der som hovedregel kræves fysisk lovliggørelse af et ulovligt forhold, hvis der ikke ved en forudgående ansøgning herom ville være blevet meddelt dispensation, at dette er tilfældet uanset hensynet til værdispild og ejerens/brugerens gode tro, og uanset at ejeren/brugeren eventuelt var i kvalificeret god tro på grund af en meddelt byggetilladelse eller som følge af andre forhold.

Det er således Sønderborg Kommune, der skal forholde sig til opførelsen af den overdækkede udslagsplads..."

Sønderborg Kommune varslede den 12. marts 2014 Benniksgaard Golf Course påbud om at bringe forholdene i orden, hvilket kunne ske ved at fjerne de ulovlige forhold i forbindelse med den overdækkede udslagsplads eller at udforme overdækningen i overensstemmelse med vilkårene i en landzonetilladelse, som Sønderborg kommune havde meddelt den 30. oktober 2013, og vilkårene for den dispensation, som Fredningsnævnet havde meddelt den 11. september 2013.

Det fremgår af det varslede påbud, at Sønderborg Kommune havde meddelt landzonetilladelsen på vilkår, at de overdækkede udslagspladser skulle indpasses i det naturlige terræn, "så de syner af så lidt som muligt fra de bagvedliggende lejligheder", og at der skulle lægges græstørv på taget over udslagspladserne.

I et brev dateret den 26. marts 2014 har Benniksgård Golf Course kommenteret varslingen af påbuddet og har anført blandt andet, at Benniksgård Golf Course havde sendt Sønderborg Kommune et udkast til tegning i stedet for den korrekte plantegning, der bygges efter. Det fremgår af brevet, at udslagshuset er blevet 15 meter i længden i stedet for 13 meter, at gavlen er 2 meter høj i stedet for 1,80 meter, og at den totale kote højde er 10 cm under den tidligere tilladte for at tilgodese naboerne.

Benniksgård Golf Course oplyser herefter i brevet blandt andet:

"...

I forbindelse med jordarbejdet ... stødte vi på uforudsete problemer med kildespring, som gjorde det meget vanskeligt at støbe fundamentet. Dette ville have skyllet beton væggen i stykker over kort tid, med mindre der blev bygget dræn i væggen for hver 50 cm. Dette uforudsete arbejde vil løbe op i adskillige 100.000 kr., som vi ikke har mulighed for at betale. Derfor valgte vi efter kloakmesters forslag, at lave en skråning med dræn i bunden.

Min ide var at vise kommunen de ændringer der var foretaget inden færdig melding. Dette nåede jeg desværre ikke, før der var en venlig nabo der klagede. Jeg er bevidst om, at jeg burde have stoppet byggeriet og søgt om tilladelse inden. Hvis jeg har skullet håndhæve dette, ville det indebære at udslagsbanen ikke kunne stå klar til sæsonstart. En golfbane kan ikke eksistere uden en udslagsbane. Jeg håber derfor i vil udvise forståelse for, at der i denne situation har været tale om en reel trussel på Golfbanens eksistens.

Jeg vil henvise til ... hvor undertegnede i forbindelse med en tlf. samtale med Anders Billesbølle skulle have sagt, at der ville blive lagt jord op omkring udslagshuset da dette var for dyrt. Dette er korrekt, men taget ud af en kontekst, idet jeg nævnte det med kildespring i samme forbindelse. Desuden var og er udslagshuset og jordarbejdet ikke færdigmeldt. Desuden er et af punkterne i Påbuddet, at der skal græs på taget. Dette har hele tiden været planen, men man kan altså ikke købe/så rullegræs i marts.

Bemærkning: Det er selvfølgelig yderst beklageligt, at vi har fået godkendt den forkerte arbejdstegning, hvor målene ikke var korrekt. Dette beklager jeg meget, men har ikke været bevidst om dette, da vi arbejdede efter det vi troede var den korrekte tegning”.

Benniksgaard Golf Course ansøgte ligeledes den 26. marts 2014 Sønderborg Kommune om landzonetilladelse til flytning af udslagsbanen og om ændring af den overdækkede udslagsbane.

Benniksgaard Golf Course har anført i ansøgningen, at

”...

1. Der ansøges hermed om godkendelse af vedlagte tegning af overdækning på udslagsbane.
2. Der ansøges hermed om at måtte undlade at lægge jord op mod udslagsbygningens øst og vest gavl på grund af kildespring, som vil få jorden til at glide ud fra bygningen med mindre der bruges store økonomiske ressourcer, som vi ikke har mulighed for at betale.

Vi ønsker således at indpasse udslagsskuret i naturen ved at beplante volden med en vild engblanding med en af områdets naturlige frø blanding, samt beplante volden med nogle af områdets løvtræer. Så vil det ikke være muligt at se om volden er ført ind mod bygningen eller som nu, hvor den stopper ca. 80 cm fra bunden i dræn fanget...

Fra lejligheder bag udslagshuset vil den vilde bevoksning blive ca. 30-40 cm høj og dække de øverste 30 cm af bagsiden på udslagshuset. Dette vil synes som et naturligt eng/græs areal når der skues ud over taget...”

Ansøgningen er vedlagt tegninger og en fotoserie, der viser den overdækkede udslagsplads.

Det fremgår af tegningerne, at facaderne på den overdækkede udslagsplads, der skal opføres på en sokkel, skal udføres i træ og med et tag med ensidigt fald mod nord. Facaden mod syd er delvist åben.

Det fremgår af fotoserien, at huset er delvist færdigt, at huset er gravet ned i terrænet, der bag huset skrånede op mod bebyggelsen ovenfor udslagspladsen, samt at udslagspladsen ligger delvist frit i landskabet.

Sønderborg Kommune sendte den 3. april 2014 et udkast til påbud og Benniksgård Golf Course's ansøgning til Fredningsnævnet med anmodning om, at nævnet tager stilling til, om byggeriet ”i sin nuværende udform” kunne rummes indenfor den dispensation, som Fredningsnævnet den 11. september 2013 meddelte Benniksgård Golf Course.

Fredningsnævnet meddelte den 20. maj 2014 Sønderborg Kommune, at der er så væsentlige forskelle i de to projekter til en overdækket udslagsplads, at byggeriet ikke kan gennemføres uden en fornyet behandling af Fredningsnævnet, fordi der er tale om et andet projekt end det tidligere ansøgte.

Fredningsnævnet anmodede om at få tilsendt et rids, der præcist angav udslagsbygningens placering på grunden og dens størrelse, samt Sønderborg Kommunes vurdering af det ændrede projekt og indstilling til ansøgningen af 26. marts 2014 fra Bennikesgård Golf Course.

Fredningsnævnet modtog den 6. juni 2014 et rids, der viser udslagshusets placering på udslagsbanen nedenfor lejlighedskomplekset.

I et notat, der er vedhæftet ridset, har Sønderborg Kommune anført:

”...

Det nyansøgte projekt adskiller sig så væsentligt fra det oprindeligt ansøgte projekt, at det vil kræve en ny landzonetilladelse med fornyet naboorientering.

De landskabelige hensyn, der var foretaget i det første projekt med hensyn til indpasning i terræn og videreførelse af horisontale linjer, er der ikke taget vare på i udførelsen af udslagsskuret.

Den nye ansøgning beskriver, at man ønsker at indpasse udslagsskuret i naturen ved at beplante volden med en vild engblanding, med en af områdets naturlige frø blandinger, samt beplante volden med nogle af områdets løvtræer.

For at opfylde de landskabelige hensyn ..., vurderer vi, at det er nødvendigt at beplante volden således at de horisontale linjer genoprettes og bygningens silhuet sløres, ved at beplante den nye skråning med træer og buske der visuelt optager terrænforskellen. Det vil ligeledes være ønskeligt at denne beplantning forenes med det naturlige hegn syd for udslagshuset, og at beplantningen består af buske og træer der naturligt findes i området. For at bygningen ikke skal være iøjnefaldende skal den ligeledes males mørk i alle synlige åbninger.

....

Konklusion

På denne baggrund og med forbehold for eventuelle naboindsigelser i forbindelse med fornyet naboorientering, har Sønderborg Kommune til hensigt, at give landzonetilladelse til det nyansøgt projekt, med vilkår om beplantning af skrånten for at sikre bygningens indpasning i terrænet, samt alle åbninger males mørke.”

Sønderborg Kommune har indarbejdet i notatet en skitse, der viser udslagspladsen uden beplantning og en skitse, der viser en beplantning omkring udslagspladsen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har i brev af 9. juli 2014 anmodet Benniksgaard Golf Course ApS, Sønderborg Kommune, Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, Naturstyrelsen, Sønderjylland, Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet og Ejerforeningen Rinkenæs f.m.b.a. Bennikshus om bemærkninger til ændringen af udslagsbanen, overdækningen og forlægningen af stien.

Ejerforeningen Rinkenæs f.m.b.a. ”Bennikshus” har i et brev af 7. august 2014 protesteret mod lovliggørelse af udslagsskuret og har anført blandt andet.

”...

Baggrunden herfor er følgende:

1. Vi har altid været modstander af den nye placering af udslagsbanen, der ligger blot 20-25 meter fra vores ejendom.
2. Udslagsbanen i sig selv, den forringelse af udsigten som denne medfører samt støjen herfra har medført en betydelig forringelse af lejlighedernes herlighedsværdi og et dokumenteret økonomisk tab på ca. DKK 500.000 pr. lejlighed.
3. Vi er opmærksomme på, at vi ikke kan gøre noget ved den oprindelige dispensation til anlæg af udslagsbanen, men vi må insistere på, at de vilkår, der er fastsat i denne dispensation overholdes.
4. De pågældende vilkår er bl.a. netop fastsat af hensyn til naboerne, og det er derfor utilfredsstillende, hvis ejeren af udslagsbanen blot kan tilsidesætte disse og således påføre naboerne yderligere skade/tab.
5. Den overdækkede del af udslagsbanen er for høj og for bred.
6. Sønderborg Kommune har i skrivelse af 6. juni 2014 vurderet, at projektet adskiller sig væsentligt fra det oprindelige og anfører: ”De landskabelige hensyn der var foretaget i det første projekt, med hensyn til indpasning i terræn og videreførelse af horisontale linjer, er der ikke taget vare på i udførelsen af udslagsskuret”.
7. I henhold til referat af mødet den 27.9.2013 udarbejdet af Sønderborg kommune blev det fastslået/lovbet, at der ville blive tale om ”3 pladser under halvtaget, 12 pladser udenfor”. I strid hermed er der efterfølgende anlagt 24 pladser.
8. Den nødvendige skærmende beplantning, der er påbudt om, er ikke foretaget.
9. Ejeren tilsidesætter bevidst vilkårene i dispensationen i forventning om en efterfølgende ”tilgivelse”/dispensation, og ved hjælp af denne ”salamimetode” bestemmer han i virkeligheden selv omfanget af dispensationen til yderligere skade for naboerne.

Vi må derfor anmode om, at samtlige vilkår i den oprindelig meddelte dispensation overholdes, og at der ikke meddeles yderligere dispensationer, således at Kommunen ikke kan give ny landzonetilladelse til det nye – i strid med Fredningsnævnets dispensation – etablerede projekt...”

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 9. august 2014 anført blandt andet:

”...

DN Sønderborg finder det naturligvis meget uheldigt at byggeriet ikke er blevet opført som det tilladte. Udslagsskuret falder ganske rigtigt ikke ind i landskabet som det først skitserede og vi deler hermed synspunktet fra Sønderborg kommune om, at en beplantning med egnstypiske hegnsplanter bør udføres, og at træværket males mørkebrunt eller mørkt barkfarvet både ude og inde.

Grundet de hydrologiske problemer der uforudset opstod med kildevæld under byggeriet, finder vi det dog rimeligt at lade huset stå hvis en ordentlig beplantning kan etableres.

Vi finder at silhuetten af levende hegn bør strække sig ikke kun ud over begge sider, som skitsen fra Sønderborg Kommune viser, men også i hele skurets længde bagom minimum som den oprindelige visualisering.

Ved samme lejlighed vil vi også gerne nævne vores tidligere ønske om snarlig etablering af lav slørende beplantning af de fritstående udslagspladser set fra Fjordvejen...”

Naturstyrelsen har i brev af 15. august 2014 anført blandt andet:

” ...

Såfremt Fredningsnævnet dispenserer, jf. fredningens § 12, til de foretagne projektændringer, bør fredningsnævnet være særlig opmærksom på den landskabelige påvirkning ved tilplantning med træer og buske, jf. fredningskendelsens formål om at bevare det fri udsyn og opretholde de landskabelige værdier samt tillige fredningens § 4.

Naturstyrelsen finder derfor at Sønderborg Kommunes forslag om at sløre bygningens silhuet bør sammenholdes med en evt. påvirkning af reduceret udsyn fra det bagvedliggende landskab...”

Fredningsnævnet har på baggrund af høringssvarende besluttet at foretage besigtigelse.

I besigtigelsen, der fandt sted den 7. november 2014 deltog for Benniksgaard Golf Course Jens Enemark, for Naturstyrelsen biolog Søren Hansen, for Naturstyrelsen Sønderjylland forstfuldmægtig Karsten Romme, for Sønderborg Kommune byggesagsbehandler Bent Albæk, for Danmarks Naturfredningsforening Finn Lindhart, for Friluftsrådet Carsten Matzen og for ejerforeningen Bennikeshus Mogens Petterson.

Under besigtigelsen oplyste Fredningsnævnets formand, at Fredningsnævnet den 14. januar 2013 og den 11. september 2013 har meddelt Benniksgaard Golf Course dispensation til at foretage omlægninger af golfbanen ved Benniksgaard. Projekterne omfattede flytning af udslagsbanen, anlæg eller opførelse af en overdækket udslagsplads, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul 13, sikkerhedstilpasninger mv. Sønderborg Kommune har i mail af 3. april 2014 orienteret Fredningsnævnet om, at kommunen er blevet opmærksom på, at den overdækkede udslagsplads, der er under opførelse på Benniksgård Golf Course, ikke overholder de vilkår, der er stillet af Fredningsnævnet i forbindelse med meddelelsen den 13. september 2013 af dispensationen til opførelse af en overdækket udslagsplads på Benniksgård Golf Course. Sønderborg kommune har derfor anmodet Fredningsnævnet tage stilling til, om byggeriet i sin nuværende form kan rummes indenfor dispensationen. Fredningsnævnet har konstateret, at der er så væsentlige forskelle i de to projekter til en overdækket udslagsplads, at byggeriet ikke kan gennemføres uden en fornyet behandling af Fredningsnævnet.

Byggesagsbehandler Bent Albæk oplyste, at den overdækkede udslagsplads, der ifølge det oprindelige projekt skulle opføres på udslagsbanen, var tænkt udformet som et hobithus indpasset i landskabet og nærmest - set fra øst - gravet ned i landskabet eller bygget ind i terrænet. Benniksgård Golf Course har i stedet opført et egentligt hus, der ikke er gravet ned i terrænet, er blevet længere, men lavere end det godkendte hus. I forbindelse med opførelsen af udslagsskuret eller udslagshuset har Benniksgård Golf Course fældet nogle træer. Huset ligger meget synligt, men det kan sløres ved en relevant beplantning.

Jens Enemark bemærkede, at Benniksgård Golf Course påbegyndte opførelsen af en overdækket udslagsplads i overensstemmelse med de tegninger og den beskrivelse, som Fredningsnævnet havde godkendt. Under byggeriet viste der sig et voldsomt kildespring fra skrænten bag huset med en kraftig vandudladning. Entreprenøren indstillede omgående arbejdet og oplyste, at det ville være forbundet med store omkostninger at gennemføre det godkendte projekt, og at det ville være yderst betænkeligt at bygge udslagshuset ind i skrænten. Det oprindelige projekt og den oprindelige placering af udslagshuset blev herefter opgivet. Da golfsæsonen stod for døren, og da der var brug

for en driving range, ændrede Benniksgård Golf Course projektet og opførte det udslagshus, der nu ligger på udslagsbanen. Huset er opført længere mod syd end den oprindeligt projekterede overdækkede udslagsplads. For at undgå problemer med kildespring, blev huset opført med en bagvæg af træ og uden påfyldning af jord i hulrummet mellem bagvæggen og skrænten. På grund af den forestående golfsæson og nødvendigheden af en driving range, nåede Benniksgård Golf Course ikke at ansøge Fredningsnævnet om dispensation til at gennemføre det ændrede projekt. Udslagshuset er ca. 30 cm lavere end det oprindeligt projekterede hus, og byggefeltet er flyttet 1½ meter mod syd.

Finn Lindhart anførte, at det er beklageligt, at Benniksgård Golf Course hele tiden ændrer de projekter, som Fredningsnævnet godkender. Danmarks Naturfredningsforening vurderer, at der kan meddeles en lovliggørende dispensation til udslagshuset, hvis der stilles krav om en adækvat beplantning på skråningen bag huset og med en afrunding mod nord samt om maling af de indvendige vægflader med en mørk farve for at dæmpe den visuelle opfattelse af huset set fra syd og vest. Husets facader bør males ind en af jordfarverne.

Carsten Matzen bemærkede, at Friluftsrådet deler Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse og kan tiltræde, at der meddeles en lovliggørende dispensation på de vilkår, naturfredningsforeningen foreslår.

Mogens Petterson oplyste, at ejerne af lejlighederne nordøst for udslagsbanen har lagt vægt på den helt enestående udsigt, der er fra lejlighederne ned mod Flensborg Fjord, og områdets naturværdier ved købet af lejlighederne. Det er Beboerforeningens opfattelse, at den visuelle opfattelse af udslagshuset kan dæmpes - set fra lejlighederne - hvis der etableres en passende beplantning bag udslagshuset, og at beplantningen holdes nede, så den ikke på sigt tager udsigten.

Jens Enemark spurgte, hvor høj beplantningen må være, og om der stilles krav til sammensætningen af arten af buske og træer.

Bent Albæk bemærkede hertil, at beplantningen skal ske ovenfor skråningen, så "gab" mellem skråningen og husets sløres. Beplantningen bør bestå af egstypiske træer og buske, som findes i hegnene i området.

Efter besigtigelsen har Fredningsnævnet anmodet Sønderborg Kommune som bygningsmyndighed om at oplyse de præcise mål på udslagshuset.

Sønderborg Kommune har med mail af 1. december 2014 sendt et rids, der viser et tværsnit af udslagshuset; ridsen er dateret den 4. marts 2014.

Sønderborg Kommune har anført målene på udslagshuset på ridsen:

Højde bagkant: 2,32 meter.
Højde forkant: 3,15 meter.
Bredde: 5,05 meter.
Længde: 14,45 meter,

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

Da Fredningsnævnet meddelte dispensation til den ændrede placering af udslagsbanen og opførelsen af udslagsskuret, indgik flere faktorer i vurderingen, herunder at navnlig naturværdierne i området ikke blev forringet, og at udsynet fra lejlighederne ikke måtte forringes.

Fredningsnævnet vurderede i den sammenhæng, at udslagsskuret ikke ville påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, såfremt det blev opført og placeret i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der var vedlagt ansøgningen.

Benniksgård Golf Course ApS har ikke udført udslagsskuret i overensstemmelse med den tegning og visualisering, som ligger til grund for Fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnet finder ikke, at der ved udformningen af det udslagsskur, der nu er opført, er taget hensyn til de landskabelige værdier, fredningen skal sikre.

Såfremt det projekt, hvorefter byggeriet er blevet gennemført, var blevet forelagt Fredningsnævnet, inden anlægsarbejdet var blevet påbegyndt, ville Fredningsnævnet ikke kunne dispensere hertil, fordi udslagsskuret er direkte skæmmende for det fredede landskab.

Benniksgård Golf Course ApS har tilbudt at sætte en slørende beplantning for at dæmpe den visuelle opfattelse af udslagshuset. En sådan beplantning vil ikke kunne etableres uden dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 4.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at den foreslåede beplantning vil lukke landskabet på et sted, hvorfra udsigten ned over de fredede arealer er enestående og på sigt ændre det samlede landskabsbillede i negativ retning. Som følge heraf vil der ikke kunne dispenseres til en beplantning som den skitserede.

Det er derfor Fredningsnævnets samlede vurdering, at der ikke kan ske lovliggørelse af udslagshuset og den omlægning af udslagsbanen, der er sket i forbindelse med ændringen af udslagspladsen.

Udslagsskuret og udslagsbanen skal derfor være fjernet senest den 1. juni 2015.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøankenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

Modtageren af afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
en berørt nationalparkfond,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage skal indsendes til Fredningsnævnet, c/o Retten i Esbjerg, Dokken 1, 6700 Esbjerg, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Naturklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f. eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast til partshøring.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 15. januar 2015

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Benniksgaard Golf Course ApS je@benniksgaard.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk, jfri@sonderborg.dk
Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk
Naturstyrelsen, Sønderjylland, sdj@nst.dk
Kulturstyrelsen, ka@kulturstyrelsen.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk
Formanden for Ejerforeningen Bennikshus, Mogens Petersson, mogens.petersson@mail.dk

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

29. juni 2015 • J.nr.: NMK-522-00282 • Ref.: RTS

AFGØRELSE

i sag om overdækket udslagsplads til golfspil på fredet ejendom i Sønderborg Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens¹ § 50, stk. 1 (fredningsdispensation).

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels afgørelse af 15. januar 2015 om afslag på lovliggørende dispensation til en overdækket udslagsplads til golfspil på ejendommen matr.nr. 1443 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse med senere ændringer

² Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Benniksgaard Golf Course (herefter "BGC") har ved klage af 7. februar 2015 navnlig gjort gældende, at det aktuelt ansøgte ikke på væsentlig måde afviger fra en tidligere godkendt overdækket udslagsplads, jf. fredningsnævnets dispensation af 11. september 2013, og at der bør meddeles lovliggørende dispensation. Klager har redegjort for baggrunden for ansøgningen, herunder også hvorfor bygningen er opført anderledes end tidligere ansøgt. Bl.a. har klager peget på, at der under afgravningen til bygningen er konstateret et kildevæld, som vanskeliggør den ønskede tilpasning i terrænet med jord omkring bygningssiderne. Det er klagers opfattelse, at der ville være meddelt dispensation, hvis der oprindeligt var ansøgt om et projekt med den nuværende udformning.

Sagens oplysninger

Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del, har den 15. januar 2015 meddelt afslag på lovliggørende dispensation til en overdækket udslagsplads til golfspil på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter. Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil på nærmere betingelser. Betingelserne for golfspil i området er fastsat i fredningens § 9. På det tilhørende fredningskort (Tegn.nr. 513-2.14) er angivet arealer, der ikke må anvendes til golfspil.

Fredningsområdet skal ifølge fredningens § 2 bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse. Fredningen indeholder i §§ 4-6 særskilte bestemmelser om beplantning, terrænændringer og bebyggelse mv.:

"§ 4. Beplantning. Der må ikke tilplantes med træer eller buske, selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn. Eksisterende skov skal bevares, og det pålægges ejeren at foretage fornøden genplantning. Eksisterende krat, levende hegn og beplantninger langs veje samt fritstående træer og trægrupper skal bevares. Genplantning må kun foretages som led i naturplejen (...) og skal da ske med egnskarakteristiske løvfældende træer og buske af dansk oprindelse. I levende hegn må der udtyndes, men store træer i hegnet skal bevares.

§ 5. Terrænændringer. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane (...)

§ 6. Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger. Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder o.lign. (...)"

I 1998 er der anlagt en golfbane på de fredede arealer. Golfbanen har været drevet af skiftende ejere, og der har været skiftende ønsker om omlægning af banen, herunder en større omlægning, som det daværende Naturklagenævn godkendte i 2010, men som ikke blev gennemført. BGC, der erhvervede ejendommen efter en konkurs i 2011, har ønsket at gennemføre en omlægning, der kræver dispensation fra fredningen, og som bl.a. indebærer, at udslagsbanen flyttes op mod en række lejligheder, der ligger umiddelbart uden for fredningsområdet, og at der opføres overdækkede udslagspladser i tilknytning til den nye udslagsbane.

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 dispensation til den ønskede omlægning af golfbanen. Det var fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ville forbedre oplevelsen af det fredede område, bidrage til at opretholde de landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til området. Som vilkår var det bl.a. fastsat, at overdækning af udslagspladser skulle tækkes med græstørv.

Efterfølgende ansøgte BGC fredningsnævnet om dispensation til ændringer af det godkendte projekt. I ansøgningen af 2. juli 2013 er der bl.a. anført følgende:

"1. Placering af overdækkede udslagssteder som er vist på visualiseringstegning er den, som blev aftalt med fredningsnævnet den 7. november 2012.

2. Vinklen på overdækningen blev ikke endelig fastlagt på mødet med fredningsnævnet, men var en ca. angivelse, da en indpasning i terrænet var at foretrække så synligheden blev minimal, og vi har valgt en placering vest sydvest, da sikkerheden for vildfarne golfbolde på Fjordvejen også skal sikres.

3. Placeringen giver på denne placering de mindste gener for beboere i lejligheder, idet koteforskellen er 2,75 meter

4. Højeste punkt på taget ved overdækningen vil være ca. 0,50 meter over terrassegulv ved den sydligste lejlighed

5. For at forbedre udsynet fra lejligheder bliver det nuværende skur til boldmaskine fjernet og sat ned i gavlenden på den nye overdækning.

6. Overdækningens størrelse er det absolutte minimum, som kan anvendes til træning, hvor den ene del skal kunne låses og lukkes pga træningsudstyr. Den anden viste træningsplads er på billedet delt op i to for at kunne håndtere højre- og venstrehåndsspillere. Ligeledes er der af konstruktionsmæssige årsager monteret en stolpe i midten, for at overdækningens dimension kan holdes nede og derved syne mindst mulig.

7. Tagdækningen bliver pap med græs.

8. Støttemur mod øst bliver bygget i jernarmeret fundablokke for at holde på jordtryk.

9. Overdækningen opføres i brun bejdsset træ.

10. Selve udslagsbanen vinkles af sikkerhedsgrunde fra stik vest til vest sydvest.

11. De øvrige 15 udendørs træningspladser kommer til at ligge fra 12-20 meter fra lejlighedens terrasser. Skel mellem de to matrikler ligger målt ud fra terrasser fra 10 meter i syd til 2 meter i nord, så spillerne står således ikke tæt på lejligheder.

Som bilag til ansøgningen var der vedlagt et banelayout med angivelse af placeringen af bl.a. de ansøgte overdækkede udslagspladser samt en bygningstegning, visualiseringer og en illustration af, hvorledes den ansøgte bygning ville blive indpasset i terrænet. Det fremgår, at bygningens samlede længde, inklusiv overdækket boldmaskine, ville blive 13 meter, og at bygningen ville blive anlagt med jord omkring flere af bygningssiderne.

Fredningsnævnet meddelte den 11. september 2013 dispensation til de ansøgte ændringer. Det var fredningsnævnets vurdering, at den overdækkede udslagsplads ikke vil påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, hvis den opføres og placeres i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der var medsendt ansøgningen. I et udtrykkeligt vilkår for dispensationen er det fastsat, at den overdækkede udslagsplads skal opføres som vist i ansøgningen.

Sønderborg Kommune meddelte den 30. oktober 2013 landzonetilladelse på følgende vilkår: at udslagspladserne placeres og udføres som vist på en vedlagt illustration, at de overdækkede pladser indpasses i det naturlige terrænet, så de syner af så lidt som muligt fra de bagvedliggende lejligheder, og at der lægges græstørv på taget af de overdækkede pladser.

Sønderborg Kommune konstaterede efterfølgende, at BGC opførte en bygning, som ikke var i overensstemmelse med de fastsatte vilkår, og varslede den 12. marts 2014 påbud om lovliggørelse.

BGC fremsendte den 26. marts 2014 kommentarer til det varslede påbud og ansøgte samme dag om lovliggørende tilladelse. BGC ansøgte bl.a. om at måtte undlade at lægge jord op mod bygningen. BGC henviste i den sammenhæng til kildespringet, som blev opdaget under jordarbejdet. Det er anført, at kildespringet ville have ødelagt den planlagte betonvæg efter kort tid, medmindre der blev bygget dræn i væggen for hver 50 cm, og at dette uforudsete arbejde ville løbe op i adskillige hundrede tusinde kroner, som ansøger ikke har mulighed for at betale. Ansøger ønsker i stedet at indpasse udslagsskuret ved at beplante på skråningen bag bygningen.

Sønderborg Kommune videresendte ansøgningen til fredningsnævnet sammen med aktuelle tegninger. Det fremgår bl.a., at bygningens samlede længde, inklusiv overdækket boldmaskine, vil være 15 meter, og at bygningen opføres uden jord omkring bygningssiderne. Bygningssiden mod øst står frit med en skråning bagved. To skitser udarbejdet af kommunen illustrerer de overdækkede udslagspladser henholdsvis med og uden beplantning. Efterfølgende har Sønderborg Kommune på fredningsnævnets anmodning fremsendt en tegning dateret den 4. marts 2014. Heraf fremgår følgende præcise mål på den aktuelt ansøgte bygning: højde bagkant: 2,32 meter, højde forkant: 3,05 meter, bredde: 5,05 meter og længde: 14,45 meter.

Sønderborg Kommune fremsendte med notat af 6. juni 2014 bemærkninger til det aktuelt ansøgte projekt. Heri er det anført, at de landskabelige hensyn, der var varetaget med det oprindelig ansøgte projekt med indpasning i terræn og videreførelse af horisontale linjer, ikke er varetaget med den aktuelt opførte bygning. Det er kommunens vurdering, at det er nødvendigt at beplante volden for at varetage de landskabelige hensyn. Ved at beplante den nye skråning med træer og buske, der visuelt optager terrænforskellen, kan de horisontale linjer genoprettes, og bygningens silhuet sløres. Det vil ligeledes være ønskeligt, at beplantning forenes med det naturlige hegn syd for udslagshuset, og at beplantningen består af buske og træer, der naturligt findes i området. Bygningen skal tillige males mørk i alle synlige åbninger for ikke at være iøjnefaldende. På den baggrund og med forbehold for eventuelle naboindsigelser i forbindelse med fornyet naboorientering har kommunen til hensigt at give landzonetilladelse til det nu ansøgte projekt på vilkår om, at skrænten beplantes, og at alle åbninger i bygningen males mørke.

Fredningsnævnet modtog på baggrund af en høring af 9. juli 2014 bemærkninger fra Ejerforeningen Rinkenæs og Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg.

Af Ejerforeningen Rinkenæs bemærkninger af bl.a. 7. august 2014, fremgår det, at ejerforeningen er imod den nye placering af udslagsbanen på grund af beliggenheden tæt på lejlighederne. Foreningen er opmærksom på, at der ikke kan gøres noget ved den tidligere dispensation til udslagsbanen, men mener, at samtlige de heri fastsatte vilkår skal fastholdes og overholdes. Vilkårene er fastsat for at varetage hensyn til naboerne, og det er utilfredsstillende, hvis vilkårene tilsidesættes. Vilkårene er bevidst tilsidesat i forventning om en efterfølgende dispensation. Bygningen er for høj og for bred, og der er ikke foretaget nødvendig afskærmende beplantning.

Af Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger af 9. august 2014 fremgår det, at foreningen finder det meget uheldigt, at bygningen ikke er opført som tilladt, og at foreningen er enig i, at bygningen ikke falder ind i landskabet som det tidligere projekt. Grundet de hydrologiske forhold

finder foreningen det dog rimeligt at lade bygningen stå, hvis der etableres en ordentlig beplantning. Foreningen deler synspunktet om, at der bør udføres beplantning med egnstypiske hegnsplanter, og at træværket bør males mørkt både ude og inde. Silhuetten af levende hegn bør ikke kun strække sig ud over begge sider, som skitsen fra Sønderborg Kommune viser, men også bagom bygningen i hele dens længde, svarende til en oprindelig visualisering.

Naturstyrelsen fremsendte den 15. august 2014 bemærkninger til fredningsnævnet som led i teknisk bistand. Det er heri anført, at fredningsnævnet i forbindelse med en dispensation til de foretagne projektændringer bør være opmærksom på den landskabelige påvirkning ved tilplantning med træer og buske, jf. fredningens formål om at bevare det fri udsyn og opretholde de landskabelige værdier samt tillige forbuddet mod beplantning i fredningens § 4. Styrelsen finder, at Sønderborg Kommunes forslag om at sløre bygningens silhuet bør sammenholdes med en eventuel påvirkning af reduceret udsyn fra det bagvedliggende landskab.

Fredningsnævnet besigtigelse den 7. november 2014

Fredningsnævnet besigtigede den 7. november 2014 ejendommen med deltagelse af bl.a. repræsentanter for BGC, Naturstyrelsen, Sønderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg, Friluftsrådet og Ejerforeningen Rinkenæs.

Sønderborg Kommune oplyste, at den overdækkede udslagslads var tænkt udformet som et "hobithus" indpasset i landskabet og nærmest – set fra øst – gravet ned i landskabet eller bygget ind i terrænet. I stedet er der opført en bygning, som ikke er gravet ned i terrænet, og som er blevet længere, men lavere, end det godkendte hus. I forbindelse med projektet er der fældet nogle træer. Bygningen ligger meget synlig, men den kan sløres med en relevant beplantning.

BGC bemærkede, at man havde påbegyndt opførelsen af overdækkede udslagspladser i overensstemmelse med de tegninger og den beskrivelse, som fredningsnævnet har godkendt. Under byggeriet viste der sig imidlertid et voldsomt kildespring fra skrænten bag bygningen. Entreprenøren indstillede arbejdet og oplyste, at det ville være forbundet med store omkostninger at gennemføre det godkendte projekt, og at det ville være yderst betænkeligt at bygge udslagshuset ind i skrænten. Det oprindelige projekt og den oprindelige placering af bygningen blev herefter opgivet. Da golfsæsonen stod for døren, og da der var brug for en driving range, ændrede BGC projektet og opførte den aktuelt ansøgte bygning. For at undgå problemer med kildespring er huset opført med en bagvæg af træ og uden påfyldning af jord i rummet mellem bagvæggen og skrænten. Bygningen er ca. 30 cm lavere end det oprindelige projekt, og byggefeltet er flyttet 1½ meter mod syd.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Sønderborg bemærkede, at foreningen vurderer, at der under de tidligere nævnte betingelser om beplantning og maling med mørk farve kan meddeles en lovliggørende dispensation.

Friluftsrådet bemærkede, at man kan tiltræde, at der meddeles en lovliggørende dispensation på de vilkår, som naturfredningsforeningen foreslår.

Grundejerforeningen Rinkenæs bemærkede, at ejerne ved købet af lejlighederne har lagt vægt på den helt enestående udsigt, der er fra lejlighederne ned mod Flensborg Fjord, og områdets naturværdier. Det er grundejerforeningens opfattelse, at den visuelle opfattelse af bygningen kan dæmpes

– set fra lejlighederne – hvis der etableres en passende beplantning bag bygningen, og at beplantningen holdes nede, så den heller ikke på længere sigt vil tage udsigten.

Påklagede afgørelse af 15. januar 2015

I begrundelsen for afslaget er det anført, at der, da fredningsnævnet den 11. september 2013 meddelte dispensation til den ændrede placering af udslagsbanen og opførelsen af de overdækkede udslagspladser, indgik flere faktorer i vurderingen, herunder at navnlig naturværdierne i området ikke blev forringet, og at udsynet fra lejlighederne ikke måtte forringes. Fredningsnævnet vurderede i den sammenhæng, at udslagshuset ikke ville påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, hvis det blev opført og placeret i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der var vedlagt ansøgningen. BGC har ikke udført udslagshuset i overensstemmelse med den tegning og visualisering, der ligger til grund for fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnet finder ikke, at der ved udformningen af bygningen, der nu er opført, er taget hensyn til de landskabelige værdier, fredningen skal sikre. Såfremt det aktuelt ansøgte projekt var blevet forelagt fredningsnævnet, inden anlægsarbejdet var blevet påbegyndt, ville fredningsnævnet ikke kunne dispensere hertil, fordi bygningen er direkte skæmmende for det fredede landskab.

BGC har tilbudt at sætte en slørende beplantning for at dæmpe den visuelle opfattelse af bygningen. En sådan beplantning vil ikke kunne etableres uden dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 4. Det er fredningsnævnets vurdering, at den foreslåede beplantning vil lukke landskabet på et sted, hvorfra udsigten ned over de fredede arealer er enestående, og på sigt ændre det samlede landskabsbillede i negativ retning. Som følge heraf vil der ikke kunne dispenseres til en beplantning som den skitserede.

Det er derfor fredningsnævnets samlede vurdering, at der ikke kan ske lovliggørelse af udslagshuset og den omlægning af udslagsbanen, der er sket i forbindelse med ændringen af udslagspladsen.

Klager og supplerende bemærkninger

BGC gør navnlig gældende, at bygningen ikke på væsentlig måde afviger fra det tidligere godkendte projekt, og at der ville være meddelt dispensation, hvis der oprindeligt var ansøgt om et projekt med den nuværende udformning. Placeringen af de overdækkede udslagspladser har kun været angivet omtrentligt. Bygningen overholder krav til højde og bredde. Ved en fejl er den opført med en længde på 15 meter i stedet for 13 meter. For så vidt angår tilpasningen i terrænet er henvist til det konstaterede kildespring. Kildespring er vandkilder i jordoverfladen, som ikke præcist kan lokaliseres og drænes væk. Klager er bekendt med, at der skulle have været ansøgt om de pågældende ændringer af bygningen. Hvis arbejdet skulle stoppes og afvente sagsbehandlingen af en ny ansøgning, ville golfklubbens medlemmer imidlertid være flyttet til andre golfklubber i nærheden. Der arbejdes kun på golfbanen uden for golfsæsonen. På besigtigelsen den 7. november 2014 var der enighed om, at beplantning er en acceptabel løsning. Det er præciseret, at det alene er hensigten at beplante den skrå jordvold bag bygningen og at holde beplantningen i samme højde som det græsdedækkede tag. Bygningens længde blev ikke omtalt på besigtigelsen, men indvendig maling med brune jordfarver samt en bedre sløring af indgang og boldmaskine blev foreslået. Desuden er der i klagen peget på, at der tidligere var en overdækket boldmaskine samt to store elmetræer på stedet.

Sønderborg Kommune har ved mail af 16. januar 2015 tillige præciseret, at kommunen ikke foreslår en beplantning oven for skrænten, og bemærket, at der er tænkt på en beplantning, der årligt skal klippes ind og ned i terrænform.

Fredningsnævnet har den 22. januar 2015 supplerende oplyst, at der under besigtigelsen den 7. november 2014 blev talt om beplantning nede i hullet bag bygningen, men at der også blev talt om beplantning i forlængelse af den eksisterende beplantning oven for skrænten for at dæmpe den visuelle opfattelse af bygningen. Bemærkningerne om beplantning har dog ikke været afgørende for fredningsnævnets vurdering af sagen. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at der ved udformningen af den nu opførte bygning ikke er taget hensyn til de landskabelige værdier, som fredningen skal sikre, og at bygningen er direkte skæmmende for det fredede landskab.

Natur- og Miljøklagenævnets sekretariat har den 19. juni 2015 besigtiget fredningsområdet uden deltagelse af sagens parter. Det kunne herved bl.a. konstateres, at der på dele af bygningen er anvendt metalplader som facadebeklædning, og at de udlagte græstørv på bygningens tag var i en ringe forfatning.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra fredningen samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun ske efter reglerne om gennemførelse af fredninger, jf. stk. 5.

Den ansøgte ejendom er omfattet af overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter.

Fredningsnævnet har den 11. september 2013 meddelt dispensation til bl.a. opførelse af en overdækket udslagsplads på nærmere vilkår. Herunder at den overdækkede udslagsplads skal opføres som vist i ansøgningen. Det var fredningsnævnets vurdering, at en overdækket udslagsplads som beskrevet i ansøgningen, ikke var uforenelig med de landskabelige interesser i området. Afgørelsen af 11. september 2013 er ikke påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet. Den aktuelt ansøgte bygning er ikke opført som vist i ansøgningen. Bl.a. er bygningen ikke opført med jord omkring bygningssiderne, og bygningen er opført med en større længde.

Ved vurderingen af, om der bør meddeles lovliggørende dispensation til det aktuelt ansøgte, skal der tages udgangspunkt i en bedømmelse af, om der ved en forudgående ansøgning ville være meddelt dispensation.

Fredningsnævnet har efter en samlet vurdering afslået at meddele lovliggørende dispensation. Fredningsnævnet har herved konkret vurderet, at det nu ansøgte er skæmmende for det fredede område, og at der ikke er grundlag for som foreslået at tillade slørende beplantning omkring bebyggelsen. Fredningsnævnet har anført, at der ikke ville være meddelt dispensation til det nu ansøgte ved en forudgående dispensation.

Der er tale om et fredet område med særlige landskabelige interesser, hvor der som udgangspunkt ikke bør opføres ny bebyggelse. Der gælder efter fredningen et forbud mod bebyggelse både på de arealer, der er udpeget som mulige arealer til golfspil, og på de øvrige fredede arealer.

Natur- og Miljøklagenævnet kan tiltræde, at den aktuelt ansøgte overdækkede udslagsplads har en væsentlig anden fremtræden end den oprindeligt ansøgte, og at bygningen i sin nuværende udformning er skæmmende for det fredede område. Det vil efter nævnets opfattelse være i strid med de interesser, der skal varetages med fredningen, at give lovliggørende dispensation, herunder også at give lovliggørende dispensation på vilkår om beplantning som foreslået.

Natur- og Miljøklagenævnet kan således tiltræde vurderingen af, at der ikke ville være meddelt dispensation ved en forudgående ansøgning. Der foreligger endvidere ikke særlige omstændigheder, der kan begrunde, at der nu bør meddeles lovliggørende dispensation til den opførte bygning. Det af BGC anførte om, at der er konstateret et kildespring, kan ikke føre til, at der bør dispenseres til en fritstående bygning med en størrelse og fremtræden som den aktuelt ansøgte.

Som sagen foreligger, finder Natur- og Miljøklagenævnet dog, at der kan være grundlag for på nærmere vilkår at dispensere til en overdækket udslagsplads, der ikke er tilpasset terrænet som oprindelig ansøgt. Dette må dog forudsætte, at bygningen i højere grad – navnlig for så vidt angår størrelse og materialevalg – udformes under hensyn til fredningsinteresserne i området. Natur- og Miljøklagenævnet har ikke taget stilling til, om dette kan ske ved ændringer af den allerede opførte bygning.

På ovenstående baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels afgørelse af 15. januar 2015 om afslag på lovliggørende dispensation til en overdækket udslagsplads til golfspil på ejendommen matr.nr. 1443 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. BGC må i givet fald forelægge en ansøgning om dispensation til et overdækket udslagssted med en anden udformning for fredningsnævnet.

Line Theil Elikofer
Ankechef

/

Rasmus Thougard Svendsen
Specialkonsulent

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

- Benniksgaard Golf Course, Att.: Jens Enemark, je@benniksgaard.dk
- Sønderborg Kommune, Att.: Bent Albæk, bale@sonderborg.dk og post@sonderborg.dk
- Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del, sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk - J.nr. 22/2014
- Ejerforeningen Bennikshus v/ Mogens Petersen, mogens.petersson@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Sønderborg, soenderborg@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
- Naturstyrelsen, Det Centrale Fredningsregister, nst@nst.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. april 2018
FN SJS 2/2018

J.nr.: FN SJS 2/2018: Ansøgning fra Benniksgaard Golf Klub om lovliggørelse af udslagsskuret på ejendommen matr.nr. 1443, Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs.

Fredningsnævnet har den 8. januar 2018 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Benniksgaard Golf Course ApS (senere ændret til Benniksgaard Golf Klub) om lovliggørende dispensation af udslagsskuret med ændringer ved Benniksgaard Golf Klub på ejendommen matr.nr. 1443, Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten Kommune...”

Naturklagenævnet har den 29. juni 2015 stadfæstet Fredningsnævnets tidligere afgørelse om afslag på lovliggørende dispensation til en overdækket udslagsplads til golfspil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. marts 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Benniksgaard Golf Klub lovliggørende dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Ejendommen matr.nr. 1443, Rinkenæs, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune...”

Overfredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udrykede.

§ 4. Beplantning.

Der må ikke tilplantes med træer og buske, selvom dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturpleje. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt. b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforeningen have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.
- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for ”Høffelbjerg”.
- e. Ved etablering af banerne må terrænændringer på greens og teesteder ikke overstige 40 cm. i forhold til eksisterende, naturligt terræn....”

Fredningsnævnet meddelte den 14. januar 2013 Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at foretage en mindre baneomlægning af golfbanen ved Benniksgaard. Projektet omfattede flytning af udslagsbanen, ændret beplantning og reduktion af arealanvendelsen til golf ved hul nr. 13 og sikkerhedstilpasninger.

Fredningsnævnet har anført følgende om udslagsbanen i afgørelsen:

”...

Den nye udslagsbane og etablering af et nyt naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs:

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen i 1992 fandt der en indgående vurdering sted af det areal, som sagen omfatter, og Overfredningsnævnets flertal besluttede, at det areal, der i dag er matrikuleret som matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, ikke må anvendes til golfspil.

Fredningsnævnet for Sønderjylland meddelte den 17. marts 2004 golfbanens daværende ejer, Fleggaard Holding A/S, dispensation til at anlægge en udslagsbane på matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs. Denne dispensation er blevet udnyttet, idet der i årene herefter blev anlagt en udslagsbane.

Ifølge ansøgningen skal en del af matr. nr. 1445 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs, fortsat anvendes til udslagsbane, men den nye udslagsbane skal anlægges parallelt med Fjordvej med udslag fra arealet nedenfor og vest for boligblokkene, og i forbindelse hermed skal der etableres overdækkede pladser på udslagsbanen til undervisningsbrug.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at ændringen af udslagsbanen, så udslagsretningen bliver parallelt med Fjordvej, og at der etableres 2 overdækkede udslagssteder, samtidig med det store udlæg af naturarealer syd for Fjordvej, vil forbedre oplevelsen af det fredede landskab, bidrage til at opretholde de landskabelige værdier og sikre offentlighedens adgang til området i overensstemmelse med intentionerne bag Overfredningsnævnets afgørelse, truffet den 21. december 1992.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Benniksgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre delprojekt 1 og at etablere det nye naturområde på matr. nr. 1445 Rinkenæs på vilkår

at overdækningen af udslagsstederne på udslagsbanen tækkes med græstørv,

at der ikke etableres beplantning mellem tee-stederne (måtterne) på udslagsbanen,

at eventuel overskydende jord fra terrænreguleringerne og genslyngning af vandløb deponeres uden for det fredede område,

og

at hegning skal ske med et dobbelttrådet hegn på naturpæle.”

Benniksgaard Golf Course ApS ansøgte den 2. juli 2013 Fredningsnævnet om dispensation til at foretage sikkerhedstilpasninger ved udslagsbanen, at trække en sti nedenfor udslagsbanen længere væk fra banen, at ændre placeringen af skuret med boldmaskinen og endelig at anlægge overdækkede udslagspladser sydvest for lejlighedskomplekset, der er opført ovenfor udslagsbanen, i stedet for den nordligere placering nedenfor lejlighedskomplekset.

Benniksgaard Golf Course ApS anførte i ansøgningen om de overdækkede udslagspladser blandt andet:

”...

1. Placering af overdækkede udslagssteder som er vist på visualiserings tegning er den, som blev aftalt med fredningsnævnet den 7. december 2012.
2. Vinklen på overdækningen blev ikke endelig fastlagt på mødet med fredningsnævnet men var en ca. angivelse da en indpasning i terræn var at foretrække så synligheden blev minimal, og vi har valgt en placering vest syd vest da sikkerheden for vildfarende golfbolde på fjordvejen også skal sikres.
3. Placeringen giver på denne placering de mindste gener for beboere i lejligheder idet kote højde forskelen er 2,75 meter.
4. Højeste punkt på taget ved overdækningen vil være ca. 0,50 meter over terrassegulv ved den sydligste lejlighed.
5. For at forbedre udsynet fra lejligheder bliver det nuværende skur til boldmaskine fjernet og sat ned i gavlenden på den nye overdækning.
6. Overdækningens størrelse er det absolutte minimum som kan anvendes til træning hvor den ene del skal kunne låses og lukkes p. ga. træningsudstyr. Den anden viste træningsplads er på billedet delt op i to for at kunne håndtere højre og venstre hånds spillere. Ligeledes er der af konstruktionsmæssige årsager monteret en stolpe i midten for at overdækningens dimension kan holdes nede og derved syne mindst mulig.
7. Tagdækningen bliver pap med græs.
8. Støttemur mod øst bliver bygget i jern armeret fundablokke, for at holde på jordtryk.
9. Overdækningen opføres i brun bejdset træ.
10. Selve udslagsbanen vinkles af sikkerhedsgrunde fra stik vest til vest syd vest.
11. Det øvrige 15 udendørs træningspladser kommer til at ligge fra 12 – 20 meter fra lejligheders terrasser. Skel mellem de to matrikler ligger målt ud fra terrasser fra 10 meter i syd til 2 meter i nord så spillerne står således ikke tæt på lejligheder...”

Fredningsnævnet meddelte herefter den 11. september 2013 Bennikesgaard Golf Course ApS dispensation til at gennemføre de ansøgte ændringer.

Fredningsnævnet har anført følgende i begrundelsen for dispensationen:

”...

Det er Fredningsnævnets vurdering, at såfremt de ændringer af det projekt, som Fredningsnævnet dispenseret til den 14. januar 2013, bliver gennemført, vil risikoen fra vildfarende golfbolde mindskes og forbedre udsynet fra lejlighederne ovenfor udslagsbanen uden at forringe naturværdierne i området.

Fredningsnævnet vurderer, at træningshuset ikke vil påvirke den visuelle opfattelse af det fredede område, såfremt det opføres og placeres i overensstemmelse med den skitse og visualisering, der er medsendt ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Bennikesgaard Golf Course dispensation til at gennemføre de ansøgte ændringer på vilkår,

at udslagsbanen placeres som vist på luftfotoet med overskriften ”Natur- og bane layout”, dateret juni 2013,

og

at træningshuset til udslag opføres som vist på ansøgningen.

De vilkår, der er fastsat i Fredningsnævnets afgørelse, meddelt den 14. januar 2013, vedrørende udslagsbanen og sikkerhedstilpasningerne er fortsat gældende.”

Sønderborg Kommune har i mail af 3. april 2014 orienteret Fredningsnævnet om, at kommunen er blevet opmærksom på, at den overdækkede udslagsplads, der er under opførelse på Benniksgård Golf Course, ikke overholder de vilkår, der er stillet af Fredningsnævnet i forbindelse med dispensationen den 13. september 2013 fra Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på omlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten Kommune ...” til opførelse af en overdækket udslagsplads på Benniksgård Golf Course.

Fredningsnævnet traf den 15. januar 2015 afgørelse om det på det tidspunkt opførte udslagsskur på ejendommen. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for at give en lovliggørende dispensation. Afgørelsen blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet der ændrede afgørelsen den 29. juni 2015.

Af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse fremgår:

”Fredningsnævnet har efter en samlet vurdering afslået at meddele lovliggørende dispensation. Fredningsnævnet har herved konkret vurderet, at det nu ansøgte er skæmmende for det fredede område, og at der ikke er grundlag for som foreslået at tillade slørende beplantning omkring bebyggelsen. Fredningsnævnet har anført, at der ikke ville være meddelt dispensation til det nu ansøgte ved en forudgående dispensation.

Der er tale om et fredet område med særlige landskabelige interesser, hvor der som udgangspunkt ikke bør opføres ny bebyggelse. Der gælder efter fredningen et forbud mod bebyggelse både på de arealer, der er udpeget som mulige arealer til golfspil, og på de øvrige fredede arealer.

Natur- og Miljøklagenævnet kan tiltræde, at den aktuelt ansøgte overdækkede udslagsplads har en væsentlig anden fremtræden end den oprindeligt ansøgte, og at bygningen i sin nuværende udformning er skæmmende for det fredede område. Det vil efter nævnets opfattelse være i strid med de interesser, der skal varetages med fredningen, at give lovliggørende dispensation, herunder også at give lovliggørende dispensation på vilkår om beplantning som foreslået.

Natur- og Miljøklagenævnet kan således tiltræde vurderingen af, at der ikke ville være meddelt dispensation ved en forudgående ansøgning. Der foreligger endvidere ikke særlige omstændigheder, der kan begrunde, at der nu bør meddeles lovliggørende dispensation til den opførte bygning. Det af BGC anførte om, at der er konstateret et kildespring, kan ikke føre til, at der bør dispenseres til en fritstående bygning med en støjrelse og fremtræden som den aktuelt ansøgte.

Som sagen foreligger, finder Natur- og Miljøklagenævnet dog, at der kan være grundlag for på nærmere vilkår at dispensere til en overdækket udslagsplads, der ikke er tilpasset terrænet som oprindelig ansøgt. Dette må dog forudsætte, at bygningen i højere grad - navnlig for så vidt angår støjrelse og materialevalg - udformes under hensyn til fredningsinteresserne i området. Natur- og Miljøklagenævnet har ikke taget stilling til, om dette kan ske ved ændringer af den allerede opførte bygning.

På ovenstående baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig dels afgørelse af 15. januar 2015 om afslag på lovliggørende dispensation til en overdækket udslagsplads til golfspil på ejendommen matr.nr. 1443 Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs. BGC må i givet fald forelægge en ansøgning om dispensation til et overdækket udslagssted med en anden udformning for fredningsnævnet.”

Benniksgaard Golf Course indgav herefter i maj 2017 en ansøgning om lovliggørende dispensation. Fredningsnævnet besigtigede derefter udslagsskuret den 31. august 2017. Ansøgningen kunne ikke umiddelbart imødekommes. Fredningsnævnet udtalte, at Jens Enemark i samarbejde med Sønderborg Kommune skulle udarbejde et mere detaljeret forslag vedlagt visualiseringer på en ændret udformning af skuret i overensstemmelse med udtalelsen fra Miljø- og Naturklagenævnet.

I den nye ansøgning har Benniksgaard Golf Klub specifikt ansøgt om følgende:

A. Maling af udslagsskuret udvendigt og indvendigt med RAL 8017 brun eller anden farve efter nævnets ønske.

B. Etablering af lav dige med græs på det flade terræn ud til skråningen ned mod udslagsskuret. Udfylde mellemrum mellem skur og terræn med lav beplantning af hjemmehørende buske og krat som trækkes med ned langs den sydlige endegavl.

C. Udvidelse af taget med ca. 1½-2 meter mod øst og syd. Lukke hul under udhæng ved at udvide skurets træbeklædningen i den sydlige side af fronten samt den østlige side af nordgavlen. Mindre jordpåfyld med græs øst og syd for skuret på det plane terræn.

D. Retablering af det oprindelige dige med levende hegn.”

Sønderborg Kommune har følgende bemærkninger til ansøgningen:

”

Sønderborg Kommune vurderer at tiltag A, B og C vil bevirke at skuret i højere grad end i dag indpasses i landskabet på nord- og øst- sydsiden af skuret. Den malede inderside af skuret bevirker også at skuret bliver væsentligt mindre iøjnefaldende set fra vest. Tiltag A, B og C er efter Sønderborg kommunes vurdering også i overensstemmelse med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af den 9. juni 2015.

Dog nævnes det under tiltag B, at det nu væsentligt mindre hul mellem bagsiden af skuret og det bagvedliggende terræn beplantes med en lav beplantning bestående af hjemmehørende arter. Sønderborg Kommune vurderer, at denne del af tiltag B er i strid med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af den 9. juni 2015. Ansøger er villig til at udelade denne del af tiltag B.

Sønderborg Kommune bakker op om ansøgers beslutning om at undlade en løsning, som indbefatter etableringen af et sikkerhedshegn da etableringen af sådan et hegn efter kommunens vurdering vil være i strid med fredningens formål.

Tiltag D vil der imod være i strid med Fredningsnævnets kendelse af 15. januar 2015 samt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af den 29. juni 2015 i det, at der ifølge fredningskendelsens § 4 ikke må tilplantes med nye træer eller buske eller plantes nye hegn. Fredningskendelsen er fra d. 21. december 1992.

Sønderborg Kommune tillader sig dog at gøre opmærksom på det forhold, at der på tidspunktet, da fredningsteksten blev skrevet og frem til 2006, stod et beplantet sten- og jorddige på netop

denne placering. Valget af denne løsning vil derfor kunne betragtes som en delvis reetablering af sten- og jorddiget inklusiv en lav beplantning, som ikke generer udsigten fra lejlighederne bag skuret. Sønderborg Kommune vurderer ud fra visualiseringen at tiltag D vil indpasse skuret i landskabet, men tiltaget er i strid med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af den 29. juni 2015.

...

Sønderborg Kommune vurderer at alle de foreslåede tiltag gør, at bygningen i højere grad end i dag indpasses i landskabet og at tiltag A, B og C kan implementeres uden at kompromitere Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af den 29. juni 2015 samt Fredningsnævnets kendelse af d. 15. januar 2015.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. marts 2018, hvor nævnet tilige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Henrik Lang, Jens Enemark og greenkeeper chef Robert Nordberg på vegne Benniksgaard Golf Klub, Bent Albæk og Jane Ruby Hansen på vegne Sønderborg Kommune og Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk gennemgik ansøgningen.

Jane Ruby Hansen oplyste, at det vil være i strid med fredningen at etablere et hegn på taget. Billede R i ansøgningen giver ifølge kommunen det bedste visuelle indtryk.

Finn Lindhart tilsluttede sig, at billede R viser den bedste løsning på problemet med taget.

Jane Ruby Hansen oplyste, at volden foran skuret vil få en højde på 20-50 cm.

Spørgsmålet om beplantning og genetablering af et gammelt dige, der var fjernet blev drøftet.

Skurets ud- og indvendige farve blev drøftet.

Finn Lindhart oplyste, at man fra DNs side gerne så, at der blev brugt 2 forskellige farver.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

Natur- og Miljøklagenævnet har i afgørelsen af 29. juni 2015 udtalt, at der kan være grundlag for på nærmere vilkår at dispensere til en overdækket udslagsplads, der ikke er tilpasset terrænet som oprindeligt ansøgt. Dette må dog forudsætte, at bygningen i højere grad - navnlig for så vidt angår størrelse og materialevalg - udformes under hensyn til fredningsinteresserne i området.

På baggrund af flere besigtigelser af skuret og de udarbejdede visualiseringer finder nævnet, at der nu i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan meddeles dispensation til udslags-skuret på vilkår:

at taget på skuret beklædes med græstørv,

at taget forlænges 1½ m fra skurets bagvæg ind mod terræn,

at der etableres en vold på 20-50 cm foran skuret,

at denne vold beklædes med græs og i øvrigt holdes fri for beplantning, således at skuret set fra parkeringspladsen vest for skuret får det udtryk, der fremgår af billede P til ansøgningen,

at taget ikke forlænges mod syd men at der etableres en lille jordvold svarende til jordvolden foran skuret,

at "hullet" imellem skrænten og skurets nordlige gavl lukkes med jord og beplantning,

at skuret ind- og udvendigt males med samme brunlige farve-RAL 8017.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 11. april 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Benniksgård Golf Klub, info@benniksgaard.dk, je@benniksgaard.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, jrhs@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; chbru@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderjylland: soenderjylland@friluftsraadet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

24. august 2020
FN SJS 13/2020

J.nr.: FN SJS 13/2020: Ansøgning om godkendelse af fornyet plejeplan samt ansøgning om dispensation til etablering af søer og beplantning på matr.nr. 1443 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs m.fl.

Fredningsnævnet har den 26. februar 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Benniksgård Golf Klub (herefter BGK) om godkendelse af fornyet plejeplan samt ansøgning om dispensation til etablering af søer og beplantning på matr.nr. 1443 Rinkenæs ejerlav, Rinkenæs m.fl.

Ejendommen matr.nr. 1443, Rinkenæs, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune. Fredningen har bl.a. til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab, sikre området som et godt levested for planter og dyr og muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

Ansøgningen er indsendt i forlængelse af en tidligere ansøgning i FN SJS 27/2017, som blev udsat på, at der udarbejdes en ny plejeplan.

Sønderborg Kommune har med ansøgningen indsendt den fornyede plejeplan og oplyst, at den nuværende plejeplan fra 2012 indeholder forskellige naturtiltag med udgangspunkt i de fastsatte vilkår for udnyttelse af arealet til golfbane, men kun er delvist udførte. Sønderborg Kommune har oplyst, at der er enighed med ejeren, foreningen Benniksgård Golf Klub, om den fornyede plejeplan.

Fredningsnævnet skal derfor ikke træffe afgørelse om godkendelse af selve den fornyede plejeplan jf. bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn § 1, men plejeplanen indeholder nye naturplejetiltag i form af etablering af søer og beplantning, som kræver, at Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 26. juni 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til BGK til dele af det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har fastsat følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

§ 4. Beplantning.

Der må ikke tilplantes med træer og buske, selvom dette ville være lovligt efter landbrugsloven. Der må heller ikke etableres nye levende hegn.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

....”

Det hedder i ansøgningen fra Sønderborg Kommune:

”...

Plejeplanen er udarbejdet i fællesskab mellem Benniksgård Golf Klub (herefter BGK) og kommunen. Ejer af ejendommen, BGK, ønsker med den nye tilpassede plejeplan at rette op den situation der er opstået ved at vilkår, der er fastsat i forbindelse med tidligere dispensationer fra fredningen, ikke er blevet overholdt. Plejeplanen tager afsæt i de eksisterende forhold på ejendommen og suppleres med nye naturplejetiltag, som vil kunne bidrage til en øget naturværdi på arealerne, bedre og mere sikre adgangsforhold for besøgende i området samt opretholdelse af de landskabelige værdier.

...”

Fredningsnævnet skal som nævnt ikke træffe afgørelse om fredningsplanen, da der er enighed om denne, men der i plejeplanen tiltag, der kræver dispensation fra fredningen.

Det fremgår af den fornyede plejeplan, at de overordnede plejeformål er:

”...

Overordnet plejeformål

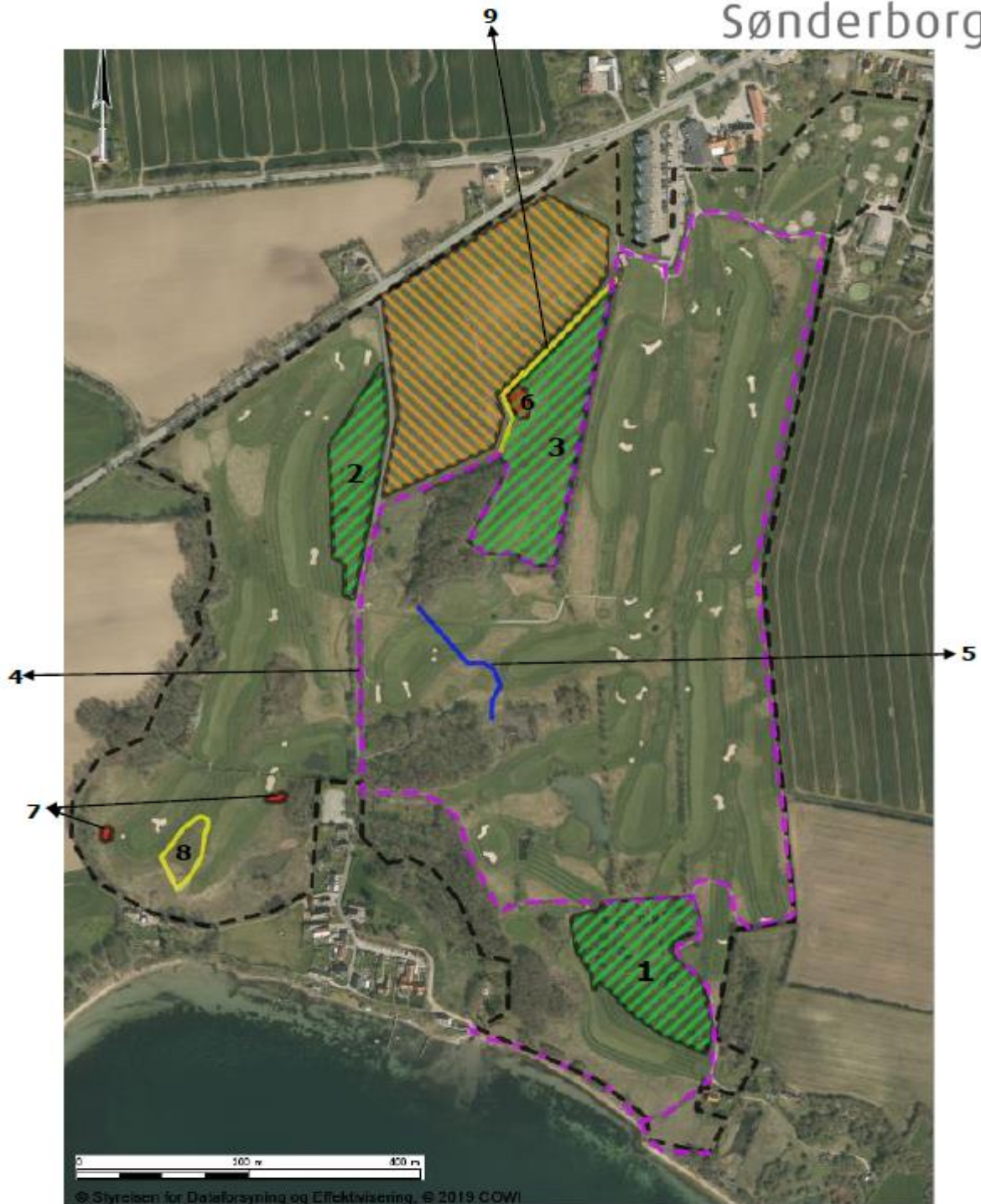
Plejeplanens fokus er at sikre et pleje- og driftsniveau, som tilgodeser de naturmæssige og rekreative værdier i områder, såvel som golfklubbens behov for et funktionelt baneanlæg. Det er plejeplanens formål at opfylde fredningskendelsens formål om, at:

- opretholde de landskabelige værdier og bevare det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord,
- bevare området som et godt levested for planter og dyr,
- forbedre offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området, og
- at forbedre de rekreative muligheder.

...

Nr. på kort	Mulige naturplejeforanstaltninger - kræver dispensation for fredningen	Beskrivelse
5	Åbning af ca. 350 m rørlagt vandløb	På sigt ønskes det muliggjort at åbne ca. 350 m rørlagt vandløb mellem to åbne vandløbsstrækninger. Vandløbet gives et mere naturligt forløb.
6	Etablering af sø syd for driving range	Der ønskes etableret en lavbundet sø på ca. 700 m ² syd for driving range. Søen ønskes anlagt for at forbedre forholdene for forskellige paddearter.
7	Etablering af to søer vest for Stranderød	Der ønskes etableret en lavbundet sø på hhv. ca. 200 m ² og 250 m ² vest for Stranderød. Søerne ønskes anlagt for at forbedre forholdene for forskellige paddearter.
9	Etablering af levende hegn syd for driving range	Etablering af ca. 245 m læhegn bestående af hjemmehørende træer og buske syd for driving range. Læhegnet skal afskærme driving range og fungere som spredningskorridor for dyr og planter.
8	Plantning af 20 solitær træer	Der ønskes plantet 20 solitær træer. Træerne vil være en blanding af hjemmehørende træarter. Skal fungere som et landskabsselement og levested for bl.a. fugle.

” ...

Kortbilag 3: Oversigtskort over området med eksisterende og fremtidige plejetiltag.

Sønderborg Kommune har efterfølgende præciseret det ansøgte om etablering af søer og beplantning pkt. 6 – 8 i plejeplanen men ikke pkt. 5, der ikke er behandlet af fredningsnævnet. Det drejer sig om følgende:

Sø, pkt. 6 i plejeplanen: En lavvandet sø på ca. 700 kvm med en maksimal dybde på 120 cm. Bred-anlægget udføres som 1:5-1:8. Søen udformes dynamisk, så den passer bedst muligt ind i landska-bet.

Søer, pkt. 7 i plejeplanen: To lavvandede søer på hhv. 200 kvm og 250 kvm med en maksimal dybde på 100 cm. Bredanlægget udføres som 1:5. Søerne udformes med naturlige bugter, så de pas-ser bedst muligt ind i landskabet.

Levende hegn, pkt. 9 i plejeplanen: Etableres som et 5-rækket hegn med egnstypiske løvbærende buske og træer. Der laves et hul i hegnet på ca. 5-7 meter ud for søen (pkt. 6 i plejeplanen), dvs. at der her ikke plantes noget, så der fortsat er indsigt til søen også efter at hegnet er groet til. Hegnet vil gro op til ca. 3-5 meter højde og kan plejes/udtyndes efter behov.

Solitære træer, pkt. 8 i plejeplanen: Løvbærende, hjemmehørende træer f.eks. fuglekirsebær, lind, eg og spidsløn.

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er ca. 1,6 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-om-råde nr. 197 for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Det er kommunens vurde-ring, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Museum Sønderjylland har i en mail af 11. juni 2020 oplyst:

”...

De fleste punkter har museet ingen bemærkninger til, men vi vil gerne kommentere pla-nens pkt. 9 om etablering af læhegn. Som udgangspunkt er nye hegn i modstrid med fred-ningens hensyn til at bevare det frie udsyn. Vi kan ikke uden besigtigelse vurdere, om et sådant hegn i væsentlig grad vil genere det beskyttede frie udsyn i pågældende tilfælde. Under forudsætning af, at nævnet ikke i det forhold ser en hindring for dispensation, vil museet anbefale en anden form end den foreslåede.

Femrækkede hegn er en moderne form, hvorimod egnens gamle hegn som udgangspunkt er enrækkede eller i hvert fald smallere. Derfor vil vi anbefale, at hegnet anlægges smallere og meget gerne med skelen til det nord-syd-gående hegn lidt længere mod øst, som er sær-ligt beskyttet, så de to hegn vil virke harmoniske sammen.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 26. juni 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Gitte Thomsen og Teis Vang Jensen på vegne Sønderborg Kommune. For BGK deltog, formand Finn L. Nielsen, sekretær Tobias Tesch og greenkeeper Robert Nordberg.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Finn L. Nielsen anviste placeringen af de ønskede tiltag og redegjorde for ansøgningen. Læhegnet (pkt. 9 i plejeplanen) ønskes plantet, således at der sker en bedre afgrænsning af driverange-området i forhold til mark-området mod øst. Den store sø (pkt. 6 i plejeplanen) ønskes alene anlagt, som et forskønnende element i området. De mindre søer (pkt. 7 i plejeplanen) ønskes anlagt dels som et forskønnende element og for at sikre, at golfbanerne så vidt muligt ikke oversvømmes. De solitære træer ønskes opsat for bedre at adskille to golfhuller. Det er endvidere et håb, at træerne vil optage noget af det vand, der til tider kan give problemer på banerne. Der ønskes plantet 20 træer indenfor et areal på 400 m². Der er et ønske om, at det bliver hjemmehørende løvbærende træer.

Gitte Thomsen oplyste, at Sønderborg Kommune ikke har bemærkninger til ønsket om opsætning af et læhegn, da det ikke forventes, at højden på dette vil give nogen større problemer med indsigten til området. Der er endvidere ingen bemærkninger til ønsket om etablering af søer. Med hensyn til træerne er det kommunens opfattelse, at dette bør kunne accepteres, så længe disse ikke ødelægger indtrykket af et åbent landskab. Det er vigtigt, at træernes solitære udtryk bevares. Etableringen af de mindre søer og træerne kræver i øvrigt Kystdirektoratets tilladelse.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, der for så vidt angår ansøgningen omkring etablering af en 700 m² lavvandet sø har oplyst:

”Miljøstyrelsen vurderer, at en sø med en størrelse på 700 m² kan fungere som et godt levested på planter og dyr, herunder diverse bilag IV-arter, såfremt anbefalinger om etablering og pleje følges.

Miljøstyrelsen kan henvise til styrelsens hjemmeside om naturtyper og pleje, herunder små søer og vandhuller. Her fremgår det bl.a.:

Vandhulspleje

En del af den vandhulspleje, der foretages, er målrettet en eller flere arter af padder. Ved at skabe gode levesteder for padderne tilgodeses samtidig en lang række andre arter, for eksempel insekter.

Det gode paddevandhul

- Rent vand.
- Lysåbne forhold, lavvandede partier og ingen stejle brinker.
- Beskyttede omgivelser som f.eks. afgræssede randzoner.
- Ingen fisk, andehold, krebs eller fodring i og nær ved vandhullet.
- Ingen grøfter/tilløb, der kan medføre forurening og tilvandring af fisk.

(...)

Anlæg af nye vandhuller

Gennem de seneste årtier har nyetablering og genetablering skabt mange nyt vandhuller, omkring 500-800 pr. år. Tre vigtige retningslinjer gør sig gældende ved nyanlæg af vandhuller:

1. Sikring af vandkvalitet. Vandhullet bør friholdes for forurening.

2. Den fysiske udformning af et vandhul bør være varieret for at sikre en høj biodiversitet. Etablering af en mosaik af småvandhuller med forskellig grad af vandstandsændringer og udtørringer frem for et enkelt vandhul giver en større effekt. Det bekræftes bl.a. af en undersøgelse fra Schweiz.

3. Etablering af vandhuller bør ske i sammenhæng med andre vådområder for at sikre gode spredningsmuligheder.

En del vandhulsprojekter har været målrettet nogle af de padder, som er truede og/eller som er Bilag IV arter. Det gælder især klokkefrø, løgfrø, grønbroget tudse og strandtudse. Vandhuller, der opfylder deres krav til levesteder, tilgodeser samtidig en række andre arter, bl.a. Bilag IV arterne stor vandsalamander, der kræver rent vand samt spidssnudet frø.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane.

Ad pkt. 6:

Fredningsnævnet kan på baggrund af de oplysninger, der er indhentet hos Miljøstyrelsen godkende etableringen af en lavvandet sø på 700 m². Søen har efter det oplyste alene det formål at skulle forskønne området, men ifølge oplysningerne fra Miljøstyrelsen vil søen kunne medvirke til at sikre området som et godt levested for planter og dyr.

Ad pkt. 7:

Fredningsnævnet finder endvidere, at anlæggelsen af de to mindre søer ikke er i strid med fredningens formål og meddeler dispensation hertil.

Ad pkt. 8:

Med hensyn til de solitære træer finder Fredningsnævnet, at 20 træer vil virke for voldsomt. Det vil ødelægge indtrykket af det åbne landskab. Fredningsnævnet vurderer, at opsætning af 8-10 træer på et areal på 400 m² og fordelt således, at det solitære udtryk bevares, ikke vil være i strid med fredningens formål. Der kan derfor alene gives dispensation til plantning af 8-10 træer.

Ad pkt. 9:

Efter besigtigelsen af området finder Fredningsnævnet, at etableringen af et læhegn vil være i strid med fredningens formål. Det vil bryde linjen i landskabet og ødelægge udtrykket af et åbent og kuperet landskab. Fredningsnævnet meddeler derfor afslag på ansøgningen om dispensation til opsætning af et læhegn.

Fredningsnævnet meddeler herefter sammenfattende i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, BGK, dispensation til etablering af en lavvandede sø på 700 m² og 2 mindre søer og plantning af træer på vilkår,

at den lavvandede sø (pkt. 6 i plejeplanen) etableres i overensstemmelse med ansøgningen og således, at Miljøstyrelsens anbefalinger omkring etableringen og plejen af søen følges,

at de to mindre søer (pkt. 7 i plejeplanen) etableres i overensstemmelse med ansøgningen, og

at der alene opsættes 8-10 hjemmehørende løvbærende træer, som på det i ansøgningen anviste sted fordeles jævnt på et areal på 400 m² (pkt. 8 i plejeplanen).

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 24. august 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Benniksgaard Golf Klub, info@benniksgaard.dk, je@benniksgaard.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, giad@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

26. april 2022

FN SJS 46/2021

FN SJS 46/2021: Ansøgning fra Benniksgaard Golf Klub (BGK) om dispensation til omlægning af Driving Range (udslagsbane) på Benniksgård Golf Klub indenfor Benniksgårdfredningen.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Benniksgaard Golf Klub (BGK) om dispensation til omlægning af Driving Range (udslagsbane) på Benniksgård Golf Klub.

Ejendomme er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune.

Fredningsnævnet behandlede sagen på nævnets møde den 9. september 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Herefter har sagen afventet en revideret ansøgning, hvilken har været sendt i høring med høringsfrist den 31. januar 2022.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele BGK dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende

...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e.

§ 6. Bebyggelse og andre anlæg samt transportable indretninger.

Der må ikke opføres bygninger, herunder skure, boder o. lign.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes faste hegn, reklamer, tårne, master eller vindmøller... Til jordbrugsformål må der dog hegnes med almindelige kreaturhegn i indtil 1,2 m højde

...

§ 9. Golfspil.

De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må anvendes til golfspil på følgende betingelser:

- a. Før anlæg af golfbane påbegyndes, skal fredningsnævnet have godkendt et detailprojekt samt en plan for naturpleje. Detailprojektet skal overholde bestemmelserne nedenfor i pkt b-e. Detailprojektet skal således omfatte offentlighedens adgang og kan indeholde tilvejebringelse af opholdsarealer med enkelte bænke og anbringelse af skiltning m.v. af hensyn til offentlighedens færdsel og ophold i området. Før fredningsnævnet godkender detailprojektet og planen for naturplejen, skal Sønderjyllands amt, Gråsten kommune, Gråsten statsskovdistrikt og Danmarks Naturfredningsforeningen have haft lejlighed til at udtale sig.
- b. I detailprojektet skal indgå et stisystem i princippet som vist på fredningskortet. Disse stier skal ved ejerens foranstaltning være anlagt, når golfbanen tages i brug. Nyanlagte stier må kun være naturstier uden fast belægning. Alle stier skal vedligeholdes af ejeren, så længe arealerne helt eller delvist benyttes til golfspil.
- c. De enkelte baner skal placeres således, at man kan færdes på stierne i området (herunder Gendarmstien) og på vejene Stranderød og Fjordvej med et minimum af risiko for at blive ramt af en golfkugle.
- d. Der må ikke placeres greens og bunkers syd for ”Høffelbjerg”.

Af ansøgningen fremgår:

”...

Projektet består af reetablering/omlægning af Driving range, som vil blive trukket så langt mod øst som muligt og vil blive anlagt i en halvbue. Den eksisterende Driving Range vil blive fjernet og planeret. Den nye

Driving Range vil blive opbygget i tre niveauer, så man kan se udover hele anlægget. Bundopbygning under udslagsmåtter er indledningsvis 20 cm stabilgrus og efterfølgende 5 cm stenslag som komprimeres og rettes af. Langs med udslagsmåtterne anlægges en 115 cm bred sti med grå herregårdssten. I enden af Driving Range anlægges et plateau med græs på ca. 100 m² hvor folk kan slå ud fra græsunderlag. Foran det allerede etablerede udslagsskur vil de eksisterende måtter blive fjernet. Der vil blive gravet ud og etableret et område med fliser i 2 meters bredde, samt lagt nye udslagsmåtter, der er i plan med jordoverfladen og derved forskønne området, da de nuværende udslagssteder fjernes. Ved indgangen til Driving Range er det planen, at etablere en terrasse på 35 m² med 30*30 fliser til tilskuere.”

Sønderborg Kommune har om natura 2000 og bilag IV-arter oplyst:

”Der er 1,8 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område (Habitatområde: Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als. Fuglebeskyttelse: Flensborg Fjord og Nybøl Nor). Det er kommunens vurdering, at omlægningen af Driving Range ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på nævnets møde den 9. september 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog forretningsfører i Benniksgaard Golf Klub René Klausen, formanden for Ejerforeningen Bennikshus Villy Jensen, formanden for Benniksgaard Golf Klub Finn Lunding Nielsen, greenkeeper Robert Norberg og Trine Fryjana Theede.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Villy Jensen oplyste kort, at ejerforeningen Bennikshus umiddelbart ikke havde bemærkninger til ansøgningen, men at der vil blive indgivet en skriftlig udtalelse fra foreningen. Herefter forlod Villy Jensen mødet.

René Klausen anviste den ønskede ændring af den eksisterende ”driving range”. De eksisterende træ-kasser, hvorpå udslagsstedet er anlagt er ved at være udtjent. Desuden er der en udfordring med bækken nedenfor driving range området. Man ønsker derfor at trække området tættere på den eksisterende bebyggelse og hæve terrænet.

Finn Lunding Nielsen supplerede og oplyste, at der oplagt er et behov for modernisering af området. I den forbindelse vil udfordringen med bækken med videre kunne søges afhjulpet ved en ny placering af ”rangen” som anvist med markeringerne, der var opsat i forbindelse med besigtigelsen. Der vil med pile blive angivet en udslagsretning for at undgå problemer med golfbolde, der rammer de forkerte områder. Man vil med den ændrede placering undgå at skulle klippe græsset på den anden side af bækken. Første del af udslagsmåtterne kan i princippet godt flyttes det eksisterende terræn for at undgå for store terrænændringer. Der er ved indretningen taget højde for, at bolde ikke bør kunne blive slået ud på den Fjordvejen nord for området. Der er behov for at hæve terrænet, så spillerne kan se, hvor boldene lander.

Trine Fryjana Theede forespurgte, om den på fredningskortet angivne sti mellem den ønskede nye driving range og Fjordvejen fortsat findes, og om ændringen af driving range-området vil kunne give problemer for dem, der færdes på stien.

Repræsentanterne fra golfklubben oplyste, at der efter deres opfattelse aldrig havde været en sti det pågældende sted.

Sagen blev herefter udsat på en eventuel revideret ansøgning, hvor terrænændringerne reduceres samt på undersøgelser vedrørende stierne i forhold til fredningskortet.

I mail af 27. september bekræftede formanden for Ejerforeningen Bennikshus, at ejerforeningen ikke havde bemærkninger til ansøgningen.

I mail af 13. december 2021 oplyste Sønderborg Kommune:

”

Ansøger har bl.a. sendt følgende

20. september 2021: *”Vi har efter besigtigelsen og efter samtale med naboerne, blevet enige om nogle ændringer som tilgodeser naboernes ønsker i.f.t. skel og niveau. Vores forståelse på formanden for fredningen, var betæneligheder mht. højden af den første del mod syd, som vi bl.a. tager hensyn til i vores nye oplæg. Vi vender snarest tilbage med de efterspurgte detaljer, illustration og beskrivelser af vort endelige projekt.”*

19. oktober 2021: *” 211019 revideret udslagsområde:*

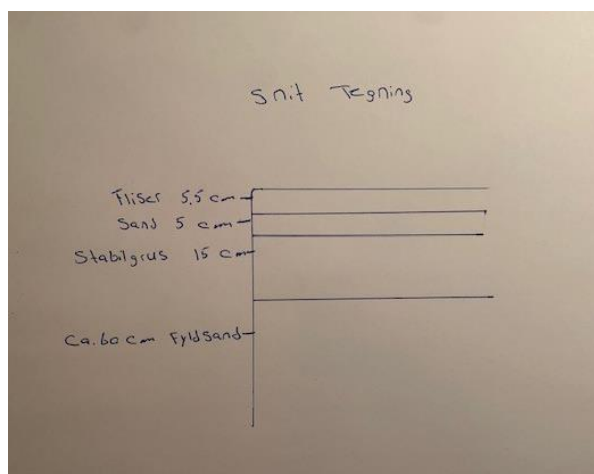
- 1. Vi har rykket terrassen længere mod nord/vest – hvor den er placeret bag ved udslagsmåtten og flise-sti. Terrassen vil blive sænket ca. 60 cm i forhold til udslagsmåtterne foran.*
- 2. ”Starten” af udslagsområdet (måtte og sti) mod syd – rykkes mod vest, sådan at vi holder os inden for skellet til vores egen matrikel. Niveau angivet med kote ”0” – er i niveau med nuværende terræn, dvs. ingen påfyldning.*
- 3. Den 1. sektion frem til kote 60 – holdes i vatter. Herefter vil der være en rampe, ned til næste niveau som er 60cm under første niveau. Dette niveau igen i vatter frem til kote 120, hvor der igen vil være en rampe hvor niveauet til næste sektion sænkes med 60 cm – herfra er den resterende del inkl. udslagsområdet (100m²) - vil maksimal opfyldning være op til ca. 80 cm”*

”211019 snit tegning påfyldning

1. Entreprenørens forslag til opbygning af de enkelte sektioner.

Med de ændrede forhold vil udslagsområdet være mindre synlig, specielt ved en flytningen af terrassen, samtidig med at denne sænkes i niveau ift. det øvrige udslagsområde. Dertil vil drejningen og øget længde fra de nye udslags-måtter, være til mindre gene for bækken der løber i bunden af drivingrange, og vi vil kunne undgå at skulle klippe arealet på den vestlige side af bækken, eftersom området fremover ikke vil være i spil.”

...

Belægning

Kommunen fastholder bemærkningerne fra tidligere.

Terrænregulering og placering af Driving Range

Under besigtigelsen kunne kommunen konstatere, at der var forskel mellem det ansøgte og de markeringsnore og pinde, som ansøger havde sat op til besigtigelsen.

Kommunen vurderer, at den nye placering af Driving Rangen, som denne skrivelse indeholder, ikke vil påvirke landskabet væsentligt. Kommunen vurderer dog, at den store udslagsbane på 100 m² og terrasse på 35 m², som hæves væsentligt over terrænet, vil fremstå mere synligt i området. Dette skyldes bl.a. at terrænet modificeres og planeres.

OBS! Der er en fejl på kortet. Størrelsesforholdet på hhv. den sorte udslagsbane på 100 m² og terrassen på 35 m² stemmer ikke overens, da firkanterne er næsten lige store.
..."

Kommunen fremkom i mailen af 13. december 2021 med en redegørelse om de i området værende stier.

Fredningsnævnet har herefter ved mail af 17. januar 2022 til Ejerforeningen Bennikshus v/Villy Jensen, Finn Lunding Nielsen, Formand, Benniksgaard Golf Klub, Tobias Tesch, Sekretær, Benniksgaard Golf Klub, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 31. januar 2022.

Ejerforeningen Bennikshus har i mail af 21. januar 2022 oplyst, at de ikke har yderligere bemærkninger til sagen.

BGK v/formand Finn Nielsen har i mail af 21. januar 2022 anført:

"...

Med henvisning til ovenstående, ønsker vi at kommentere på Sønderborg kommunes bemærkninger (side 6) 3. afsnit 2. linje:

"Kommunen vurderer dog, at den store udslagsbane på 100 m² og terrasse på 35 m², som hæves væsentligt over terrænet, vil fremstå mere synligt i området. Dette skyldes bl.a. at terrænet modificeres og planeres"

Benniksgaard Golf Klubs bemærkning.

Udslagsbanen på ca. 100 m² der er placeret længst mod vest og nord, vil være det laveste niveau på hele udslagsområdet, ligesom terrassen med den ændrede placering vil være sænket med ca. 60 cm ift. det foranliggende udslag område, og dermed være mindre synligt og beskyttet af læhegnet ud mod vejen og det højere liggende niveau mod øst (mod lejlighederne)

..."

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give

offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane.

Efter besigtigelsen af området finder Fredningsnævnet, at Benniksgaard Golf Klubs reviderede ansøgning om omlægning af Driving Range ikke vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet finder således, at der ved ændringen er taget hensyn til at den første del af anlægget er blevet sænket i forhold til den oprindelige ansøgning. Fredningsnævnet er endvidere enig i, at udslagsområdet med ændringerne i forhold til det oprindelige projekt vil være mindre synlig, specielt ved en flytning af terrassen, samtidig med at denne sænkes i niveau ift. det øvrige udslagsområde. Fredningsnævnet finder endvidere, at der kan lægges vægt på, at drejningen og øget længde fra de nye udslagsmætter vil være gavnligt for bækken, der løber i bunden af udslagsbanen.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 Benniksgaard Golf Klub dispensation til ændringen af Driving Range (udslagsbane) på vilkår,

at arbejdet udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 26. april 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Ejerforeningen Bennikshus v Villy Jensen, vj@brandebladet.dk
Finn Lunding Nielsen, Formand, Benniksgaard Golf Klub, finnlundingnielsen@gmail.com
Tobias Tesch, Sekretær, Benniksgaard Golf Klub, hdssj-chopu@fiin.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

1. august 2022

FN SJS 9/2022

FN SJS 9/2022: Ansøgning fra Benniksgård Golf Klub (herefter BGK) om dispensation til dræning på ejendommen Sejrsvej 109, Rinkenæs, 6300 Gråsten, matr.nr. 1443 Rinkenæs, Rinkenæs.

Fredningsnævnet har den 11. februar 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne BGK om dispensation til dræning på ejendommen Sejrsvej 109, Rinkenæs, 6300 Gråsten, matr.nr. 1443 Rinkenæs, Rinkenæs.

Baggrunden for ansøgningen er, at BGK har haft problemer med vand på golfbanen. Derfor ansøges der om tilladelse til at dræne flere af arealerne.

Ejendommen matr.nr. 1443, Rinkenæs, er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 21. december 1992 ”om ændring af tidligere fredninger med henblik på anlæg af et golfcenter ved Rinkenæs i Gråsten kommune...”

Fredningsnævnet har besluttet at meddele BGK afslag til det ansøgte. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har bl.a. fastsat følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det fri udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane, jf. § 9. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske

tilplantning eller opføres bebyggelse, medmindre dette er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealanvendelsen.

Det følger af § 2, at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. De arealer i fredningsområdet, der er vist uden priksignatur på fredningskortet, må ikke yderligere opdyrkes, men der må foretages sædvanlige driftsomlægninger, herunder til græsning. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne henligger udyrkede.

...

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes. Åbne vandløb må efter tilladelse fra Sønderjyllands amtsråd gives et mere naturligt forløb, men deres forløb må i øvrigt ikke ændres ved f.eks. rørlægning eller regulering.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11.

...

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages anden opfyldning eller afgravning end tilladt i forbindelse med anlæg af golfbane, jf. § 9, pkt. e. ...

....”

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

”Benniksgaard Golf Klub har på det seneste haft store problemer med vand på golfbanen, og især i efterår og vinter 2019 – 2020 har problemerne været så store, at man har været nødsaget til at lukke banen i en længere periode.

...

Historiske - og nuværende afvandingsforhold Golfbanen er anlagt i 1997-98 på tidligere landbrugsjord. Afvanding af arealerne sker via kommunevandløbet Stranderød Bæk, der afgrænser banen mod vest, hvorefter den drejer mod sydøst ind over banen og krydser fairway 6 og 7 samt vejen Stranderød. Dernæst videre syd om banen til udløb i Flensborg Fjord. Desuden har et privat vandløb sit udspring på driving range ca. 65 m neden for Fjordvej, hvor der er tilløb af en Ø 30 cm rørledning, der afvander drænedede arealer såvel nord for Fjordvej som nord for Krusåvej. Topografisk opland til vandløbet udgør ved udspring ca. 55 ha. Det private vandløb forløber herfra mod syd og gennem skoven som åbent vandløb. Derefter krydser vandløbet hul 3 og 8 og løber videre i skoven indtil det løber sammen med Stranderød Bæk. På strækningen hvor vandløbet krydser fairway 3 og 8 er det rørlagt med Ø 40 cm betonrør og nedenfor med Ø 50 cm betonrør på en i alt ca. 260 m lang strækning. Det fremgår ikke hvornår rørlægningen har fundet sted, men på grundlag af kortmateriale vurderes det at være i 1950-60-erne og med sikkerhed før anlæg af golfbanen. Generelt er der gode afløbsmuligheder i det kuperede terræn, der falder fra omkring kote 40,00 m på banens øverste del til omkring kote 5,00 m på den nederste del og til kote 0,00 m i Flensborg Fjord.

...

Som det fremgår af fredningsbestemmelserne, må arealerne ikke yderligere afvandes, men ved dræning kan der ikke herske tvivl om, at der sker en afvanding. Men den afvanding er begrænset til de arealer, der under visse forhold er for våde til golfspil hvor imod de vådområder, der uden tvivl er tænkt på ved fredningen, ikke bliver påvirket. Dræningen strider således ikke imod fredningens formål som muliggør golfspil. Selv om der ikke ses problemer med at dræningen er i strid med fredningsbestemmelserne, bør klubben forelægge sagen for fredningsnævnet.

...

Der findes en del bestående drænsystemer og drænledninger dels fra før anlæg som golfbane og dels som efterfølgende er anlagt. Som nævnt er et privat vandløb med udspring nedenfor Fjordvej rørlagt, hvor det krydser hullerne 3 og 8. Til samme drænsystem/drænkort hører også en hovedledning, der har forløb fra landsbyen og i sydvestlig retning skråt ned over golfbanen med afløb til brønd på den rørlagte del af det private vandløb. Til samme drænsystem hører der også drænledninger på det åbne areal med driving range, som antagelig for en del stadig er i funktion. Andre drænledninger omkring den rørlagte del har antagelig ikke længere nogen funktion. I området omkring green 16 og den store sø blev der i 1980 – altså før golfbanens anlæg - etableret et drænsystem. I dette område er der her er sket så store terrænændringer, at det er tvivlsomt at nogen del heraf fortsat er i funktion.

Der foreligger også blyantskitser af dræn på alle greens og nærliggende bunkers på nær for green 13. Der er kun tale om få ledninger på de enkelte greens, og de er ført uden for greens uden hverken afløb eller etablering af faskine. Da der ikke foreligger oplysninger om tilfælde med problemer, har jeg ikke beskæftiget mig videre med disse forhold. Til slut foreligger der blyants skitser over drænledninger anlagt de seneste år. Alle ledninger eller drænsystemer der er relevante, er indtegnet på de tilhørende kortblade med en tynd rød streg. Forslag til dræning Der foreslås nedlagt drænledninger som vist på tilhørende bilag 1, 2 og 3 med kortbladene henholdsvis A, B og C. I sagens natur er de fleste ledninger placeret på fairways, men nogle steder er der så store problemer i roughen, at der også her foreslås nedlagt ledninger. På plankortene er de projekterede ledninger vist med en kraftigere rød streg end for de bestående ledninger. Da der gennemgående er tale om små drænsystemer, er der kun for enkelte hovedledninger på kortbladene A og C regnet med og påskrevet dimensionen Ø 113 mm. Ellers er der ikke påført dimension på de enkelte ledninger, men der er regnet med Ø 65 mm for sideledninger, og hvor der er hovedledninger, hvortil der er tilkoblet andre ledninger, øges dimensionen til Ø 80 mm. Der er ikke påskrevet koter eller fald på ledningerne, da der overalt er tale om et kuperet terræn med gode faldforhold. Ved gennemførelse af projektet må man derfor sikre sig tilstrækkeligt dybde og fald, idet der er regnet med en dybde for ledningerne på 60 – 80 cm, og en afstand mellem sideledningerne på 6 m. Tilslutning til hovedledning udføres med grenrør. Hvor udløb sker i enten åben grøft, sø eller lignende afsluttes der ved udløbet med et stykke fast rør.

Pakning af drænledninger Ledningen benævnt ”Trug” umiddelbart syd for P-plads og ferieboliger pakkes med groft grus som føres op til overfladen, der formes som et trug der opfanger og nedsiver overfladevand fra P-pladsen. Drænledninger i øvrigt nedlægges på en strimmel fibertex eller typar evt. pakket omkring hele røret, og pakkes til ca. 10 cm under terræn med filtergrus, og der afsluttes med opfyldning med muld. Hvor ledninger føres gennem - eller tæt på beplantninger, og hvor der er risiko for tilstopning med trærodde, anvendes tætte rør. For at hindre uønsket afdræning, kan der ligeledes anvendes tætte rør, hvor ledningerne passerer arealer beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven. Brønde De på

kortene viste brønde udføres af 315 mm korrugeret pvc opføringsrør forsynet med sandfang og letvægtsdæksel i niveau med terræn. Brønde placeret i lavninger kan med fordel forsynes med rist. Afløbsforhold Afløb for de enkelte drænledninger eller drænsystemer fremgår af plankortene, og forholdene beskrives herefter for de enkelte udløb.

Vedr. Kortblad A

Afløb fra hul 1 og hul 9 føres mod øst og tilsluttes bestående 10 cm lerrørsledning. På driving range gives ledningerne afløb til det åbne vandløb. Afløb for drænsystem på fairway 3 tilsluttes en ny brønd etableret på den bestående 40 cm betonrørsledning. Drænledningerne på hul 15 gives afløb til den åbne grøft, der danner afløb fra søen mellem hul 15 og hul 16.

Vedr. kortblad B

Ledningerne på hul 13, 14, 16 og 17 tilledes enten sø, mindre grøfter eller til lavtliggende arealer. Ledningen syd for green 12 tilledes en slugt med afløb til sø. Slugten ligger på et naboareal matr.nr. 1530 Rinkenæs Ejerlav, Rinkenæs, der ejes af: Paul Lorenzen, Nederbyvej 129. (Efterskrift: Denne del udgår)

Vedr. kortblad C

Drænledningerne omkring green 4 gives afløb til en brønd der har afløb til ledning over driving range. I henhold til kort over de bestående ledninger findes der en ledning under vejen. Er dette ikke tilfældet - eller den er ude af funktion - skydes der en ny ledning under vejen. Alle de øvrige ledninger gives afløb til det kommunale vandløb Stranderød Bæk bortset fra en enkelt ledning syd for hul 7, som gives afløb til sø.

Arbejdets udførelse

Der er regnet med, at arbejdet udføres med specialmaskine med kædegraver, der graver en smal rende, hvori rørene nedlægges og pakkes i samme arbejdsgang, og som kun efterlader et smalt spor. Der kan dog være ledninger som af forskellige årsager skal udføres på traditionel vis ved opgravning med gravemaskine og nedlægning med håndkraft. Det kan f.eks. være hvor der bag om greens er for lidt plads til at store maskiner kan komme frem, men det kan også være korte ledninger eller lignende. Årstid for udførelse Den mest ideelle tid for udførelse er i en tid, hvor jorden er så tør som mulig. Men da man samtidig ønsker at kunne spille golf under disse forhold, opstår der konflikt hvad tidspunkt angår. Det er oplyst, at efter 1. oktober er antal greenfee gæster begrænsede, hvorfor tidspunkt for udførelse hermed bliver rykket til vinterhalvåret, og inden forårssæsonen sætter ind. Der kan selvfølgelig være store årstidsvariationer fra år til år, men hvis vi ser statistisk på forholdene og på DMI's klimanormaler finder man, at nedbøren er mindst vintermånederne. Som det fremgår af nedenstående figur, er marts – april måned det mest sandsynlige. Denne tid giver også gode mulighed for efterfølgende småreparationer af opståede skader.

...

Men selv om disse måneder er de mest ideelle, har vi også de senest år set, at der har været store nedbørsmængder gennem vinteren, som har givet store problemer. Det mest ideelle må være at forsøge at slå til når muligheden gennem vinterhalvåret opstår.

...”

De omtalte kortbilag fremgår nedenfor:

Kortblad A

Kortblad B

Af et notat af 9. september 2021 vedrørende kommunens sammenfattende vurdering fremgår blandt andet:

”Samlede konklusioner

Vandløb

Medbenytteraftale

Drænsystemet omkring hul 1, 9 og 18 (kortblad A) tilsluttes en bestående ø10 eller ø15 cm lerrørsledning

...

Tilledning til den åbne del af Stranderød Bæk (kortblad C)

Drænsystemet er projekteret med op til 27 nye tilledningspunkter

Drænene skal samles inden tilledning til bækken, således at antallet af tilledningspunkter reduceres

Der skal etableres sandfangsbrønde inden tilledningen til bækken

Ny plan for dræning til Stranderød Bæk skal indsendes

I den åbne strækning af Stranderød Bæk, der løber øst-vest gennem golfanlægget er vegetationen blevet klippet helt ned til vandløbsbunden. Vandløbets bund og brinker må ikke klippes, dvs op til kronekant. Aftalt med klubben, at der fremover kun klippes til kronekanten.

I Stranderød Bæk i nærheden af hul 7 var der blevet sat en spærring i vandløbet for at lede vand til søen nord for. Spærringen blev fjernet af åmænd og må ikke sættes tilbage. Klubben noterer og respekterer forbuddet om at opsætte spærring i vandløbet fremover.

Ny brønd på det private vandløb der krydser golfbanen behandles ikke som en regulerings-sag. Der er tale om et privat vandløb, brønden etableres på en strækning der i forvejen er rørlagt på selve golfbanen og der er ingen andre det kan påvirke afvandingsmæssigt.

§ 3 beskyttet natur

En stor del af rougharealet er registreret som beskyttet natur i forbindelse med udarbejdelsen af plejeplanen for det fredede område. Registreringen er foretaget på baggrund af besigtigelser og registrering af vegetationen i 2013.

Ved en gennemgang af luftfotos fra 2020 ses, at der mange steder på golfbanen er uoverensstemmelser mellem de registrerede naturarealer og den faktiske drift. Mange steder ser det ud til, at vegetationen bliver holdt som lavt græs. Det vil kræve en nærmere gennemgang af luftfotos samt den dokumentation, der ligger til grund for registreringen af den beskyttede natur fra 2013 at afdøre, om der er tale om overtrædelser af naturbeskyttelseslovens § 3. Det er aftalt mellem golfklubben og kommunen, at sagen tages op uafhængigt af dræningsprojektet.

...hvordan drænene vil blive etableret. De vil blive lagt ned med en kædegraver, der laver en rende på ca. 10 cm. Efterfølgende lukkes renden. På den baggrund og på baggrund af besigtigelsen af overdrevene, der generelt er af lav kvalitet vurderer kommunen, at nedlægningen af drænene i tør natur ikke kræver en dispensation. I dette tilfælde sidestiller kommunen nedlægningen af dræn i den tørre natur med midlertidige ledningsarbejder, der som udgangspunkt ikke kræver en dispensation.

Dræning ved hul 7

Ved besigtigelsen fortalte ..., at søen ved hul 7 mangler vand og at vandstanden mere eller mindre konstant er lav. ...

Søen fremstår i lighed med de øvrige søer på golfbanen som meget næringspåvirket med stor forekomst af trådalger. Det blev bemærket, at vegetationen omkring søen bliver klippet helt ned til vandfladen. Bredvegetationen er en del af søens naturlige økosystem og er med til at reducere mængden af næringsstoffer, der kommer til søen fra det omgivende opland. Derudover skaber det skjul for vandlevende insekter og andre smådyr.

Dræningen vil medføre, at en stor del af det vand, der naturligt løber til søen i stedet vil blive ledt til vandløbet.

Som udgangspunkt anbefaler man ikke at lede drænvand til søer, fordi det ofte er meget næringsrigt, hvilket ofte medfører forringet vandkvalitet og øget algevækst. I det konkrete tilfælde vurderer kommunen, at det ikke kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 at lede vand til søen af følgende årsager:

- ansøger har redegjort for, at brugen af pesticider og gødning er væsentligt lavere end forbruget på landbrugsjord
- hvis der ikke ledes vand til søen, er der efter ansøgers oplysninger under de nuværende forhold risiko for, at den søen ud
- dræningen af de omkringliggende arealer vil medføre, at vandstanden i søen bliver endnu lavere

Øvrige beskyttede naturarealer

Af kommunens kommentarer til det indsendte projekt fremgik, at der ved en række lokaliteter var brug for en konkret vurdering af forholdene inden det kunne vurderes, om projektet kræver dispensation fra § 3. På baggrund af gennemgangen af projektet ved mødet og ved besigtigelsen vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af tilstanden af beskyttede naturarealer og derfor kræver det ikke en dispensation.

...

Samlet konklusion, hul 14 og 16 efter besigtigelse (afstemt med ansøger ...)

Besigtigelsen viste, at registreringen af § 3 beskyttet natur ved markering A skal tilrettes da det er usandsynligt, at det pågældende område har levet op til kriterierne for at være beskyttet inden det blev klippet som golfbane.

Derudover er kommunen efter besigtigelsen enig med ansøgers bemærkninger vedr. markering B. Drænledningerne i markering A og B kræver derfor ikke en dispensation.

...

Samlet konklusion, hul 13 efter besigtigelse (afstemt med ansøger ...)

Besigtigelsen viste, at registreringen mosen, som der vil blive drænet ned til er fugtig med dominans af høje, næringselskende moseplanter (bl.a. lodden dueurt, dunhammer, mjøduert, svinemælk). Området er meget fugtigt. Området, der skal drænes er lille og ligger for foden af en skråning. Kommunen vurderer, at mængden af drænvand er så begrænset, at det ikke vil ændre tilstanden af mosen idet vandet naturligt vil ende samme sted.

Ansøgers redegørelse vedr. indholdet af næringsstoffer og sprøjtegifte tages til efterretning. Drænledningerne i markering C kræver derfor ikke en dispensation.

Samlet konklusion, hul 16 efter besigtigelse, markering D (afstemt med ansøger...)

Besigtigelsen viste, at søen er næringspåvirket med stor forekomst af trådalger og hornblad (vandplante). Der er eksisterende tilløb til søen. Der er afløb fra søen mod nord til en anden

sø. Området, der drænes afvander i forvejen til søen. Vandstanden i søen er styret af overløbet til søen mod nord. Kommunen vurderer, at den direkte tilledning af drænvand i begrænset mængde ikke vil medføre en påviselig ændring af søens tilstand.

Drænene ilægges med kædegraver i en ca. 10 cm bred rende, der lukkes. Det vurderes, at der med den metode ikke sker en varig tilstandsændring af det beskyttede overdrev. Drænledningerne i markering D kræver derfor ikke en dispensation.

Samlet konklusion efter besigtigelse, hul 4, markering F (afstemt med ansøger ...)

Besigtigelsen viste, at drænledningerne lægges uden for det beskyttede overdrev. Brønden placeres tæt på vejen og kommunen vurderer at placeringen af brønden på det konkrete sted er af underordnet betydning for beskyttelsen af overdrevet. Placeringen af brønden kræver derfor ikke en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Samlet konklusion efter besigtigelse, markering H (afstemt med ansøger ...)

Kommunen har ikke taget endelig stilling til, om der er tale om et beskyttet overdrev, men fastholder, at det i tilfælde af at arealet er beskyttet ikke kræver en dispensation at nedlægge drænledningerne jf. tidligere metodebeskrivelse.

...

Samlet konklusion efter besigtigelse, markering I, I1, I2 og I3 (afstemt med ansøger ...)

Besigtigelsen viste, at overdrevet det pågældende sted er af lav kvalitet, grænsende til at falde ud af beskyttelsen. Sammenholdt med beskrivelsen af metode vurderer kommunen, at det ikke kræver en § 3 dispensation at nedlægge dræn i det overdrevet. Med hensyn til vandløbet fastholder kommunen sin besvarelse ovenfor og, at drænledningerne skal samles i færre tilløb inden der etableres udløb til det offentlige vandløb. Kommunen fastholder ligeledes, at der skal etableres sandfangsbrønde. På trods af den lerede jord, der generelt findes i kommunen ses der i stort set alle vandløb problemer med sandvandring. Derudover er der ikke i regulativet givet mulighed for at dispensere fra kravet om sandfang.

...”

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er omkring 1,5 km fra det ansøgte til de nærmeste Natura 2000-områder. Dette er habitatområdet Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als samt fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er marsvin (*Phocoena phocoena*), sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet er Ederfugl og Hvinand. Det er kommunens vurdering, at dræningen ikke vil beskadige eller påvirke hverken de beskyttede Natura 2000-områder eller deres udpegningsgrundlag væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Sønderborg Kommune har udtalt, at projektet understøtter og forbedrer den nuværende brug af området som golfbane. Hvis man på et senere tidspunkt ophører med at anvende området til golfbane, vurderer kommunen, at dræningen kan besværliggøre eventuelle fremtidige naturgenopretningsprojekter i området, da man ændrer på de hydrologiske forhold.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har ved mail af 22. februar 2022 til Ejerforeningen Bennikshus v/Villy Jensen, Finn Lunding Nielsen, Formand, Benniksgaard Golf Klub, Tobias Tesch, Sekretær, Benniksgaard

Golf Klub, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 8. marts 2022.

Der er ikke indkommet bemærkninger til sagen.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand fra Miljøstyrelsen, der i mail af 22. april 2022 har oplyst:

”...Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som teknisk bistand jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, og kan hverken tages som udtryk for, at Miljøstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Afvanding af golfarealerne kan potentielt føre til afvanding af omkringliggende områder. Af ansøgningsmaterialet ses der ikke at være lavet en generel vurdering af drænings betydning for afvanding af de omkringliggende områder, ud over betydningen for tilstand af § 3 arealer. Dette vil en hydrologisk undersøgelse kunne redegøre nærmere for.

Sønderborg Kommune kan som tilsynsmyndighed for fredninger, vurdere om det ansøgte kræver en dispensation, herunder forholdet til afvanding som nævnt i fredningens §3. Sønderborg Kommune er desuden vandløbsmyndighed for alle typer vandløb, herunder åbne og rørlagte vandløb, gravede kanaler og dræn. Såfremt dette kræver en nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, vurderer Miljøstyrelsen at det påhviler det ansøger at tilvejebringe en sådan undersøgelse.

...

Sønderborg Kommune har i høringssvar af 11-02-2022 bemærket:

Hvis man på et senere tidspunkt ophører med at anvende området til golfbane, vurderer kommunen, at dræningen kan besværliggøre eventuelle fremtidige naturgenopretningsprojekter i området, da man ændrer på de hydrologiske forhold.

Miljøstyrelsen er enig i den vurdering.

...”

Fredningsnævnet anmodede på baggrund af Miljøstyrelsens bistand Sønderborg Kommune om tilvejebringelse af en nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, jf. herved § 3 i fredningsbestemmelserne.

Sønderborg Kommune har den 13. juni 2022 svaret:

”...Sønderborg Kommune har modtaget Fredningsnævnet for Sydjyllands skrivelse af 23. maj 2022 hvoraf det fremgår, at sagen vedr. ansøgning om dispensation til dræning på ejendommen Sejrsvej 109, 6300 Gråsten afventer Sønderborg Kommunes supplerende undersøgelser af, hvorvidt og i hvilket omfang den planlagte dræning vil kunne besværliggøre eventuelle fremtidige naturgenopretningsprojekter i området.

I bilag til ansøgningen fremsendt til Fredningsnævnet d. 11. februar 2022, benævnt ”Opfølgning på møde vedr. dræning v. Benniksgård Golf” har Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur redegjort for, at man samlet set vurderer, at projektet *ikke* kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 fordi de beskyttede naturområder ikke bliver direkte eller indirekte påvirket af projektet i en sådan grad, at deres tilstand ændres. Det er ligeledes beskrevet, at projektet kræver, at der indgås en medbenytteraftale i henhold til vandløbsloven.

Sønderborg Kommune har i følgeskrivelsen til ansøgningen bemærket: ”*Hvis man på et senere tidspunkt ophører med at anvende området til golfbane, vurderer kommunen, at dræningen kan besværliggøre eventuelle fremtidige naturgenopretningsprojekter i området, da man ændrer på de hydrologiske forhold*”.

På baggrund af udtalelse fra Miljøstyrelsen har Fredningsnævnet bemærket, at Sønderborg Kommune bør tilvejebringe en nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold jf. § 3 i fredningsbestemmelserne.

Af § 3 i fredningsbestemmelserne fremgår:

Arealerne må ikke yderligere afvandes. Rørlagte vandløb kan åbnes. Åbne vandløb må efter tilladelse fra Sønderjyllands amtsråd gives et mere naturligt forløb, men deres forløb må i øvrigt ikke ændres ved f.eks. rørlægning eller regulering.

Vandhuller og vådområder, herunder kunstigt anlagte, skal bevares og kan forbedres som led i naturplejen efter § 9, pkt. i, eller § 11.

Ethvert dræningsprojekt har til hensigt at ændre den naturlige hydrologi i større eller mindre omfang i et givent område. Hensigten med projektet ved Benniksgård Golf er, at områderne, der er udlagt til golfspil skal blive mere tørre.

Hvis man i fremtiden nedlægger golfbanen og ønsker at gennemføre et naturprojekt *kan* det blive besværliggjort at der etableres et nyt drænsystem.

Om det bliver et problem afhænger af om man i fremtiden gennemføre et naturgenopretningsprojekt om genskabelse af naturlig hydrologi er en del af et eventuelt naturgenopretningsprojekt om drænsystemet på det givne tidspunkt stadig er fuldt funktionsdygtigt om man i det eventuelle naturgenopretningsprojekt indregner de økonomiske omkostninger til at fjerne eller ødelægge drænsystemet

Det vil ikke være umuligt at gennemføre et naturgenopretningsprojekt, hvor naturlig hydrologi genskabes, men kommunen vurderer, at et sådan projekt vil blive dyrere, hvis man skal fjerne eller ødelægge dræn.

Sønderborg Kommune har som tilsynsmyndighed ikke yderligere bemærkninger til ansøgningen og vurderer, at der ikke er et behov for at foretage yderligere undersøgelser. Der er tale om en ansøgning om dispensation fra fredningens § 3, som det påhviler Fredningsnævnet at behandle.”

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at opretholde de landskabelige værdier i det kuperede kystlandskab og det frie udsyn over Flensborg Fjord, at sikre området som et godt levested for planter og dyr, og at give offentligheden adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen muliggør, at størstedelen af fredningsområdet kan anvendes til golfspil. Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand i den udstrækning, hvori arealerne ikke indgår i en golfbane.

Ifølge fredningsbestemmelsens § 3 må arealerne ikke yderligere afvandes, og rørlagte vandløb kan åbnes. Endvidere fremgår det, at åbne vandløb efter tilladelse må gives et mere naturligt forløb så deres forløb i øvrigt ikke ændres ved rørlægning eller regulering, ligesom vandhuller og vådområder, herunder kunstige anlagte skal bevares som led i naturplejen. Dræningsprojektet er meget omfattende, og berører stort set hele det fredede område. Formålet er at skabe tørre arealer hele året og fjerne overfladevand fra de i øvrigt skrånede arealer gennem et større antal dræn. Der er behov for en hydrologisk undersøgelse, der beskriver de nuværende forhold, ligesom undersøgelsen bør klarlægge den fremtidige effekt af dræningen. Fredningsnævnet bemærker, at det er kendt, at enhver dræning ikke blot påvirker det drænedes areal, men også har en effekt på naboarealer og dermed kan få indvirkning på biodiversiteten på de arealer, der gennem fredningen er beskyttede plante- og dyresamfund. Ændres biodiversiteten i de beskyttede områder på grund af dræningsprojektet, vil dette således være i strid med fredningens formål. Det bemærkes yderligere, at naturgenopretning af drænedes arealer har vist sig at være vanskelige projekter, idet en oprindelig biodiversitet kan være umulig at genskabe, når planter og dyr først er forsvundet fra området.

Som følge af det anførte finder fredningsnævnet efter en samlet vurdering ikke, at der på baggrund af det fremlagte materiale er mulighed for at bedømme effekten af de ønskede tiltag og dermed grundlag for at meddele dispensation fra fredningen efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, da dette dels kan være i strid med fredningsbestemmelsens § 3, og dels kan skade den biodiversitet, der også er en del af fredningens formål. Det forhold, at en manglende dræning kan vanskeliggøre muligheden for golfspil i området kan ikke føre til et andet resultat.

Fredningsnævnet meddeler derfor Benniksgård Golf Klub (BGK) afslag på ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 1. august 2022

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Finn Lunding Nielsen, Formand, Benniksgaard Golf Klub, finnlundingnielsen@gmail.com
Tobias Tesch, Sekretær, Benniksgaard Golf Klub, hdssj-chopu@fiin.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk